

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

103285

človeškega lovca

Založil Anton Turk v Ljubljani.

Vsebina.

	Stran
Na sledu	3
Novi znanci	19
V trdnjavi	34
Old Shatterhand	43
Bobovo strašilo	66
Med Šošoni	82
Rjavi medved	94
Indijanski dvoboj	100
Ujetniki	126
V skrajni sili	140
Rešitev, zmaga in mir	148

◊ KAROL MAY ◊

Sin
medvedjega lovca.

Potopisni roman.

Poslovenil

SILV. KOŠUTNIK.

V Ljubljani 1924.

Založil in prodaja ANTON TURK, knjigar.

830-3

103285

103285

=====
Vse pravice pridržane.
=====

D8/198/1950

Na sledu.

Nekoliko zapadneje od okraja, kjer mejé druga na drugo tri severoamerikanske države: Dakota, Nebraska in Vijoming, jezdila sta dva moža, katera bi bila na kakem drugem kraju gotovo vzbudila upravičeno začudenje.

Med seboj sta si bila zelo različna. Prvi izmed njiju je bil skrajno visok, a čudno suh, drugi pa veliko manjši, a poleg tega skrajno debel, da je izgledal prav kakor krogla.

Vseeno pa sta bili glavi obeh jezdecev v enaki višini, ker je manjši jezdil visokega in močnega konja, a njegov tovariš je sedel na malem mezgu. O kakih sedlih ni bilo govora; debeluhar, katerega noge so segale konju komaj do trebuha, je sedel na lisičji koži, dolgin pa na razcapani konjski odeji, medtem ko sta mu nogi dosegali skoraj tla. Da sta na dolgotrajnem in težavnem potovanju, dokazovala je tudi zunanost njune obleke.

Dolgin je nosil usnjate hlače, ki so bile prirezane in sešite za veliko močnejšega človeka, ker so mu bile veliko preširoke. Vsled menjajočega upliva vročine in

mraza sta se hlačnici skrčili tako, da sta segali jezdecu komaj nekoliko pod koleno. Povrh je bilo usnje oguljeno in mastno, dokaz, da je mož vse, kar je hotel strebti s prstov, obrisal ob hlače. Goli nogi sta tičali v neopisljivem obuvalu, ki je izgledalo, kakor bi ga bil nosil že Metuzalem in bi bil vsak poznejši lastnik nanj prišil par krp. Ali je kdaj snažil in mazal čevlje, ni se dalo dokazati, ker so se na njih kazale raznolike barve. Suho truplo je pokrivala kožnata lovska srajca, na kateri nisi videl ne gumba in ne gumbnice in katera tudi ni pokrivala črnokožnih prsi. Rokava sta segala komaj do komolca in nista zakrivala žilavih in koščenih podplato ter rok. Okoli vratu je bila ovita ruta, o kateri sam lastnik ni vedel, ali je bila početkoma bela ali črna, zelena ali rumena, rdeča ali modra. Najodličnejši pa je bil klobuk, ki se je bahal na visoki, koničasti glavi. Svoječasno je bil rujave barve in je bržčas kronal glavo kakega angleškega plemenitaša; toda usoda ga je ponižala tako daleč, da je postal pokrivalo prerijskega *) lovca. Ta sploh ni imel nikakega pravega okusa o klobuku: krajec se mu je namreč zdel brezpotreben ter ga je kratkomalo odtrgal; samo nad očmi je pustil majhen košček, da mu ali ščiti oči ali pa mu je priročen pri snemanju klobuka. Povrh je bil možak mnenja, da rabi glava precej svežega zraka ter je v klobuk ob straneh naredil z nožem več zarez, tako da so si vsi vetrovi, sever, jug, vzhodnik in zapadnik pod to pokrivalko lahko voščili „dober dan“.

Za pas mu je služila precej dolga vrv, katero je imel večkrat ovito okrog telesa. Izza pasa sta štrlela

*) prerija = vellka, z visoko travo porastena ravan v Ameriki.

dva revolverja in dolg lovski nož. Poleg tega so bile zataknjene za pas razne mošnje, kakor za svinčenke, smodnik, tobak, sešita mačja koža kot shramba za pri-grizek in še več drugih predmetov, o katerih porabi nepoučen človek sploh ni mogel ničesar soditi. Na jermenu je visela okrog vratu zastarela tobačna pipa, zgrizena skoraj do glave in nataknjena končno na cev iz bezga. Toda vse to še ni bila vsa lovčeva oprava; nosil je tudi še plašč iz gumija, pravi ameriški plašč, ki ima to slabo navado, da vskoči pri prvem deževju tako na dolgost kakor na širokost. Ker ga dolgin vsled te lastnosti ni mogel več obleči, mu je visel na vrvici preko ramen. Končno je imel še večkrat ovit laso*), ki mu je segal od leve rame do desnega kolka. Pred seboj je počez držal puško, eno tistih dolgocevk, s katerimi spreten lovec nikdar ne zgreši svojega cilja.

Koliko let bi se naj bilo prisodilo temu človeku, se ni dalo dognati, ker je bilo lice polno gub in gubic a je vseeno izgledalo mladeniško. Iz vsake gube pa je kakor gledal sam satan. Lice je bilo vkljub gubam in gubicam ter čudni opravi vseeno gladko obrito, kar si šteje marsikateri zapadni Amerikanec v ponos. Velike, modre oči so imele oni ostri pogled, ki je značilen mornarjem in seljakom obširnih ravani; vendar pa je imel ta pogled nekaj otroškega v sebi.

Mezeg**) je bil, kakor že omenjeno, navidezno slab; toda nosil je težkega jezdeca z lahkoto in je tu-

---

*) laso = dolga zanjka iz jermena, s katero se love divji konji.

**) mezeg = pol osel, pol konj.

intam hotel pokazati nekako trmo. Močne in dolge jezdečeve noge pa so mu vsakrat s krepkim pritiskom izgnale vse trmaste muhe.

Kar tiče drugega jezdeca, je posebno pripomniti, da je nosil na sebi kožuh, čeravno je solnce močno pripekalo. Toda kožuh ni bil prenevaren: ob raznih nosilčevih kretnjah je pokazal, da nima v notranjosti skoraj nobene dlake več. Samo mestoma si opazil šop volne, ki je bil videti, kakor oaza*) sredi pustinje. Tudi ovratnik je bil tako oguljen, da je imel kakor krožnik velike goline. Izpod kožuha sta na vsak kraj konja molela velika čevlja. Na glavi je jezdec nosil ogromen, širokokrajen klobuk, ki mu je bil mnogo preobširen in ga je moral vedno potiskati nazaj na tilnik, da je mogel gledati v svet. Kožuhova rokava sta bila tako dolga, da sta bili roki popolnoma skriti. Od celega človeka se je torej videl samo del lica, a ta je vreden, da si ga bolje ogledamo.

Lice je bilo popolnoma obrito. Rdeča lica so bila tako debela in polna, da se je mali nosek zastonj trudil, če se je hotel pokazati med obema jabolkama. Enako se je skoraj godilo očem, ki so se globoko skrivale med obličjem in obrvmi, le malo, toda dobrosrčno gledale med svet. Celi obraz je kazal, kakor bi hotel reči: „Samo poglej me! Tako izrazit tepec sem, da lahko z mano izhajaš povsod in povsem — toda če si dober človek. Če pa nisi, tedaj se motiš v moji osebi. Si me razumel?“

---

*) oaza = z vodo in zelenjem opremljen kraj sredi peščne puščave.

Zdaj pa zapiha veter in razgrne spredi kožuh. Pokažejo se modre hlače, enaka suknja, čez obširen trebuh usnjat pas z vsemi predmeti, naštetimi pri dolginu, poleg pa še indijanski tomahavk.*) Laso je bil obešen spredi na sedlu, kakor tudi kratka dvocevka, ki je po zunanosti kazala, da je prestala že mnogo bojov.

Kdo pa sta bila oba človeka? — Dolgin se je zval David Kroner, debeluhar pa Jakob Poper. Toda če bi bil kdo med zapadnimi vodniki imenoval ti dve imeni, bi nihče ne bil poznal ti osebi. In vendar sta bila glasovita vodnika in znana že dolgo let izza marsikaterega poboja na indijanskih tleh; njiju slava je šla po vsej severni Ameriki. Neznani sta bili samo zgorajni imeni. V preriji in pragozdu rdečkožci ne vprašujejo ne za domovnico in ne za krstni list; tukaj dobi vsak svoje posebno ime, ki odgovarja njegovim lastnostim ali njegovemu delovanju.

Kroner je bil pristni severoamerikanski Anglež, znan le z imenom „Dolgi David“, Poper pa je bil rodom iz Nemčije, znan z imenom „Debeli Jemi“. Jemi namreč je angleški naziv za male Jakobe.

Torej z imeni David in Jemi sta bila povsod znana in v obširnem zapadu nisi lahko našel človeka, ki bi ne bil o teh dveh možeh vedel povedati kakšen junaški čin. Smatralo se ju je kot neločljiva. Nihče ju namreč ni videl kdaj drug brez družega. Kadar je debeluhar pristopil h kakemu tujemu ognjišču, gotovo se je vse ozrlo, kje bi bil dolgin; a če je David stopil

---

*) tomahavk = kratkoročna indijanska bojna sekira.

v kako prodajalno, da si kupi to ali ono, gotovo je bil tudi vprašan, kaj bo kupil za Jemija.

Enako nerazdružljivi sta bili pa tudi obe živali. Visoki konj ni hotel piti vode, ako ni poleg njega mezeg klonil glavo v potok ali reko, a zadnji bi ne bil okusil niti najsočnatejše trave, ako ni obenem poleg njega kljuse zahrzalo in prvo izpulilo šop zelenjadi. Kakor sta si gospodarja večkrat drug družemu rešila življenje, tako sta si tudi živali večkrat med seboj pomagali obraniti se napadalcev bodisi s kopiti ali zobmi.

Tako so v počasnem diru mahali vsi štirje proti severu. Zjutraj sta se živali okrepčali s sočnato travo in svežo vodo, jezdeca pa z jelenovo pečeno kračo in enako s svežo vodo. Ostanek mesa je bil v potni torbici in ni se bilo bati gladi.

Solnce je bilo medtem prekoračilo sredino neba in se jelo polagoma obračati proti zatonu. Vročina je bila še vedno velika, toda po preriji je pihal lahen vetrič in poljana se je ponašala s svežim zelenjem, okrašenim z milijoni bujnih cvetlic.

„Kako daleč hočeva danes še jezdit?“ vpraša debeluhar po večurnem molčanju.

„Kakor vsak dan,“ odgovori dolgin.

„Dobro!“ nasmeji se prvi, „torej do taborišča.“

Zopet je minilo nekaj časa. Jemi se je čuval, da bi zopet vprašal in je večkrat s svojimi lokayimi očmi pogledal svojega tovariša, češ, maščujem se. Naposled je postalo tudi Davidu molčanje predolgo. Pokazavši z desno roko v smeri, kamor sta jezdila, reče:

„Poznaš oni kraj?“

„Dobro ga poznam!“

„No? Kaj je?“

„Amerika!“

Dolgin jezen potegne nogi kvišku in udari po mezu, poleg pa meni:

„Hudoben tepec!“

„Kdo?“

„Ti!“

„Ah, jaz? Kako to?“

„Ker si maščevalen!“

„Ni res! Jaz imam navado odgovarjati na način, kakor se govori z menoj. Če mi ti odgovarjaš neumno, tedaj ne vem, čemu bi naj jaz besedičil duhovito.“

„Ti duhovit? O jej! Na tvoji osebi je toliko mesa, da bi v njem duhovitost ne našla nikakega prostora.“

„Oho, ali ne veš več, kaj sem o moči tvojega duha izvedel v tvojem rojstnem kraju?“

„Da! Da sem dovršil le en razred gimnazije? Kako naj to pozabim, ko me vendar tega spominjaš dnevno po tridesetkrat.“

„To je tudi potrebno. Kajti ti me ne ceniš, kakor si resnično zaslužim. Sicer pa nisem jaz dovršil samo enega razreda!“

„Vem — tri si dovršil!“

„Vidiš torej!“

„Seveda — za dalje ni bilo dovolj pameti!“

„Molči! Novcev je zmanjkalo; pameti je bilo še več ko dovolj. Toda za zdaj je dovolj, saj vem, kaj si prej mislil. Onega kraja tam pa nočem pozabiti. Ali se spominjaš, kako sva se onkraj onih-le gorâ spoznala?“

„Da, bil je hud dan. Izstrelil sem bil ves svoj smodnik, a Siuksi so me zasledovali. Končno nisem

mogel več dalje in Indijanci so me obkolili. Ali na-
posled si prišel ti.“

„Da, indijanski tepci so zapalili takšen ogenj, da
bi se bil lahko videl v Kanado.*) Jaz sem ga zapazil
in se priplazil bliže. Videl sem pet Indijancev, ki so
bili zvezali belega moža. No, jaz še nisem oddal zad-
njega strela, kakor ti; dva sem takoj podrl na tla, trije
so pa urno pobegnili, ker se jim niti sanjalo ni, da
bi znal jaz biti sam. Ti si bil osvobojen.“

„Osvobojen res, toda divji na tebe!“

„Radi tega, ker oba Indijanca nisem ubil, nego
samo ranil. Vendar tudi Indijanec je človek in niti na
um mi ne pride, da bi ubil človeka brez potrebe. Jaz
sem belec, a ne ljudožerec.“

„Ali sem morda jaz?“

„Hm!“ zamrmra debeluhar, „zdaj si nekoliko dru-
gačnejši, nego si bil prej. Ampak prej si z mnogimi
drugimi mislil, da se rdečkožce ne more dovolj urno
iztrebiti. K mojemu naziranju sem te moral šele izpre-
obrniti.“

„Da, vi Evropejci ste povsem tepci. Nežni in
mehki kakor maslo, in vsak človek je pri vas najboljši
človek. Vi bi celi svet božali z mehкими rokavicami,
zato pa tudi udarite samo s puškinim kopitom, kadar
se vam je treba braniti. Takšen si tudi ti!“

„A jaz sem vesel, da je tako in ne drugače. Ali
glej, tam po travi je videti, da se vleče nekaka senca.“

To rekši ustavi konja ter pokaže proti pečinam,
pod katerimi se je vlekla dolga, temna črta. Enako tudi

---

*) Kanada = severni del severne Amerike, pod angleško
oblastjo.

David ustavi svoje živinče, opazuje označeno mesto, nakar reče:

„Naj pogoltnem celi stot nepečenih krogelj, ako ni to neki sled.“

„Tudi meni se zdi tako. Nočeva si li zadevo pogledati v bližini?“

„Kdo bo vpraševal, če hočeva, ali nočeva? V naši stari preriji si prisiljen, da lahkomišelnost ne preideš nobenega sledu. Vedno je dobro, da veš, kdo hodi pred teboj in kdo za teboj, ker se lahko drugače pripeti, da se zjutraj najdeš mrtev v travi, tam kjer si zvečer legel še zdrav k počitku.“

Brž pojezdita oba do pečin, kjer razjašeta in s strokovnjaškimi očmi opazujeta sled.

„Kaj rečeš v tej zadevi?“ vpraša David.

„To je sled!“ nasmeje se debeluhar.

„Da, vrv iz cerkvenega zvonika ni, to vidim tudi jaz. Toda kakšen je ta sled?“

„Konjski!“

„Res, to vidi tudi otrok. Ali se ti dozdeva, da jaz mislim, kakor bi bil tukaj mimo priplaval morski som?“

„Ne, ker ta som bi mogel biti samo ti, a vem, da si prišel sem po kopnem in ne kakor jaz preko morja. Sploh pa se mi zdi ta sled zelo sumljiv.“

„Zakaj?“

„Preden ti odgovorim, ga hočem natanko pregledati, ker mi ni, da bi se pred teboj, starim dečakom, osramotil.“

To rekši, poklekne v travo. Staro njegovo kljuse, kakor bi imelo človeški razum, povoha sled in tudi mezeg stori enako.

„No,“ vpraša David, kateremu je preiskovanje trajalo predolgo. „Ali je res kaj važnega?“

„Da, tukaj je jezdil Indijanec.“

„Misliš? To bi bilo naravnost čudno, ker se ne nahajava na lovišču ali pašniku katerega indijanskih plemen. Po čem sodiš, da je bil Indijanec?“

„Vidim to po kopitnih znakih, ker je konj izurjen po indijanskem načinu.“

„A kljub vsemu bi ga bil lahko jezdil tudi belec.“

„Tako menim tudi jaz, ali — — ali — —“

Zamišljeno pokima debeluhar z glavo in gre nekaj časa za sledom. Zdaj pa zakliče tovarišu:

„Stopi sem! Konj ni bil podkovan, ampak bos. Toda zelo utrujen je moral biti; moral pa je dirjati v skoku. Jahaču se je torej zelo mudilo!“

David je sledil Jemiju in mu pritrdil:

„Res je, konj je bil zelo izmučen, ker se je večkrat spodtaknil. Kdor goni živino na tak način, mora imeti poseben vzrok. Ali je kdo človeka preganjal, ali pa se mu je nekam silno mudilo.“

„Zadnje bo istina — prvo ne.“

„Kako to?“

„Kako star bi znal biti ta sled?“

„Približno dve uri.“

„To rečem tudi jaz. Vendar ni nikjer kakega zasledovalčevega sledu, a kdor je za celi dve uri naprej, ne ubija zastonj svoje živali. Povrh so tukaj okrog pečine, skozi

katere bi bil lahko krenil na to ali ono stran in tako izbrisal svoj sled. Kaj ne?"

„Da, prijatelj — nama dvema bi bil čas dveh ur dovolj, da bi vsakemu zasledovalcu zavrtila nos. Človeku se je res mudilo do kakšnega cilja; toda kam?"

„Cilj ne more biti daleč od tukaj.“

Dolgin debelo pogleda debeluha.

„Videti je, kakor bi bil danes vsegaveden!“ reče.

„Da se to pogodi, ni treba vsevednosti, ampak samo nekoliko premišljanja.“

„Tako! Saj tudi jaz premišljujem, a zastonj.“

„Ti si veliko predolg. Preden pride pri tebi premišljanje od sledu spodaj pa gori do možgan, lahko mine celo stoletje. Jaz pravim, če bi jezdečev cilj ne bil blizu, bi bil utrujenega konja štedil. Ves dan jezdit naprej bi konj ne zdržal in bi moral počivati.“

„Čuj, stari moj Jemi! Kar si zdaj povedal, se ne sliši ravno neverjetno. Tokrat ti dam prav.“

„Ta pohvala je zame odveč. Kdor se je trideset let klatil po prerijah, ta mora pri sledovih mnogokrat urno zadeti pravo. Vendar raditega še nisva pametnejša od prej. Kam je hitel Indijanec? Na vsak način je bil sel, ki je nesel kako poročilo. En sam Indijanec je navadno obvestitelj samo za Indijance in ne bom se motil, če trdim, da mora tukaj v bližini biti cela tropa teh rdečeokožcev.“

Dolgi David zažvižga skozi zobe in se zamišljeno ozre.

„Sitno, zelo sitno!“ zamrmra. „Ta lump prihaja od Indijancev in gre k Indijancem. Midva sva med obema tropama, a ne veva, kje se ti in oni skrivajo.“

Lahko tedaj trčiva na katero izmed trop in nosiva tako-rekoč najina skalpa*) na sejem.“

„Tega se je naravnost bati. Vendar je prav navadno sredstvo, ki naju lahko reši.“

„Misliš morda, da slediva sledu?“

„Da, tako je.“

„Dobro! Tedaj veva, da so pred nami, a oni ne vedo nič o naju. Prednost je na najini strani. Mislim dalje, da jezdiva za sledom, ki itak gre v najini prvotni smeri. Samo radoveden sem, kateremu plemenu pripada indijanski sel.“

„Da, da — ali dognati se to zdaj ne da. Tam gori v severni Montani stanujejo črnonogi, piganski in krvavi Indijanci. Ti pa ne prihajajo v te kraje. Ob kolenu reke Misuri imajo svoja taborišča Rikareji, ki enako nimajo tukaj ničesar iskati. Siuksi? Hm! Ali si mogoče slišal, da so v novejšem času zopet izkopali bojno sekiro?“

„Nisem slišal.“

„Ne ubijajva si raditega glave; samo oprezna bodiva. Za nama je severna Plata, katere se gotovo spominjaš z najinega zadnjega potovanja. Okolica, kjer sva zdaj, nama je dobro znana in če ne storiva kake budalosti, ne more se nama ničesar pripetiti.“

Prijatelja znovič zajašeta, kreneta za sledom, ki ga pazljivo opazujeta, a povrh se pridno ozirata na vse strani, ali bi ne zapazila kaj sumljivega.

Prešla je tako cela ura in solnce se je nagibalo vedno nižje. Veter je postajal močnejši, a dnevna vro-

---

*) skalp = koža na glavi, ki jo Indijanci odrežejo živemu ali mrtvemu nasprotniku kot znak poguma in zmagoslavja.

čina je naglo popuščala. Kmalu opazita, da je Indijanec začel jezdit v koraku, da se mu je konj spodtaknil in padel na kolena. Jemi razjaše takoj in opazuje to mesto.

„Da, Indijanec je,“ reče urno, „skočil je s konja. Pozna se njegov s ščetinami okrašen mokasin*). Tu še leži konec odlomljene ščetine. Bil je še mlad sel, ker se v pesku tako točno odtiskuje noga. Mladini so tako čili.“

Zopet sta jezdila dalje. Cvetna ravan je imela polagoma tuintam kakšen grm, začetkoma posamezno, polagoma v gručah, a od daleč se je prikazovalo že drevje. Kmalu dojdeta naša znanca do mesta, kjer je moral sel razjahati in konja peš gnati naprej. Grmovje je ponekod začelo zastirati razgled tako, da je bila največja opreznost potrebna. David je jezdil prvi, Jemi za njim. Nakrat reče le-ta:

„Slišiš, vranec (črn konj) je bil.“

„Tako! Kako veš to?“

„Tam na grmu visi žima, ki mu je bila izdrta.“

„Da, zdaj veva nekaj več. A ne govori tako glasno! Lahko zadeneva na ljudi, katere šele opaziva, ko naju že ustrela.“

„Tega se ne bojim. Zanašam se lahko na svojega konja, ki takoj zahrže, kakor hitro ovoha neprijatelja. Torej mirno naprej!“

Dolgi David uboga, a kmalu postoji.

„Glej,“ reče, „tamkaj se je nekaj pripetilo!“

Debeluhar požene konja in s par koraki dospe skozi grmovje na prosto mesto. Pred njima se je dvi-

---

*) mokasin = indljansko obuvalo.

gala pečina, kakršnih je dovolj po prerijah. Sled je vodil do nje in krenil tu v ostrem kotu na desno. Pa še nekaj je bilo videti: od druge strani pečine namreč je bilo več sledov, ki so se združili s prvim.

„Kaj rečeš, debeluhar?“

„Izza pečine so se pojavili ljudje, ki so navalili na sela, ko so ga zagledali.“

„Morda so zopet za pečino?“

„Ali pa so le nekateri tam ostali. Ostani tu za grmom. Prožiti hočem svoj nos nekoliko okrog ogla.“

„Pritisni ga rajši ob nabito in napeto puškino cev.“

„Ne, za to bi bil tvoj nos sposobnejši.“

Brž podrži dolginu uzde svojega kljuseta in se v polnem diru požene proti pečini. Dospevši na drugo stran, je izginil Davidu izpred oči. Kmalu pa se vrne in zakroži z roko, češ da se mu mora poklicani v velikem loku približati. Ko dojde do njega po predpisani poti, ga nagovori debeluhar:

„Kaj porečeš?“ ter pokaže na prostor pred njima.

Bilo je taborišče. Več železnih kotlov je ležalo po tleh, več lopat in sekir, lonec za kavo, en možnar in več manjših in večjih ovojev — a o ognju nikakega sledu.

„No!“ strese vprašani z glavo, „ti, ki so tukaj taborili, so bili skrajno neprevidni, ali slabo poučeni o razmerah tukaj na zapadu. Sledovi kažejo na najmanj petdeset konj, a niti eden ni bil privezan ob vejevje in ne zvezan vsaj na kratko s sprednjimi nogami. Tudi je bilo nekaj tovarne živine vmes. Kam? Ti ljudje bi si zaslužili batine.“

„Res, to so si zaslužili. Tako malo izkušenj imeti pa se podati na divji zapad!“

„Nekoliko prirojenega premišljanja bi moral imeti vsakdo. Indijanec je prišel izza ogla popolnoma brez vsake slutnje ter je, opazivši jih, spoznal za najboljše, da urno odjezdi, toda vsa tropa je navalila nanj.“

„Ali morda hoče sovražno postopati ž njim?“

„Gotovo, sicer bi ga ne preganjali. Zadeva zna biti za naju usodna. Rdečekožcem je prav vseeno, ali se maščujejo nad nedolžnim ali krivim.“

„Tedaj morava z vso naglico naprej, da preprečiva kakšno nesrečo.“

„Daleč nama ne bo treba jezdit, kajti zasledovanec je imel izmučenega konja in gotovo ni prišel daleč.“

Urno zajašeta živali in se v skoku poženeta za sledom, ki je bil zdaj obširen in se je večkrat odcepil ali na levo, ali na desno. Ti stranski sledovi pa so se vedno zopet strnili z glavno progo. Nakrat ustavi Jemi konja. Slišal je razločne glasove ter urno krenil v grmovje; David mu je nehote sledil. Začela sta prisluškovati.

„Glasovi se ne približujejo,“ zašepeče debeluhar. „To je znamenje, da še niso na povratku.“

Prijatelja privežeta konja in mezga ob močne grmove veje in se plazita proti kraju, od koder se je slišalo govorjenje. Kmalu prideta do male rečice, ki je imela le nezatno vode, a globoko strugo, kar je pričalo, da voda ob deževju ni bila tako skromna. Struga je pred opazovalcema tvarjala koleno, kjer je devet ljudi divje zunanosti deloma ležalo v travi, deloma

stalo. Med njimi je ležal mlad Indijanec, zvezan na rokah in nogah tako trdno, da se ni mogel ganiti. Na drugi strani vode pa, pod robom, je ležal rdečekožcev konj, dihajoč težko in glasno. Drugi konji so stali poleg svojih gospodarjev. Utis zadnjih ni bil kaj dober. Rojen zapadnik bi rekel, da je to tropa lopovov, katere se najbolje sodi z linčanjem.*)

David in Jemi se skrijeta za gost grm, da bi slišala, o čem se možje pogovarjajo. Šepetali so nekaj med seboj. Mogoče so se pogovarjali, kako bi sodili ujetnika.

„To so lica, zrela za vešala,“ zašepeče Jemi. „Obžalujem revnega rdečekožca. Kateremu plemenu neki pripada?“

„Tega sam ne vem. Pobarvan ni in tudi ne nosi nikakih znamenj. Toliko je gotovo, da ni na vojnem potu. Ali naj ga rešiva?“

„Samo ob sebi se razume, kajti uverjen sem, da ni dal nasprotnikom nikakega povoda, da tako ravnajo ž njim. Primakni se bližje, da se pogovoriva.“

„A kaj, če naju slišijo?“

„Gre za to, ali rešiva Indijanca s silo, ali z zvi-jačo. Ne bojim se teh lopovov. Vendar vidim rajši, da ne zvedo, da imava konja in da sva videla njihovo šotorišče. Bolje bo torej, da prideva k njim od one strani vode.“

---

*) Linčanje = ljudska sodba, ki iztrga hudodelca večkrat celo iz rok sodnikov in ga brez obotavljanja pobije ali obesl.

Novi znanci.

Lovca vzameta vsak svojo puško in se priplazita do vode, a tako, da ju ljudje niso mogli videti. Ozko vodo preskočita, preplezata breg in dospeta za vodo do mesta, kjer so bili na drugi strani ljudje. Oba sta kazala, kakor bi se čez mero čudila navzočnosti nepričakovanih tujcev.

„Halo!“ zakliče debeli Jemi, „kaj pomeni to? Mislil sem, da se s prijateljem nahajava sama v tej blaženi preriji, a nakrat najdeva tukaj celo ljudsko zborovanje. Mogoče je dovoljeno, da smeva sodelovati?“

V travi ležeči so brž vstali. Vse je začudeno gledalo došleca. Začetkoma je bilo videti, kakor bi naša znanca ne prišla ugodno. Ko pa so možje premotrili njuno opravo, so se vsi na glas zasmejali.

„Strela nebeška!“ odgovoril je eden izmed možakarjev, ki je imel pri sebi celo zbirko orožja. „Kaj se tu godi? Ali obhajata vidva sredi leta pustni čas in igrata vlogo dveh maškar?“

„Da!“ potrdi David. „Manjka nama še nekoliko norcev in zato prihajava k vam.“

„Tedaj pa nista prišla na pravi naslov.“

„Dvomim o tem.“

S temi besedami prestopi David s svojima dolgima nogama vodo in se postavi pred govornika. Jemi rabi veliko več korakov, a ko je poleg tovariša, meni:

„Tako, tukaj sva! Dober dan, cenjeni gospodje. Ima kdo izmed vas dober požirek?“

„Tam je voda!“ pokaže govornik na potok.

„Fej! Mar li mislite, da se naj zmočim z vodo tudi na znotraj? To ne pride na um vnuku mojega deda. Če nimate nič boljšega pri sebi, tedaj se vrnite domov, kajti ta dobra prerija ni za vas.“

„Ali ste mogoče mnenja, da je prerija zajtrkovalna dvorana? Kaj?“

„Seveda je! Pečenke nama letajo takoj okrog nosa, samo pred puško jih je treba dobiti.“

„Vam to izvrstno ugaja, kakor se mi dozdeva.“

„Tudi meni se dozdeva tako!“ nasmeji se debeluhar in se pogladi po napetem trebuščku.

„Prav! A kolikor imate vi preveč, ima vaš tovariš premalo.“

„Ker mu dovolim samo polovico obeda! Ne smem pripustiti, da bi si z nezmernostjo pokvaril svojo lepoto; rabim ga namreč kot strašilo za medvede in Indijance. Pa z dovoljenjem, gospod, kaj vas je priyedlo do te lepe vode?“

„Nihče nas ni priyedel — prinesle so nas lastne noge!“

Tovariši zaženo na govornikove besede glasen smeh, ker se jim je odgovor zdel silno duhovit. Debeluhar pa reče povsem resno:

„Tako, res? Tega bi vam skoraj ne bil verjel, ker vaša zunanost ne kaže te zmožnosti, da bi našli kakšen pot sami.“

„Vaša zunanost pa je takšna, da ne najdete pota niti takrat, če se vas nanj postavi na nos. Kdaj ste zapustili šolo?“

„Šole sploh nisem obiskoval, ker sem premajhen; ampak upam, da se od vas naučim toliko, da dobim nekaj prosa v glavo. Hočete biti moj učitelj?“

„Nimam časa! Sicer pa imam dovolj važnejšega dela, nego z ljudmi zbijati neumnosti.“

„Tako, tako! A kakšna so vaša važna dela?“

Po teh besedah se ogleda in se hlini, kakor bi bil šele zdaj zagledal rdečekožca.

„Oh, glej ga, jetnika — pa še celo rdečkarja!“

Urno odskoči nazaj, kakor bi se ga bil prestrašil. Može se glasno zasmejejo, a dosedanji govornik, ki je bil videti njihov vodja, pripomni:

„Ali ne pasti v omedlevico, prijatelj! Kdor še ni videl take mrcine, se lahko nevarno prestraši. Pogleda se je treba privaditi. Stavim ne vem kaj, ako nimam prav, da vas še nikdar ni srečal kak Indijanec.“

„Da, nekaj krotkih sem že videl, ampak ta je videti divji!“

„Da, a ne približajte se mu preveč.“

„Kaj je tako hudoben? Saj je povezan!“

Možak mu zastavi pot in reče nevoljno:

„Ta vas nič ne briga. Vprašam vas pa, kdo ste in kaj hočete od nas?“

„Tako j izveste!“ in debeluhar predstavi sebe in svojega tovariša s pravima imenoma. „Sicer pa imava

midva enako pravico vprašati, kdo ste vi?" Govoril pa je zdaj skrajno odločno.

Možje se spogledajo, češ da se upa takšen možic govoriti tako nekako zapovedujoče. Začuden odgovori vodja:

„Ime mi je Valter; to je dovolj. Ostalih osem imen si itak ne zapomnite in jih torej ne povem.“

„Da bi si jih ne zapomnil? Dobro! Ne rabim jih, kajti če že vas pogledam, sodim lahko takoj, kakšne baže so vaši ljudje.“

„Človeče! Ali je to žalitev?“ poskoči Valter. „Ali želite, da primemo za orožje?“

„Ne bi vam svetoval! Midva s tovarišem imava štiriindvajset revolverskih strel in polovico vam jih poženeva v vaša telesa, preden vi namerite svoje puškine cevi. Smatrate naju za novinca, a povem vam, da nisva. Če hočete poskusiti — nimava nič proti temu.“

Bliskoma izvleče oba revolverja in tudi David ju drži že v rokah. Kakor pa se Valter hoče pripogniti po puško, vzklikne debeluhar:

„Pustite puško ležati! Kakor se je dotaknete, zadene vas moja krogla. Taka je prerijska postava. Kdor prvi napne, na tega strani je pravica in zmaga.“

„Vrag!“ zakolne Valter, „delata se kakor bi nas hotela požreti.“

„Ste vsi skupaj videti premalo tečni. Druzega nočeva od vas, kakor da poveste, kaj vam je storil ujeti Indijanec?“

„Vas li to kaj briga?“

„Gotovo da! Če mu storite vi brez vzroka kaj žalega, tedaj je vsak belokožec v nevarnosti, da se i njemu pripeti tako. Torej, čemu ste ga zajeli?“

„Ker se nam je tako zdelo. On je rdeči lopov; to je dovolj vzroka. Druzega odgovora ne dobite. Vidva nista naša sodnika in mi ne mala deca, da bi vsakomur odgovarjali.“

„Ta odgovor nama zadošča. Zdaj znava, da vam ta človek ni dal povoda do sovražnosti. Čeprav sva izvedela dovolj, vendar hočem vprašati še Indijanca.“

„Njega hočete vprašati?“ nasmeje se Valter in tudi njegovo moštvo se glasno zareži. „Ta ne razume niti besedice angleški in nismo dobili od njega nika-kega odgovora.“

„Indijanec sploh ne odgovarja svojim neprija- teljem, ako je zvezan; morda ste z njim tudi ravnali tako, da vam kot razvezan enako ne bo dal odgovora.“

„Batine je dobil — to je resnica.“

„Batine!“ zakliče Jemi. „Ljudje božji, ali ste po- noreli? Indijanca batinati (pretepati) je žalitev, ki se vračuje edino s krvjo.“

„Radoveden sem, kako naj pride do naše krvi!“

„Torej ga menite ubiti?“

„Kaj naredimo ž njim, vas prav nič ne briga! Ste razumeli? Rdečkožca se mora pogaziti, kjer se ga zaloti. To je naše načelo. Nimam pa nič zoper vašo namero, da govorite ž njim, preden odlazite. Indijanec vaju itak ne razume in po zunanosti nista videti, kakor bi bila profesorja indijanskega jezika.“

Jemi skomizgne prezirljivo z ramama in se obrne k Indijancu. Ta je ves čas ležal mirno, s polpriprtimi

očmi in ni najmanj pokazal, ali razume dolgotrajni prepir. Bil je mlad, star okrog osemnajst let. Temni in gladki lasje so bili dolgi, obraz ni bil pobarvan, na sebi pa je nosil srajco in hlače iz jelenove kože. Okrog telesa je imel rdeč pas, za katerim ni tičalo nikako orožje; pač pa je na drugi strani potoka, kjer se je bil konj ravno dvignil in jel željno piti hladno vodo, ležal dolg lovski nož in sta na sedlu visela lok in tul.*)

Ta malenkostna oboroženost je pričala, da ni Indijanec prišel v ta kraj s sovražnim namenom. Lice ni kazalo nikakega izraza. Ko je Jemi pristopil k njemu, je odprl oči. Bile so črne kakor svetel ogel, a pogled na lovca je bil prijazen.

„Ti razumeš, moj rdeči brat, besede belokožcev?“ vpraša Jemi.

„Da,“ odgovori vprašani. „Kako veš to, moj stari beli brat?“

„Iz pogleda tvojega očesa sem takoj čital, da si nas razumel.“

„Slišal sem, da si prijatelj rdečih mož. Jaz sem tvoj brat.“

„Ali mi hočeš povedati, kakšno ime imaš? Ali imaš že sploh kakšno ime?“

Starega Indijanca tako vprašati bi bila huda zamera, kajti kdor bi ne imel imena, bi ne bil še niti enkrat pokazal svojega poguma in takšen se ne šteje med bojevnike. Vsled velike mladosti ujetnikove je Jemi mislil, da sme tako vprašati. A mladenič mu odgovori:

„Smatra me moj dobri brat za strahopetca?“

---

*) tul = shranilo za puščice.

„Ne, vendar premlad si še, da bi mogel biti vojniki.“

„Belokožci so naučili rdeče može, da znajo umirati že mladi. Brat, prosim te, odpri mi srajco, da vidiš, da imam res ime.“

„Debeluhar se prikloni in odpre srajco. Izza nje izvleče tri rdeče barvana peresa.

„Ali je mogoče!“ vzklikne iznenaden. „Ti poglavar ne moreš biti!“

„Ne,“ nasmeje se mladenič, „jaz smem nositi peresa svojega poglavarja, ker se zovem Vokade.“

Beseda je indijanska in pomeni orla ter belo kožo neke vrste bivolov. Ker pa so ti bivoli skrajno redki, tedaj pomeni med indijanskimi plemeni uboj te živali mnogo več, nego uboj nasprotnika. Čin dovoljuje nošnjo orlovih peres. Našima znancema se je ime zdelo čudno, ker je izviral iz mandaneškega jezika, a se je smatralo, da so Mandanci že izumrli. Zato vpraša debeluhar:

„Kateremu rodu pripada moj rdeči brat?“

„Jaz sem Mandanec in obenem Dakota.“

Zadnje ime pa je skupno ime za vsa siukska plemena.

„Torej so te Dakote vzeli za svojega.“

„Tako je. Brat moje matere je bil veliki poglavar. Prišli pa so beli možje, ki so nam prinesli črne koze. Cel naš rod je podlegel tej bolezni, samo nekateri so ostali živi, a da slede svojim sorodnikom v večne poljane, razdražili so Siukse in ti so jih pobili vse razen mojega očeta, ki je bil težko ranjen in je pozneje ozdravel. Posinovili so ga in tako sem jaz postal Da-

kota. Spominjam pa se še vedno svojega rodu, ki je šel k velikemu duhu.“

„Siuxsi so zdaj onkraj one gore. Pa kako si prišel ti skozi nje?“

„Jaz ne prihajam preko gore, ki jo meni moj brat, ampak od one strani in sem hotel nekemu belokožniku prinesiti prav važno novico.“

„Ta beli brat mora torej bivati tukaj nekje v bližini?“

„Da, kako ve to moj starejši beli brat?“

„Sledil sem tvojemu sledu in spoznal sem, da ženeš svojega izmučenega konja le tedaj naprej, ako si blizu cilja.“

„Dobro si mislil. Že bi bil na cilju, ako bi me ne bili preganjali ti belokožci. Konj je bil do skrajnosti utrujen in ko je preskočil vodo, je padel in me pokopal pod seboj. Padel sem v nezavest in ko sem se zbudil, sem bil trdno povezan.“

Tu pa dostavi v siuuskem jeziku:

„Ti ljudje so ničvredneži. Devet mož poveže enega dečka, ki je izgubil zavest. Če bi se bil mogel boriti ž njimi, bi imel zdaj vseh devet skalpov za pasom.“

„In povrh so te še pretepali!“

„Ne govori o tem — vsaka beseda mi razburja kri. Moj beli brat me bo rešil vezi in tedaj obračunam z lopovi kakor mož.“

Zadnje besede je rekel mladenič tako verjetno, da se je Jemi nasmejal, vprašaje ga:

„Mar nisi slišal, da jim nimam nič zapovedovati?“

„Oh, moj beli brat se ne boji stotine takih mož. Vsaki izmed njih je stara baba.“

„Res misliš? Kako veš, da se jih ne bojim?“

„Oči Vokadeja so jasne. Slišal sem mnogokrat o dveh znamenitih belih vojnikih, ki se zoveta Dolgi David in Debeli Jemi. Spoznal sem vaju po zunanosti in po besedah.“

Debeluhar že hoče odgoyoriti, kar ga Valter ustavi:

„Stoj, človeče! Tako se nisva dogovorila. Dovolil sem, da smete govoriti s tem lumpom — ali samo v angleškem jeziku. Vašega žlobudranja ne trpim, ker se moram bati, da pleteta zaroto proti nam. Dovolj mi je, ako vem, da zna angleški. Ne rabimo vaju več in idita tja, od koder sta prišla. In če se to ne zgodi urno, vama nabrusimo pete!“

Jemi pogleda Davida, ta mu nekaj namigne, kar nikdo drugih ne opazi. Debeluhu je bil ta namig z očmi kakor blisk. Razumel ga je v trenutku. Dolgin ga je bil opozoril na grm, ki je rasel ob strani. Debeluhar upre kratek, a oster pogled v grm, in zapazi dve dvocevki, ki sta štrleli blizu tal iz goščevja. Ali sta bila prijatelja v zasedi? Kdo je tičal za grmom — prijatelj ali neprijatelj? Brezbrižnost, ki jo je kazal David, umiri debeluharja. Torej odgovori Valterju:

„Rad bi videl tiste noge, ki jih hočete vi nabrusiti. Jaz nimam toliko vzroka za pobeg, kakor vi.“

„Kakor jaz? Pred kom naj bežim?“

„Pred onim, kateremu sta včeraj še pripadala onadva konja. Razumete zdaj?“

Obenem je pokazal na dva rjava konja, ki sta stala ob grmu ob strani, kakor bi vedela, da spadata skupaj.

„Kaj!“ krikne Valter. „Kaj mislite o nas? Mi smo pošteni rudarji, ki prehajamo tukaj čez na Idaho, kjer so se našla nova zlatonosna polja.“

„Pa vam je manjkalo potrebnih konj in ste med potom postali celo pošteni konjski tatovi. Ne bodete nas prevarili!“

„Človeče, zini še besedo in ustrelim te!“

To zakričavši seže Valter po puški.

„On govori resnico!“ zagrmi glas izza grma. „Vi vsi ste nepošteni konjski tatovi in zaslužite svoje plačilo. Postreliva jih, Martin!“

„Ne streljaj!“ vzklikne dolgi David. „Umaknita puški, ker ti lopovi niso vredni krogle.“

To rekši obrne urno svojo puško in udari Valterja s kopitom po glavi s toliko močjo, da se nezavesten zgrudi na tla. Izza grma pa skočita dva človeka s privzdignjenima puškama, čvrst mladenič in starejši mož. Jemi se zgane in hitro prereže Indijancu vezi. Ta skoči pokonci, navali na bližnjega moža, vrže ga ob tla, prime za vrat in ga zavleče preko vode, kjer je ležal njegov loyski nož. Toliko moči bi mu nihče ne bil pripisoval. Brž zgrabi z desnico za nož, poklekne na sovražnika in ga prime za lase.

„Pomoč, pomoč — moj Bog — pomagajte!“ kričal je napadeni v največjem strahu in obupu.

Vokade je dvignil nož za smrtni sunek. Žarno oko se je uprlo na obraz pod njim, ki je bil vsled smrtne groze silno popačen — roka mu omahne.

„Ali se bojiš?“ vpraša nasprotnika.

„Da, da — o milost, milost!“

„Reci, da si pes!“

„Rad, prav rad! Pes sem!“

„Pa ostani v svoji sramoti živ; Indijanec umre hlabro in brez tožbe, a ti cviliš za milost. Vokade ne mara za pasji skalp. Ti si me pretepal, zato je sodil tvoj skalp meni. Ali garjev pes ne more zadostiti rdečemu možu. Beži urno — Vokadeju se gabi do tebe!“

Brcne ga še z ного in že ni bilo urnokrakega lumpa nikjer. Vse to pa se je godilo urneje, kakor smo mogli pripovedovati. Valter je ležal na tleh, eden izmed tovarišev poleg njega; vsi drugi so pobegnili, kakor bi jih bil razpihal veter. Tudi konji so pobegnili razen dveh, ki sta prej stala ob grmu in se zdaj dobrikala novima prišlecema.

Mladenič ni štel nad šestnajst let, a je vseeno imel močno razvito telo. Bela barva, svetlomodne oči so pričale o evropejskem porojenju. Oblečen je bil v obleko iz modrega platna. Za pasom je tičal nož, čegar roč je bil krasno indijansko delo, v roki pa je držal puško, ki je bila videti pretežka za njegovo roko. Čeprav je imel rdeča lica, vendar je stal ob prizorih tako mirno, kakor bi bil enake dogodke doživel že večkrat.

Spremljevalec njegov je bil posebna oseba. Bil je majhen, prožen človek, katerega lice je obrobljala črna, gosta brada. Nosil je indijansko obuvalo, hlače iz kože in plavo salonsko suknjo, ki je na ramah imela rumene, dobro očiščene gumbe. Na vsak način je bila suknja dobro ohranjena starina. V starejših časih so pač znali izdelovati blago, ki je bilo močno, kakor bi hotelo trajati za večnost. Na staro obleko si v zapadu v prejšnjih letih zadel neredkokrat; tam še ni veljal

takrat izrek, da dela obleka človeka, ampak takrat se je cenil edino človek, obleka pa je bila popolnoma stranska stvar. Na glavi je nosil možic velik klobuk z dolgim nojevim peresom, ki je od kake dame na iztoku prišel v moške roke na zapad; vseeno je delal glavi prijetno senco. Mož je bil oborožen samo s puško in nožem. Tudi ni imel običajnega pasu, gotovo znamenje, da tokrat ni bil na daljšem potu. Po bojišču korakajoč je gledal, kakšne predmete so begunci zapustili. Tu se je videlo, da je bil na levi nogi hrom. Vokade je prvi to zapazil. Približal se mu je, položil mu roko na ramo in ga vprašal:

„Ni li moj beli brat lovec, ki ga zovejo Franka?“

Možic iznenaden pokima in potrdi v angleškem jeziku. Takoj pa pokaže Indijanec na mladeniča in vpraša dalje: „A to je Martin Boman, sin glasovitega Matopoka?“

Zadnja beseda je indijanska in pomeni „ubijalca medveda“.

„Da,“ odgovori vprašani.

„In ravno vaju iščem.“

„Naju iščeš? Želiš morda kaj kupiti? Imava namreč trgovino in prodajava vse, česar je lovцем potreba.“

„Ne — donášam vama neko novico.“

„Od koga?“

Indijanec premišlja nekaj časa, ogleda se previdno, a zdaj odgovori: „Tu ni kraj za razgovor. Vašina hiša itak ni daleč od vode.“

„Da — v eni uri smo tam.“

„Torej pojdimo! Kadar bomo ob vašem ognjišču, povem vam, kar vam imam sporočiti. Ajdimo!“

Urno preskoči vodo, pripelje svojega konja, ki je bil nekoliko okreval, ga zajaše in gre naprej, ne meneč se, ali mu kdo sledi. Vsi mu sledijo, tudi David in Jemi. Valterja so pustili, češ, ko se zave, naj pobegne, kamor hoče. Dobivši svojega konja in mezga so zajezdili vsi in kmalu došli Indijanca, ki je vedno jezdil naprej, kakor bi mu bil pot že znan.

Frank je prijezdil k debelemu Jemiju, vprašajoč ga, kaj išče v tem kraju.

„S tovarišem sva hotela do Montane, kjer je lepa prerija in se najdejo še pošteni lovci, medtem ko se drugod bivole direktno pobija in ugonablja le zaradi kože, ki je boljša od goveje. In to je ravno greh, ki ga ne morem preboleti. Kaj ne?“

„Resnica je! Nekdaj je bilo drugače: človek je streljal le toliko, da se je prehranil in oblačil, a to je bilo pravilno in pošteno. Dandanašnji pa je lov nesramno ubijanje iz zasede in lovci starega kova pomalem izumirajo. Ljudje, kakor sta vidva, so danes redki. Da bi imela mnogo novcev, ne verjamem, toda vajini imeni zvenite dobro, kar se lahko odkrito prizna.“

„Odkdaj poznate najini imeni?“

„Omenil ju je Vokade, ko sva z Martinom prisluškovala za grmom. Vendar vidva ne sodita semkaj v naš divji zapad, ampak bi bila boljša za Evropo!“

„Kako?“ vzklikne naglo Jemi, „kako se spominjate Evrope? Ali jo poznate?“

„Kako ne! Saj sem Evropejec s kožo, lasmi in dušo.“

„Tudi jaz sem z dušo in telesom. Toda povejte mi, ali je vaš spremljevalec res sin znamenitega medvedjega lovca Boman?“

„Da, Boman je moj kompanjon pri trgovini, sin njegov, Martin, pa me nazivlje strica, a samo iz navade, saj si nisva celo nič v sorodu. Spoznala sva se v San Lujzu ob času, ko je tamkaj med zlatokopi razsajala vročnica. Začela sva s trgovino, ki je nama več donášala, nego kopanje zlata. Toda tega je zmanjkalo, množica kopačev se je razšla in trgovina je popolnoma zastala. Samo tuintam se je še kaj malega prodalo lovcem, ki so po naključju hodili pri najini trgovini mimo. Ker ni bilo zaslužka, je Boman prevzel nalogo, da kot vodnik pokaže mali družbi pot do reke Jelovstone, kjer bi baje bilo mnogo dijamantov. Torej sem s starim zamorcem in Martinom sam v koči.“

„Pa pozna Boman reko Jelovstone?“

„Prej je bil večkrat tam.“

„Toda potovanje tja je zelo nevarno.“

„Zdaj ne več.“

„Mislite? Odkar so se tam izsledila velika naravna čuda, poslala je država tja ekspedicijo, da premeri in preišče svet, kjer se namerava napraviti nekak narodni park. Toda Indijanci nočejo o tem nič slišati. Izmed njih love zdaj tamkaj Zmijski Indijanci.“

„A ti so zakopali bojno sekiro.“

„Vseeno sem slišal, da so jo zopet izkopali. Vaš prijatelj zabrede gotovo v pogubo. Ne slutim nič dobrega.“

„Indijanec pred nama pa je Siuks.“

„Toda se obotavlja, da bi vam povedal vest, radi katere prihaja. To ni dobro znamenje. Z dobrimi novicami ni treba odlašati in ravno prej mi je povedal, da prihaja iz Jelovstona.“

„Tedaj pa urno za njim.“

Med navedenim razgovorom se je Martin pridružil dolgemu Davidu. Temu je bilo to ugodno, ker bi bil rad mnogočesa izvedel o medvedjem lovcu. Toda deček je bil malobeseden in je dajal le kratke odgovore.

Naposled se na višini pokaže lesena, a močno zgrajena in dobro zavarovana hiša. Grič je bil na treh straneh tako strm, da se ni moglo priti nanj, na četrti strani pa je bila trdnjavica obdana z dvojno, močno in visoko ograjo. Pod gričem je bilo nekoliko obsejanega polja in na travniku sta se pasla dva konja.

Nakrat se Martin začudi: „Kje pa je Bob, naš zamorec?“

Brž vtakne v usta dva prsta in ostro zažvižga. Takoj se iz koruze pokaže obširna črna glava na orjaškem telesu. V rokah je imel črncem močan kol. Nasmejale se je prav debelo:

„Bob se je skrilo, da pazi, ali ne bi lopovi zopet prišli in hoteli ukrasti konja. S tem kolom bi jim po vrsti razbil glavo.“

Indijanec je bil medtem prijezdil do ograje in skočil s konja preko nje na dvorišče. Zamorec pa je pohitel, da odpre težka vrata, skozi katera so drugi pojezdili.

V trdnjavi.

Mala trdnjavica je bila štirioglata, a poleg lesa je bilo za zgradbo rabljeno tudi kamenje, katerega je vezala ilovica. Kazalo je, da stavbenika nista bila ravno spretna, ampak sta v prvi vrsti pazila, da postavita kolibo kolikor mogoče trdno in pripravno za slučajne napade. Ko stopijo možje v sobo, vidijo Indijanca sedeti sredi kolibe. David in Jemi se ogledata po edinem notranjem prostoru. V ozadju je bila prodajalna; njene zaloge pa so bile skrajno skromne. Nekoliko zabojevih pokrovov, pribitih na klade, so bile mize in enako so bili narejeni tudi stoli. Tembolj dragocene pa so bile postelje: obširni kupi najlepših medvedjih kož, ki so ležale po kotih. Kdor ubije medveda, ki je ena najnevarnejših roparskih živali v Severni Ameriki, tega smatrajo Indijanci za velikega junaka, kajti tudi dobro oboroženi belokožci se radi izognejo tej zverini.

Ob stenah je viselo razno orožje, bojne in lovske trofeje, v bližini ognjišča pa veliki kosi posušenega mesa.

Takoj je prinesel zamorec Bob sveženj suhih drv in naredil ogenj, ker je bil v kolibi vsled premajhnih,

s šipami prekritih lukenj precejšen mrak. Ogenj je brž nekoliko razsvetlil sobo.

Zdaj se obrne Frank k Indijancu v angleškem jeziku:

„Moj rdeči brat je pozdravljen v našem domu. Dobro je došel in nam naj objavi svojo novico.“

Rdečkožec se nemirno ozre okrog sebe in reče:

„Kako naj Vokade pripoveduje, ko vendar še ni kadil iz mirovne pipe.“

Martin seže na polico ob zidu in vzame z nje pravo indijansko pipo ter jo natlači s tobakom. Poda jo Indijancu, ki jo zapali, potegne šestkrat dim iz nje ter ga pihne enkrat kvišku, enkrat navzdol in še na vse štiri strani sveta. Enako store vsi navzoči in tedaj začne rdečkožec:

„Vokade prej še nikdar ni videl vas belih mož. Bil je poslan k vam, ki ste ga rešili ujetništva. Zatorej so vaši sovražniki tudi njegovi neprijatelji, in vaši prijatelji itak tudi njegovi! Hau!“

Zadnja beseda pomeni toliko kakor: „To je gotovo resnično!“ Rabi se kot znak pritrjevanja ali pa ob koncu govora. Nato nadaljuje Vokade:

„Poznajo moji blede bratje veliki blede obraz, katerega Siuksi nazivajo Nou-paj-klama, t. j. izraz za roko, ki vse zdrobi?“

„Ti misliš — Old Shatterhand?“ odgovori dolgi David. „Nisem ga še sicer videl, a vsak izmed nas je slišal govoriti o njem. Pa kaj je ž njim?“

„On ljubi rdeče ljudi, čeprav je sam belokožec. Najznamenitejši vodnik je; njegova puška nikdar ne

izgreši cilja in njegova neoborožena pest pobije vsakega sovražnika. Vendar pa štedi s krvjo in z življenjem svojih sovražnikov; rani jih samo toliko, da se ne morejo bojevati in jih ubije šele tedaj, če vidi, da mu gre za lastno življenje. Prej je skozi mnogo zim lovil ob reki Jelov kot prvi belokožec, ki je stopil na ta tla. Takrat so ga napadli Siuks-Ogalale, s katerimi se je boril eden proti mnogim. Stal je na visoki pečini in se dobro prikrival, tako da ga niti ena indijanska krogla ni mogla zadeti; a on ni streljal na oblegovalce, ker je menil, da smo si vsi ljudje bratje. Dva dni in dve noči so ga oblegali. Tedaj se ponudi, da se bo boril s tremi izmed Indijancev in sicer sam s pestjo, Indijanci pa s tomahavkom. Ubil je z golo pestjo vse tri, čeprav sta bila vmes „hrabri bivol“, „nepozabljivi poglavar“ in „hudi plamen“, najmočnejši človek svojega plemena. Po vseh indijanskih šotorih je nastalo žalovanje in plakanje, ki se ponavlja vsako leto ob obletnici. Ker pa je letos sedmina od tega nesrečnega dogodka, to je sedem let, dvignili so se najboljši bojevniki Ogalale-rodu, da romajo na grob ubite trojice in pevajo tamkaj mrtvaške pesmi. Belokožec, ki jim pride pri tej priliki v roke, je izgubljen. Privezan bo na grobu ubitih ob mučeniški steber in bo umrl počasne mučeniške smrti, da njegova duša poplava na oni svet ter služi ubitim kot suženj.“

Vokade si oddahne. Martin pa poskoči s svojega sedeža in vikne:

„Bob, osedlaj takoj konje! Frank, ti pa pripravi živeža, a jaz namažem puške in nabrusim nože!“

„Čemu?“ začudi se debeluhar.

„Ali niste razumeli Vokadeja? Mojega očeta bodo Ogalale zajeli in moral bo storiti nečastno smrt na mučeniškem stebru. Rešiti ga moramo in čez eno uro jo krenemo proti reki Jelov.“

„Za sto vragov!“ zakliče Frank in skoči kvišku. „Bomo dobro poplačali rdečekožcem nameravano lumparijo.“

Tudi zamorec se dvigne, pograbi bat, ki ga je bil prej nosil in reče:

„Bob hoče zraven biti! Bob bo pobil vse rdečkožne pse.“

Tu dvigne Indijanec roko in meni:

„Ali so moji beli bratje kakor ose, ki brenče okrog, kadar se jih razdraži? Ali niste možje, ki vedo, da se mora vsaka zadeva dobro premisliti? Vokade še ni gotov s svojim poročilom.“

„Prav ima naš prijatelj,“ pritrди Jemi, „najprej se dogovorimo in potem hočemo delati skupno, ker smo si prijatelji. Nama z Davidom je pač vseeno, ali greva lovit v Montano bivole, ali pa ob Jelov-reko plesat s Siuksi. Vse pa se mora vršiti po gotovem redu, sicer ni to za naju stara lovca nikaka zabava.“

„Tako je,“ potrdi Frank. „Nepremišljenost nobenemu podjetju ne koristi.“

Vsi se zopet vsedejo in Indijanec nadaljuje:

„Vokade je vzgojen po plemenu Siuks-Ponca, ki so prijatelji belokožcev. Pozneje je bil prisiljen postati Ogalala; a čakal je željno prve prilike, da jih zapusti. Moral je z bojevniki do Jelov-reke in je bil navzoč, ko so v spanju napadli medvedjega lovca in njegove tovariše. Na tem potovanju pa morajo biti

Ogalale skrajno previdni, ker za gorami bivajo Šošoni, ki so jim sovražni. Vokadeja so poslali za vohuna proti Šošonom, a Vokade je odjezdil semkaj, da opozori sina na nevarnost, v kateri je njegov oče.“

„To je lepo od tebe! Tega ti ne pozabim nikdar!“ zakliče Martin. „Pa ve moj oče o tvojem koraku?“

„Vse ve! On mi je celo opisal pot do vaše hiše.“

„Kdaj pa se je izvršil napad?“

„Pred štirimi dnevi.“

„O joj! Tedaj je že vsak korak prepozen!“

Jemi poseže urno v razgovor:

„Kdaj se ima vršiti pogrebna svečanost?“

„Na predvečer, preden bo polna luna. O takem času je bila tudi ubita indijanska trojica.“

„Če je tako, imamo še časa dovolj, da dosežemo rdečkožce. Do polne lune je še celih dvanajst dni. Koliko je Ogalalov?“

„Ko sem jih zapustil, jih je bilo petkrat po deset in še šest.“

„In koliko imajo ujetnikov?“

„Z medvedjim lovcem skupaj šest.“

„Za zdaj vemo dovolj in lahko se posvetujemo, kaj hočemo storiti. Dolgega posvetovanja ni treba. Martin, kaj storiš ti?“

Mladenič vstane in dvigne roko kakor k prisegi:

„Prisegam, da hočem rešiti svojega očeta ali pa maščevati njegovo smrt. Rajši umrjem, nego bi prelomil to prisego.“

„Sam ne bodeš hodil — vsi pojdemo s teboj!“ reče debeluhar. Obrne se k Indijancu, rekoč:

„In ti, rdeči brat — kaj počneš ti?“

Indijanec odgovori:

„Vokade ni nikdar maral biti Ogalala. Beli bratje mi naj dado puško, smodnik in krogel, a tedaj vas spremljam in hočem z vami umreti ali pa zmagati.“

„Velja,“ zamrmra Frank, „dobiš puško in vse potrebno, pa tudi konja, ker je tvoj preutrujen in bi nas ne mogel dohajati. Kdaj pa hočemo na pot?“

„Tako, tako!“ odgovori Martin.

„Na noben način ne smemo izgubljati časa,“ pritrdi debeluhar, „a prevelika naglica vendar ni na mestu. Mnogo hrane že moramo vzeti seboj. Sploh vse dobro premisliti. Nas je samo šest proti šestinpetdesetim divjakom. To je mnogo. Naposled ne smemo še pozabiti konjskih tatov, katerim smo korenito preprečili račune in katerih je devet. Prepričati se moramo, ali so zapustili ta kraj ali ne. A kaj bo s to hišo?“

„Hišo pustimo brez obrambe!“ oglasi se Martin.

„Tedaj se lahko zgodi, da jo ob povratku najdemo kot kup pepela ali pa celo izropano.“

Martin urno vzame motiko in začne kopati trdo pohojeno ilovico. Kmalu se prikažejo močne duri, ki so držale v precej prostorno jamo. Kdor bi bil hišo požgal — v tajni jami skritih reči bi nikakor ne bil mogel uničiti. Možje so vse nepotrebne stvari ponesli v skrivališče, med njimi tudi medvedje kože. Ena je bila posebno lepa in velika in debeluhar jo je z začudenimi očmi gledal. Martin pa jo je urno pograbil in vrgel k drugim, rekoč:

„Tega krzna ne morem videti, da bi se ne spomnil na najstrahovitejšo uro svojega dosedanjega živ-

ljenja. Bilo je tako. Živeli smo takrat doli ob reki Colorado. Imel sem še mater in malo sestrico, ki je bila za leto dni mlajši od mene. Oče je bil šel na lov, mati je pred hišo pripravljala drva, da zakuri. V sobi sva bila sama z malo Lidijo. Igrala sva se na tleh z malo punčico, katero sem bil sestrici izrezljal iz lesa in jo še nekoliko popravljaj. Globoko zamišljen v svoj posel se nisem pobrigal za lahen materin krik. Ker se ta ni ponovil, delal sem v potu svojega obraza naprej. Nakrat zaslišim, kako so se duri s silo odprle. Misleč, da je prišla mati z drvimi, se niti ozrl nisem. Zdramilo pa me je globoko hropenje. Ozrl sem se. Groza me je spreletela: tik pred Lidijo, ki vsled strahu niti krik-niti ni mogla, je stal velik, rjav medved. Dlačje je imel polno ledu, sapa pa se mu je iz gobca vlekla kakor megla. Sestrica je dvignila roki, kakor bi hotela žival prositi milosti; a te zver ni poznala. Z močnim udarcem svoje ogromne tace je zver zdrobila sestrici glavo in začela srebati njene možgane, kar je za medveda pri njegovih žrtvah največja naslada. Še danes se mi dozdeva, kakor bi slišal škrtanje in pokanje kosti —!

Ob tem spominu pripovedovalec nekoliko umolkne. Nihče ne moti tišine, dokler ne nadaljuje:

„Nekaj časa se nisem mogel ganiti od prevelike groze. Kričal bi bil rad na glas, a nisem dobil niti najmanjšega glasu iz sebe. Medved je hrustal naprej, dokler od moje revne sestrice ni ostalo niti sledu. Zdaj sem se zavedel, hvala Bogu! Skočil sem na mizo, zver pa je lomastila proti meni. Vroča sapa mi je že smrdela v nos. Noža nisem izpustil, ampak prijel sem ga z zobmi, stegnil roki na polico in se urno potegnil

kvišku. Zdaj sem zadobil tudi glas in začel kričati na pomoč. Medved je enako meni hotel na mizo, a ta se je prevrgla in to je bila moja rešitev. — Čudno se mi je zdelo, da ni prihitela mati. Duri so bile široko odprte in mrzla sapa je brila v notranjost hiše. Zver se je stegnila po meni z vso svojo dolžino. Videli ste kožo in lahko verjamete, da me je s tacami dosegal. Toda pogum me ni zapustil: kolikorkrat je segel s svojo šapo do mene, tolikrat sem ga z ostrim in precej velikim nožem udaril. — Kako vam naj popišem borbo in strah? Z levo roko sem se trdno držal, z desnico pa sem sekal, da so bile šape vse razrezane, prebodene večkrat in krvave. Naenkrat slišim zunaj glas očetovega psa. Zatulil je, kakor ga še nisem slišal tultiti kdaj prej in kakor bi trenil, pognal se je na medveda. Znano vam je, da imamo v Ameriki mnogo divjih psov, ki povzročé sosebno pri ovcah mnogo škode. Takega psa je bil svoječasno oče ujel in ga kolikor toliko ukrotil. Žival se je vrgla na medveda in mu skušala pregrizti vrat. Zverina pa se ga je z obema šapama kmalu otresla in pes je obležal raztrgan na tleh. — Medved se je obrnil zopet k meni, kažoč hrbet proti durim, skozi katere je planil oče, bled kakor smrt. Ravno sem bil zopet udaril z nožem po šapah. Oče je dvignil puško, a jo je zopet postavil na tla, ker sta se mu vsled razburjenosti preveč tresli roki. Zdajci pa je že z desnico izdrl dolg lovski nož, zgrabil z levico medveda za kožuh in z bliskovito urnostjo porinil rezilo do ročaja zverini med rebra. Nato je oče odskočil, da ga nepovabljeni gost ne uhvati s svojimi ostrimi kremplji. Zver je obstala kakor okamenela, še enkrat

se je stegnila, potem pa mrtva padla na tla. Kakor smo pozneje videli, je nož prodril srce ravno v sredini.“

„Hvala Bogu!“ je vzdihnil Jemi. „To je bila pomoč v največji sili. Kaj pa mati?“

„Ona — oh, nisem je videl več. Tudi njo je bil medved raztrgal. Nisem smel gledati, kako je oče spravil materine ostanke, rekoč, da ni tak pogled za moje oči. — Po tej grozni zgodbi je oče obolel in bližnji sosed nama je preskrbel človeka, ki je nama stregel. Ko je ozdravel, zapustila sva nesrečni kraj in postala medvedja lovca. Kadar oče izve za kakega medveda, ne miruje preje, da mu ali požene smrtonosno kroglo skozi telo ali mu porine ostro jeklo v drobovino. Tudi jaz sem jih že mnogo pobil — da osvetim svojo nesrečno sestrico. Ne bojim se medvedov, odkar sem imel s prvim toliko opraviti kot mal deček. Potem pa — poglejte — tam na steni visi poleg Svetega pisma nekaj, kar nosim vedno okrog vratu, kadar grem na medvedji lov. Ampak ne mislite, da je kaka čarovnija. Ne — to je lesena punčica, ki sem jo bil kot malček okorno izrezljal za sestrico. Če se mi dozdeva, da je nevarnost skoraj prevelika, brž potipam obesek in — medved je izgubljen.“

„Martin, dečko ste prve vrste!“ reče Jemi in položi mladeniču roko na ramo. „Ostaneva si vredna prijatelja. Dokazati vam hočem, da tudi znam biti na svojem mestu!“

Old Shatterhand.

Bilo je popoldne petega dne pozneje, ko je bil Martin povedal svojo žalostno povest. Šest jezdcev se je pomikalo po pusti preriji, kjer ni ne grma in ne drevesa. Lovec lahko jezdi cele dneve, preden pride do kakega drevesa ali studenca; svet se proti zapadu nekoliko dviga in kaže vedno višje in višje griče. A zemlja je vseeno povsod pusta in ima v indijanskem kakor tudi v jeziku belokožcev ime „slaba zemlja.“

Dalje proti severu so tla boljša: trava je bolj sočnata, grmovja je najti več in v obširnejših skupinah, popotnik pride pogosto tudi lahko v senco po sto in več let starih drevesnih orjakov. Tukaj so lovišča Šošoncev ali Zmijskih (kačjih) Indijancev, Siuksov, Chejenesev in Arapahov. Vsako izmed teh plemen se deli zopet v stranska plemena in ker ima vsako pleme svoje posebne cilje, ni čudo, da pride med njimi do mnogokratnih bojev. In če se pomirijo za dalje časa, pa pride belokožec, ki jih pika in drega tako dolgo, dokler ne izkopljejo zopet bojne sekire in se znovič začnejo divji poboji. Razumljivo je, da je potovanje poedinca skrajno

nevarno tam, kjer mejijo pašniki in lovišča posamnih plemen drug na drugega. Zemlja je tod kjerbodi napojena s krvjo rdečkožcev — a tudi belokožcev.

Debeli Jemi in dolgi David sta to dobro vedela, zato sta bila skrajno previdna in sta pazila, da se nista nikjer sešla z nobenim Indijancem ne tega in ne onega rodu. —

Vokade je jezdil naprej, ker mu je bil pot od zadnjega potovanja znan. Nosil je preko rame puško z vsemi onimi malenkostmi, ki se rabijo v preriji. Jemi in David nista izpremenila svoje zunanosti. Enako je bil Frank oblečen, kakor sta ga prva dva videla pri prvem spoznanju; jezdil pa je izvrstno in je vzlic svoji čudni noši izgledal prav kakor ameriški zapadnik.

Martina Bomana opazovati na konju pa je bil res užitek. Jezdil je prav tako dobro, kakor Vokade. Bil je videti kakor vzrasten s svojo živaljo; držal se je močno naprej, olajšal s tem konju svojo težo, sebi pa omogočil, da dolgo zdrži ves napor, ki ga povzroča jezdenje. Oblečen je bil v kožnato lovsko obleko. Kdor mu je pogledal v obraz, moral se je prepričati, da je mladenič rojen za prerijo; zdaj še skoraj deček je vendar kazal, da je v sili popoln človek, ki ve, kaj mu je storiti. Najveselejši član cele družbe bi on bil, da mu ni skrb za očetom mračila čelo.

Pogled na zamorca Boba je bil smešen. Jezdenje mu sploh še nikdar ni dišalo in je tudi na ta način sedel na svoji živali. Niti deset minut ni znal čvrsto sedeti v sedlu. Polzel in polzel je sem in tja ter prišel večkrat v nevarnost, da smukne s konja. Nogi sta mu

štrleli proč in ko se mu je reklo, da ju naj stisne skupaj, se je modro odrezal:

„Čemu naj Bob stiska s koleni ubovega konja? Konj mu ni ničesar žalega storil! Bobove noge vendar niso klešče!“

Jezdci so prispeli do roba neke precej obširne, a plitve globine, ki je bila nekoč bržčas napolnjena z vodo. Tla so bila peščena in le tuintam se je videl šop trave. Vokade ne preišlja dolgo in požene svojega konja na ta pesek.

„Kako se zove ta kraj?“ vpraša Jemi. „Neznan mi je.“

„Šošoni imenujejo to globino Jezero krvi,“ odgovori Vokade.

„Jezero krvi! O joj! Ne smemo si želeti, da srečamo Šošonce.“

„Zakaj?“ vpraša Martin.

„Ker bi bili izgubljeni. Tukaj je bil po belokožcih pobit oddelek navedenih rdečekožcev in sicer brez vsacega vzroka. Čeprav je minilo od tega dogodka že pet let, ubili bi sorojaki pobitih vsacega belokožca brez usmiljenja, ki bi ga dobili v pest. Kri padlih kriči po maščevanju.“

„Pa mislite, da bi znali Šošonci biti kje blizu?“

„Kolikor sem slišal, so bili dozdej nekje v Montani. Vokade bo vedel povedati, če se niso pomaknili dalje doli proti jugu.“

„Ko je Vokade pred sedmimi dnevi potoval tukaj mimo, so bili Šošoni še na svojem mestu. Edino Arapahoezi so se utaborili na kraju, kjer izvira reka Tongve.“

„Tedaj smo varni. Sicer pa je okolica tako pregledna, da se na daleč okrog lahko zapazi vsacega pešca in jezdeca. Torej naprej!“

Komaj so jezdili približno pol ure naprej, ustavi Indijanec nakrat svojega konja.

„Kaj je?“ vpraša Jemi.

„Sled!“ odgovori Indijanec.

„Sled? Kakšen? Človeški ali živalski?“

„Vokade ne ve! Brat, poglej sam.“

„Oho! Indijanec si, pa ne poznaš sledu! To se mi še ni zgodilo. To mora biti čuden sled. Stopite s konj, ljudje, a previdno, da mi ne zbršete tujih stopinj.“

Jezdci skočijo raz konj. Ko je debeluhar si ogledal sled, je odkimal z glavo, pogledal na desno in zopet na levo, zopet odkimal in se obrnil do Davida:

„No, moj stari David, ali si že videl kdaj kaj takega?“

Vprašani odkima z glavo, pogleda še enkrat od tiske v pesku in odgovori:

„Ne, še nikdar!“

„A vi, gospod Frank?“

„Pri teh stopinjah naj se sam vrag izpozna!“

Tudi Martin in zamorec izjavita, da jima je zadeva zagonetna. Dolgi David se popraska za ušesom, meneč:

„Dognati, kakšen stvar je tod lazil, je težje, kakor v dveh urah izpiti vso reko Misisipi z vsemi njenimi pritoki.“

„Glej, glej,“ nasmeji se Jemi, „kako si moder. Koliko nog pa je imel ta stvar?“

„Štiri,“ odgovore vsi razen Indijanca.

„Da, štiri! Torej je jasno, da je bila žival.“

„Mogoče konj?“ meni Frank.

„Hm!“ zamrmra Jemi. „Skoraj ni mogoče, da bi bil konj, ker ni poznati nikakih podkev. Stopinje so stare šele največ dve uri. Pa bi bilo mogoče, da bi imel konj tako velika kopita? Da smo v Aziji ali Afriki, trdil bi, da je bil slon.“

„Da, prav tako izgleda,“ nasmeji se dolgin.

„Čemu se smejiš? Ali si že videl kdaj slona?“ vpraša Jemi.

„Da, videl sem že dva. Enega namreč v Filadelphiji v cirkusu Barnum, enega pa vidim tukaj, kjer pravkar stojiš ti.“

„Če ti je do šale, kupi si za deset dolarjev kakšnega večjega bebca, nego sem jaz. Ali sem rekel, da je tod hodil slon? To itak vem, da ni bil, ker stopa drugače, bolj široko. Tudi kakšna babura ni bila, ker bi jaz sicer sodil, da si pred dvema urama korakal ti tukaj mimo. Priznam končno, da sem pri kraju s svojo modrostjo.“

Možje molče ugibljejo še nekaj časa, a nobeden ne pride do pravega cilja.

„Kaj praviš ti, moj rdeči brat?“ vpraša Jemi.

„Duh prerije je bil,“ odgovori Indijanec in napravi z roko znamenje počaščenja. „Kdo naj bi bil drugi, če ni bil ne človek, ne žival!“

„Glej ga! Videti je, da imajo vaši duhovi velika stopala. Mogoče je imel ta duh protin v nogah in je obul kožaste čevlje.“

„Moj beli brat ne sme briti norcev iz naših duhov. Lahko ga kaznujejo.“

„Tedaj gremo za stopinjami, da vidimo, kdo jih je puščal za seboj.“

„Duhovi ne trpe, da se jih zasleduje. Zaideš v pogubo.“

„Ne bojim se! Vsak pravi zapadnik mora dognati sled, na katerega je zadel. Tudi ta uganka mora biti rešena. Ali ve moj rdeči brat, kje bomo prenočevali? Do večera so še štiri ure.“

„Vem,“ odgovori Indijanec. „Prišli bomo do nizkega grička, kjer si odpočijemo. Imamo dovolj grmovja in drevja, da lahko zakrijemo ogenj in je tam studenec, ki nam da vode.“

Indijanec pokaže z roko smer, proti kateri bi bil ta kraj.

„Dobro,“ meni Jemi, „jezdite torej vi dalje, jaz pa grem za sledom. Pozneje vas že najdem.“

„Naj moj beli brat posluša moj nasvet!“

„Ah, kaj!“ vzklikne dolgi David. „Jemi ima prav! Bila bi sramota za nas, ako bi našli sled, a ne dognali, čegav je. Pripoveduje se, da so bile takoj po vstvarjenju sveta živali, tako velike, kakor so parniki na reki Misisipi. Mogoče je še preostalo tako strašilo, ki se je baje zvalo Mamut. Jaz grem s teboj, Jemi!“

„To ne more biti.“

„Čemu ne?“

„Ker sva midva — da ne pretiravam — najizkušenejša vodnika in bi za družbo ne bilo dobro, če bi oba šla skupaj. Bolje je, da gre kdo drugi z mano.“

„Gospod Jemi ima prav,“ pritrди Martin, „jaz grem z njim.“

„Ne, mladi prijatelj, vi ste zadnji, ki bi vas pozval za spremljevanje.“

„Kako? Jaz gorim od želje, da z vami odkrijem to nepoznano žival.“

„Rad verjamem. V vaši starosti je človek najpripravnejši za razne pustolovščine. Moj pot je nevaren in molče smo se zjediniли, da vas zdravega privedemo do očeta. Ne, naj me spremlja mesto vas kdo drugi.“

„Tedaj grem jaz z vami!“ reče Frank.

„Da, temu ne nasprotujem. Samo če se ne bojite.“

„Jaz? Jaz bi se naj bal? Nisem še pri kraju s svojo pametjo.“

„Torej pa bodi tako! Vi drugi jezdite naprej, midva pa jo kreneva na desno za sledom. Stranski pot ne bo škodil vašemu konju, moj pa itak ljubi lagotno dirjanje.“

Dolgi David opozori vse na previdnost in Vokade popiše še enkrat kraj prenočišča. Vsi se odpravijo na pot. Ker sta imela Jemi in Frank več opraviti, sta vzpodbodla konja in so jima tovariši kmalu izginili izpred oči. Sled, ki je držal začetkoma proti severu, je kmalu krenil proti zapadu, tako da sta zasledovalca jezdila vsporedno s svojimi tovariši, seveda za par ur narazen. Jemi in Frank sta dolgo časa jezdila molče. Prvega konj je delal tako dolge korake, da ga je zadnji s svojim konjičem komaj dosegal v globokem pesku. Jemi je moral torej zadržati konja in zdaj sta lahko s tovarišem jezdila vštric.

„Kaj ne,“ začne Frank, „to, kar ste prej rekli o mamutu, je bila gotovo le šala!“

„Seveda!“

„Jaz sem si takoj mislil, da je tako, kajti mamutov danes sploh ni več.“

„Ali ste že kdaj slišali o teh predpotopnih živalih?“

„Dovolj! Doma sem imel učitelja, ki je poznal rastlinstvo in živalstvo do zadnje pičice. Pri njem sem slišal mnogo novega in zanimivega.“

„Veseli me,“ nasmeji se debeluhar, „da imate tako dobre spomine na svojega učenika. Mogoče pridobite pri meni še kaj več.“

„Učim se vedno rad. Če bi mi bila usoda bolj mila, bi danes ne pohajkoval po teh pustinjah in se dal po Siuksih narediti hromega.“

„Torej niste že od poroda hromi?“

„Ne, po porodu sem imel vse ude zdrave, tako dolgo, dokler nisem s starim Bomanom pričel trgovine med zlatokopi, kamor so slučajno prišli tudi rdeče-kožci, da si nakupijo blaga. Večinoma so bili Siuksi, ki so najbolj divji ljudje med rdeče-kožci. Pri najmanjšem razburjenju takoj bodejo z noži ali pa streljajo. Za nas belce je najbolje, ako se za te ljudi sploh ne brigamo. Dober dan — tu je blago — srečen pot in z Bogom! Tako delam danes s temi vragovi. Toda da povem o svoji nezgodi. Boman je nekoč odpotoval po opravkih in bil sem doma sam z Martinom in zamorcem Bobom. Bila je jasna noč. Martin je spal, Bob pa, ki sem ga bil poslal, da iztirja nekatere dolgove, se še ni bil vrnil. Konj njegov je prišel sicer domov, a brez jezdeca, ki je prišepal šele zjutraj s praznimi

žepi in pobitimi udi. Dolžniki so ga namreč povsod vrgli na cesto, a naposled ga je vrgel ob tla še konj. — Torej zvezde so svetile na nebu — in tedaj je nekdo potrkal na vrata. Pri nas na zapadu mora biti človek previden. Preden sem šel odpirat, sem prej vprašal, kdo je zunaj. Da kratko povem: bili so Indijanci. Hoteli so zamenjati kože za streljivo.“

„Pa vendar niste odprli?“

„Zakaj ne, kupčija je kupčija!“

„Res, ampak z Indijanci se pečati o polnoči!“

„Kaj hočete! V pustinji ne more človek dohajati vedno po dnevu do svojega cilja. Rdečkožci so prosili, naj jim postrežem, ker so na potovanju in se jim mudi dalje. Odprl sem jim.“

„To je bila od vaše strani neprevidnost!“

„Čemu? Bal se nikdar nisem nikogar in preden sem jim odprl, sem zahteval, da morajo pustiti orožje zunaj. Storili so tako. Med kupčevanjem sem v roki držal samokres, česar mi Indijanci niso mogli zameriti. Kupčija je bila dobičkanosna. Za slab smodnik sem prejel lepe vidrove kože. Kadar kupčujejo rdečkožci z belokožci, so prvi vedno goljufani. Pri durih so visele tri nabite puške. Ko so kupci odšli, postoji zadnji na pragu in vpraša, ali bi ne dal vsakemu izmed njih čašo žganja, ali kakor oni pravijo: ognjene vode. Dozdaj je prepovedano prodajati Indijancem žganja, ali bil sem dobre volje in sem bil voljen ustreči njihovi želji. Obrnem se in stopim v zadnji kot, kjer so stale polne steklenice. Ko se urno obrnem, zapazim, kako je prosilec zmaknil eno izmed pušk s klina in izginil v temi. Kakor bi trenil, sem postavil steklenico

nazaj, pograbil drugo puško in stopil k durim, a ne prav na prag, ampak sem se postavil za podboj. Videti ničesar nisem mogel, ker je bilo znotraj svetlo, zunaj pa tema. V tem trenutku že poči strel in nekaj me udari ob nogo. Zdaj zapazim rdečca, ki se dvigne preko ograje. Jaz pomerim in sprožim, obenem pa čutim v nogi tako bolečino, da se zgrudim na tla. Indijančeva krogla me je bila zadela v nogo. Šele čez več tednov sem mogel zopet hoditi, ali ostal sem hrom. Seveda sem si rdečega vruga dobro zapomnil in ne pozabim njegovega obraza nikdar. Gorje mu, kadar se srečava. Dober človek sem vseeno, ali okraši in ohromiti se ne dam zastonj. Toda kaj vam je?“

Frank umolkne, ker je debeli Jemi ustavil svojega konja in začudeno kriknil:

„Kaj mi je? Sam sebe tako vprašam in ne verujem skoraj svojim očem.“

Začuden gleda na peščena tla. Tudi Frank pogleda in vzklikne:

„Sled je mahoma celo drugačen. Prej je bil kakor od slona, a zdaj se kaže pravo konjsko kopito. Konj je bil povrh novo podkovan, ker so odtiski ostri.“

„Toda ta sled je obraten.“

„To je ravno, čemur se moram čuditi. Ha — glejte, tukajle je mal prostor, kjer so tla kamnita. Do tega prostora so stopinje kakor slonove, a potem naprej v pesku pa konjske.“

„In drugega sledu ni.“

Oba stopita raz konja in si natanko ogledata prostor. Nemo se spogledata in oba zmajeta z glavo.

„Če ni vse skupaj čarovnija, tedaj naju kdo vodi za nos,“ pripomni Jemi. „Sicer nisem praznoveren, a da drži en sled do te peščice kamenja od prve strani, a drugi enako od druge, se mi dozdeva delo, kakršno sem videl nekoč v Filadelfiji v nekem cirkusu. Čarovnik je vrgel v zrak klopko motvoza, katerega prvi konec je obdržal v roki, potem je pa kakor pajek splezal kvišku. Ker je slon prišel od vzhoda, konj od zahoda, kaže, da sta se tukaj raz kamenje dvignila v zrak. Poznal bi rad onega, ki bi znal rešiti to uganko. Jaz je ne morem.“

„Nekaj pa vendar morava storiti.“

„Naravno — ali nazaj ne greva. Če se zadeva sploh more razjasniti, tedaj se lahko edino pred nama in ne za nama. Jezdiva torej naprej.“

Jezdila sta poleg konjskega sleda, ki je bil vedno izrazit in je po preteku pol ure prišel s peska na boljša tla. Tukaj se je poznala steza in tuintam je bil kakšen grm. V bližini je bil grič, ki je bil obraščen z gosto šumo in proti vrhu z vedno gostejšim drevjem. Sled se je še vedno poznal med šumo. Naenkrat ga je pa popolnoma zmanjkalo, ker so bila tla pokrita s kamenjem.

„Pred novo uganko sva!“ zamrmra Frank.

„Res, nerazumljivo,“ pritrди Jemi. „Če je prej konj kakor iz zraka padel, se je zdaj navidez zopet v zrak dvignil. Ali je bil res prerijski duh? Naj se prikaže, radoveden sem nanj!“

„Ta želja se vama lahko izpolni. Izvolite si ga pogledati!“

Te besede je bilo slišati izza nekega grma. Prišleca se presenečena obrneta. Za grmom se prikaže človek, ne preveč visok in ne preveč širok. Temna brada mu je obrobljala ožgano lice. Bil je oblečen kakor lovec, a je imel visoke čevlje. Na suknenem klobuku je imel okrog in okrog za trakom zataknjena ušesa rjavega medveda. Za pasom je imel dva samokresa in dolg nož. Poleg običajnih mošnjičkov za streljivo je imel ob pasu še obešena dva para podkev in štiri okrogle pletenice iz slame z različnimi zanjkami in jermeni. Preko rame je nosil ovit laso, a okoli vratu na svilenem traku indijansko „mirovno“ pipo z različnimi rezbarijami indijanskega izvora. V desnici je držal kratko puško, v levici pa — gorečo smodko, iz katere je pravkar bil potegnil gost oblak dima.

Pravi prerijski lovec ne da nič na zunanjo snago in lepoto. Čim bolj je oguljen, tem več je prestal. Človeka, ki se ponaša s svojo zunanostjo, pravi prerijec pomiluje, oziroma ga celo prezira. Najgnusnejša mu je osnažena puška. Po njegovem mnenju nima pravi zapadnik časa pečati se z nepotrebnim čiščenjem.

A ta mladi človek je delal vtis, kakor bi bil prišel šele včeraj prvič iz kakšnega večjega mesta. Puška je izgledala, kakor bi jo bil puškar šele včeraj dal iz rok, čevlji so bili na vsak način dobro namazani in ostroge na njih brez pičice rje; povrh so bile tudi roke umite.

Prišleca ga začudena gledata in ne najdeta besed.

„No,“ nasmeji se tujec, „mislim, da bi rada videla prerijsko indijansko božanstvo. A če hočeta poznati tistega, katerega sta iskala za sledom, vedita, da sem jaz pravi.“

„Grom in peklo!“ vzklikne Frank. „Zopet me zapušča pamet! Pa kako ne ob taki nalikani postavi!“

„Vidva sta Evropejca — a jaz tudi.“

Po teh besedah je bil Jemi že raz konja in mu je prožil roko.

„Če se ne motim,“ nadaljuje tujec, „ste vi Jakob Poper!“

„Kaj? Vi me poznate?“

„Saj se takoj vidi, da ste „debeli Jemi“. In če bi tega ne pogodil takoj, moral bi pogledati vsaj vašega konja. Če se kdaj sreča debelega lovca na konju, podobnemu velblodu, tedaj je to Jemi. To vem že nekaj časa. Ampak kjer ste vi, mora biti tudi dolgi David. Kje je?“

„Ni ga tukaj, a ni daleč. Nekoliko dalje proti jugu je, tam, kjer obroblyajo ravnino onile griči. Moj sprem-ljevalec je Frank.“

Tudi Frank je stopil s konja in podal tujcu roko. Ta ga ostro pogleda in meni:

„Vi ste mogoče „hromi“ Frank? Bivate skupno z medvedjim lovцем Bomanom.“

„Kdo vam je to povedal?“

„On sam. Pred par leti sva se bila sešla. Kje pa je zdaj? Doma? To je tri dni jezdenja od tukaj.“

„Vse se vjema. Samo doma ga ni. Padel je v roke Ogalalom in na poti smo, da storimo zanj, kolikor se da.“

„Prestrašili ste me. Kaj se je pripetilo? Kje so ga zajeli?“

„Ne daleč od tukaj. Vlečejo ga seboj, da ga gori pri Jelovstonu umore na grobu „hrabrega bivola“!“

„Iz maščevanja?“ vpraša tujec.

„Da! Ali ste že kdaj kaj slišali o Old Shatterhandu?“

„Spominjam se na to ime!“ zavrne tujec in čuden nasmehljaj mu poigra okrog usten.

„Vidite — ta je ubil „hrabrega bivola“ in še dva druga Siuksa. Ogalala so zdaj na potu, da opravijo obrede na njihovih grobeh in slučajno jim je Boman prišel v roke.“

„Kako veste to?“

Frank mu pripoveduje o Vokadeju in o vsem, kar se je bilo pripetilo zadnje dni. Tujec pazljivo posluša in reče naposled:

„Na podlagi tega je Old Shatterhand kriv nesreče, ki je doletela medvedjega lovca; gotovo je tako.“

„Ah, ne! Kaj more on za to, da je Boman pozabil na previdnost in se dal ujeti?“

„Nočemo se prepirati radi tega. Lepo pa je, če se kdo ne prestraši nevarnosti in nadlog, kadar je treba rešiti nesrečnega prijatelja. Iz celega srca vam želim najboljši uspeh. Posebno me zanima mladi Boman. Mogoče ga kdaj vidim.“

„To se lahko zgodi, ako jezdite z nama. Kje imate konja?“

„Kako veste, da nisem pešec?“

„Ker nosite na škornjih ostroge.“

„Moj konj je blizu. Pustil sem ga, da vaju opazujem. Kajti sled, ki sta ga toliko občudovala, sem povzročil jaz.“

„Kaj vraga! Tedaj ste vi tisti, ki naju je potegnil za nos?“ se zareži Jemi.

„Ste se li res dali prevarati? Prav zadovoljen sem, da mi je ravno pri vas uspelo. Toda to se ni zgodilo samo vam, ampak tudi že drugim ljudem.“

Debeluhar ga motri od nog do glave in ne ve, kaj bi si naj mislil o tem človeku. Brž vpraša:

„Kdo pa ste vi?“

Tujec se srčno nasmeji in odgovori:

„Kaj ne, na prvi mah ste spoznali, da sem novinec v tukajšnjih zapadnih krajih?“

„Da, zadeli ste. Mladič ste še. S tako puško greste sicer lahko na lov, a edino nad vrabce. Svojo obleko nosite šele nekaj dni. Gotovo ste bili v večji družbi; a kje ste stopili z vlaka?“

„V Št. Louizu.“

„Ni mogoče! Kako dolgo ste rabili do semkaj?“

„Tokrat osem mesecev.“

„Prosim vas, ne smete misliti, da vam to verujem. To pripovedujte kakemu mestnemu policistu, če bi vas hotel poslušati. Po mojem mnenju ste lahko učitelj ali profesor in zdaj jezdarite tukaj okrog, da zbirate travo, kamenje in metulje. Dovolite mi pa ta le nasvet: skrbite, da se kmalu izgubite iz te prerije. Ta okolica ni za vas. Tukaj visi človeško življenje na tankem lasu, a ne vsako uro, ampak vsako sekundo.“

„Hvala za pouk — toda meni so vse te razmere dobro znane. Le glejte — tam v bližini tabori naprimer čez štirideset Šošoncev.“

„Za vraga! Govorite li resnico — a še tako mirno?“

„Da, da! To vem natančno in zanesljivo. In čemu bi ne bil miren? Menite li, da se bojim teh par Šošoncev?“

„Človek, vam se niti ne sanja ne, v kakšni nevarnosti ste. Sploh pa nisem na jasnem, kaj si naj mislim o vas?“

„Dobro, gospod! Ravno narobe je pri meni, ker dobro poznam nevaren položaj. Tamle ona globel je „jezero krvi“, in Šošonci bi ne bili malo veseli, ako bi ujeli nas tri, ali vsaj enega izmed nas. Tudi si ne smete misliti, da bi vse rdečkožce tako lahko mogli potegniti za nos, kakor sem vas. Že mnogo zapadnikov se je varalo v moji osebi in marsikateri je že ležal na tleh, ko je komaj name nameril puško ali samokres. Sicer pa pojdiva za menoj, da ne ostanemo samo pri praznih besedah!“

Tujec krene med grmovje, naša znanca pa za njim, vodeč konja za uzdo. Kmalu dospo do visoke smreke, pri kateri je stal izredno krasen žrebec z valovito grivo in rdečimi nozdrvmi; to dvoje pri konjih cenijo Indijanci najvišje. Sedlo in jermenje je bilo indijansko delo. Čez sedlo je bil vržen gumast plašč, iz ene izmed več torb pa je molel daljnogled. Na tleh je ležala puška dvocevka najtežjega kalibra za streljanje medvedov.

Komaj je Jemi zapazil to puško, skočil je urno k nji, jo pobral, malce pregledal in vzkliknil:

„Ta puška — — ta puška je — — to je, ah, komaj sem jo zapazil, že sem jo spoznal. Srebrnokovana puška poglavarja Apašev, Vinetou-a in ta puška sta najznamenitejši puški na zapadu. Ta puška je last — — —“

Jemi umolkne in ves presenečen pogleda tujca, nato nadaljuje:

„Zdaj — zdaj, ah, zdaj so se mi odprle oči! Old Shatterhanda je dozdej še vsakdo, ki ga je videl prvič, smatral za novinca, za zrelega mladeniča. Ta puška je njegova in enocevka, ki jo držite v roki, je ena izmed slavni enajst Henry-jevih enocev. Frank, he, Frank — veste li, kdo je ta mož?“

„Ne vem. Nisem še videl ne njegovega krstnega lista in ne spričevala o cepljenju koz.“

„Človeče — izogibajte se neumestnih šal! Vi stojte namreč pred Old Shatterhandom!“

„Old Shat — — —“ Šepasti je nehote stopil več korakov nazaj. „Vsi svetniki in svetnice!“ vzdihnil je hripavo. „Vi ste Old Shatterhand! Predstavljal sem si vas celo drugačnega.“

„Jaz tudi!“ mu pritrdi Jemi.

„In kako?“ vpraša Old Shatterhand.

„Dolgega in širokega kakor pravcatega hrusta,“ reče Frank.

„Da, da — velikanske rasti!“ pritrdi debeluhar.

„Vidita torej, da je glas o meni veliko večji, nego so moje zasluge. Kar se govori ob prvem taboriščnem ognju, se trikrat poveča pri drugem in šestkrat pri tretjem. Tako se dogaja, da se nekaterega človeka smatra za pravega čudodelca, a je popolnoma navaden mož. Pa pustimo zdaj to! Poglejta si mojega konja. To je eden izmed onih živalij, ki se dobe edino pri Apaših. Ni podkovan. A kadar hočem preslepiti slučajne zasledovalce, navežem mu na kopita te slamnate pletenice in sled je kakor od slona. Tudi imam prave železne podkve, ki jih na enostaven način z jermeni pritrdim na kopita. Lahko jih pritrdim naravno, pa tudi

narobe. V zadnjem slučaju misli oni, ki najde tako sled, da sem jezdil v nasprotni smeri.“

„Grom in pekel!“ zamrmra Frank. „Začne se mi svetliti v moji neumni butici. To so torej podkve za preslepljenje!“

„Da, zato sem preslepil tudi vaju. Na kamenitem mestu sem zamenjal pletenice s podkvami, kajti tam ni ostajalo nikakega sledu. Nisem si pa mislil, da mi kdo sledi; to sem zapazil šele pozneje. A vseeno sem moral biti previden, ker sem iz gotovih znamenj slutil, da morajo tu nekje okrog biti sovražni Indijanci. Ko sem prišel do tega drevesa, sem bil prepričan, da ni bila moja slutnja prazna.“

„Ali ste našli sledove?“

„Ne, ampak pri tem dreyesu bi se imel danes sestati z Vinetouom. Bil je že tukaj, a je odšel in se zopet vrne. Bržčas zalezuje Šošonce. V drevesno skorjo mi je zarezal nekaj znamenj, katere pa dobro poznam in iz katerih čitam, da je tukaj nekje štirideset Šošoncev. Moram torej na tem mestu počakati.“

„A če vas zalotijo Indijanci?“

„Ah! Ne vem, za koga bi bila večja nesreča, za mene, če me izvohajo Indijanci, ali za nje, če jih zalotim jaz. V družbi z Vinetouom se ne bojim te peščice sovražnikov.“

Franku ni šlo v glavo, kako bi se človek v družbi s samo enim prijateljem ne bal štirideset sovražnikov. Novi znanec pa ga je kratko poučil:

„Prav navadna reč je, dragi moj! Človek mora imeti mnogo opreznosti, mnogo zvitosti in ne premalo odločnosti, kadar je potrebno. In če ima povrh orožje,

na katerega se lahko zanese, tedaj je v gotovih okoliščinah mnogo jajčji od cele trume drugih. — Na tem mestu nismo varni. Najbolje je, da odjezdita in poiščeta tovariše.“

„A vi ostanete tukaj?“

„Dokler ne pride Vinetou. Potem pridem v vaše taborišče. Sicer imava s prijateljem celo drug cilj, ali če bo Vinetou voljan, tedaj jezdiva proti Jelovstoneju.“

„Res?“ vzklikne Jemi ves vesel, „tedaj sprejemem vsako stavo, da bodo jetniki rešeni.“

„Ne zanašajte se preveč! Jaz sem vzrok, da je Boman v nesreči, pa je moja dolžnost, da ga pomorem osvoboditi. Toda — — —“

Beseda mu zastane, ker je Frank rahlo viknil in z roko pokazal med grmovjem proti peščenini, na kateri je bilo videti četo Indijancev na konjih.

„Urno na konje in dalje!“ svetuje Shatterhand. „Zdaj vaju še niso zapazili. Vidva naprej — jaz pridem za vama.“

„Lopovi bodo našli naš sled!“ reče Jemi in sede na konja.

„Hitita, hitita dalje! To je edina rešitev!“

„Ali oni vas bodo našli, če ne greste z nama.“

„Ne skrbita za mene! Naprej, naprej!“

Ubogala sta in odjezdila. Shatterhand se je previdno ozrl. Na kamenitih tleh ni bilo videti nikakega sledu. Prod in debelejši gramoz sta se nekaj časa razprostirala na široko, a sta postajala vedno ožja ob strmih gričevem pobočju ter se izgubila dalje med gostimi jelkami. Enocevko obesi na sedlo, na ramo

dene dvocevko za medvede, konju pa v apaškem jeziku reče: „Sledi mi!“

Urno se je začel spenjati po strmini in žival mu je sledila kakor pes. Z velikim naporom sta prišla dalje naprej med drevje. Tedaj je mož položil konju roko okrog vratu, rekoč: „Spavaj!“

Konj je takoj legel na tla in ostal popolnoma miren.

Medtem so Šošoni zapazili sledove. Ako bi bil samo Shatterhandov sled, bi jih bil varal, ker je kazal odtiske podkve narobe; toda sleda Jemija in Franka sta bila dovolj izrazita. Odkar sta bila odšla, je minilo okrog deset minut in v tem času so bili Indijanci prispeli do velike jelke. Samo eden je razjahal, da pogleda tla in že so drvili zopet naprej, ne opazivši Shatterhandovega skrivališča.

„Zdaj je prilika, da begunca pokažeta svoj um in svojo lokavost!“ mislil si je Shatterhand. „Jemi je videti pravi človek za taka podjetja.“

Zdajci se oglasi konj z rahlim hrzanjem, kar je bilo znamenje, da hoče svojega gospodarja na nekaj opozoriti. Shatterhand prime za puško, a jo takoj zopet odloži. Med grmovjem namreč zapazi dva indijanska mokasina, obrobjena z ježevčevo*) kožo. Takoj je vedel, da je nosilec tega obuvala njegov prijatelj. Stal je kmalu pred njim.

Bil je oblečen kakor Old Shatterhand, samo gologlav je bil in na nogah je imel indijanske mokasine.

---

*) Ježevcec = nem. Stachelschwein, svinji podobna žival z ježevimi, toda veliko daljšimi bodicami.

Dolgi, črni lasje so bili spleteni v kito in prepleteni s kožo kače klopotače; kita je bila nadeta na glavo liki čelada. V kiti ni bilo nikakih orlovih peres, kakor je to pri indijanskih poglavarjih običaj. Ampak če si pogledal postavo, si nehote uvidel, da je Indijanec — tudi brez orlovih peres — odlična oseba. Okrog vratu je nosil vrečico z indijanskimi čarovnijami*), mirovno pipo in trojni venec medvedjih krempljev, ki si jih je bil priboril z zastavljanjem lastnega življenja v boju z medvedi. V roki je držal puško dvocevko, katere leseni deli so bili bogato obiti s srebrnimi žebeljčki. Bila je to slavnoznana puška, katere krogla ni nikdar izgrešila svojega cilja. Indijančevo lice je bilo lepo in polno, a vseeno so se na njem izrazito kazale posamezne kosti.

Prišlec je bil Vinetou, apaški poglavar, najslavnejši izmed Indijancev. V vsakem kotu Severne Amerike in še dalje je bilo znano njegovo ime. Previden, moder, zvest, hraber do skrajnosti je bil najboljši zaščitnik vseh onih, ki so rabili pomoči, in naj so bili že rdeče ali bele kože.

Pozdrav Old Shatterhanda se je izvršil le s kretnjo roke, kajti slišati je bilo posebne glasove, našima znančema dobro znane. Tudi je bilo slišati kresanje konjskih podkev. Shatterhand je spoznal, da sta Jemi in Frank ujeta in ju Indijanci ženejo v svoje taborišče. Skozi gosto vejevje je videl četo, kako je po indijanski navadi korakala mož za možem naprej in gnala v sredi oba ujetnika, trdno z lasom privezana h konjema.

*) Indijanci nosijo okrog vratu razne predmete kot nekake talismane, ozlr. čarobne protimoči proti raznim nezgodam v boju in vsakdanjem življenju.

Ranjena nista bila videti in sta se bržčas udala brez borbe, ker sta uvidela, da je vsak odpor zaman.

Nobeden izmed Šošoncev ni slutil, da bi mogel biti kdo blizu, ki bi jih opazoval. To sta edino yedela ujetnika, ki sta se pazno ozirala proti gozdu. V ugodnem trenutku jima je dal Shatterhand znamenje s klobukom in se takoj umaknil v zatišje.

Vinetou se je bil medtem nekoliko odstranil, a se kmalu vrnil s svojim konjem, ki je bil sicer tudi lep, a ne tako kakor Shatterhandov. Poglavar je bil namreč iz prijateljstva poklonil tovarišu lepšo žival in si pridržal manj lepo.

Stala sta si nekaj časa nemo nasproti. Poznala sta se tako dobro, da sta si drug drugemu brala misli z obraza. Zato je belokožec vprašal:

„Apaški poglavar je odkril kraj, kjer so se utaborili Šošonci, kaj ne?“

„Da, Vinetou je šel za njihovim sledom in ve za šotorišče.“

„Ali so šotori za stanovanje?“

„Ne, vojni šotori so. Samo trije, a v njih bivajo vsi šošonski bojovníki. V šotoru, okrašenem z orlovimi peresi, biva „Črni jelen“, najhrabrejši poglavar med Šošonci. Vinetou ga je videl od daleč in ga spoznal po treh brazgotinah na obrazu.“

„In kaj namerava moj rdeči brat?“

„Vinetou se ni hotel pokazati Šošoncem, čeprav se jih ne boji. Čemu bi jih naj ubijal, ko mu vendar niso storili nič žalega. Toda vidim, da hoče moj beli brat rešiti oba ujetnika in umljivo je, da pojde Vinetou z njim in se bori ob njegovi strani!“

„Pa je moj rdeči brat pogodil, kdo da sta oba belca?“

„Da, oba je spoznal. Debeluhar ne more biti nihče drugi nego Jemi, a šepavec je Frank, šepavi Frank.“

„Pa je moj rdeči brat videl, da sem se razgovarjal ž njima?“

„Da, opazoval je Šošonce. A se je podal k jelki, kjer bi naj čakal moj beli brat. Radi previdnosti je Vinetou pustil konja za seboj in šel peš naprej. Videl je oba tujca v razgovoru s svojim prijateljem. Obenem pa je tudi videl, da so Šošonci sledili obema belcema, ki sta sicer pobegnila, a bila zajeta. Vinetou je mnenja, da ta dva nista edina belokožca tukaj, ki sta se bržčas ločila od svoje trume, da gresta za čudnim Shatterhandovim sledom. Moj brat bo vedel, kje so spremljevalci obeh ujetnikov; greva k njim, da pomagajo pri rešitvi.“

Old Shatterhandu je bilo zelo prijetno, da ga Vinetou spremlja in v kratkih besedah mu je razložil celo zadevo o ujetništvu starega Bomana. Končal je:

„Nismo prišli semkaj, da bi prelivali kri rdečkožcev, ampak tudi narobe ne smemo pripustiti.“

Peljala sta svoja konja pod grič in se podala na pot.

Bobovo strašilo.

Ni bilo več dolgo do mraka in zato sta urno pogrnala konja naprej.

„Ali si je Vinetou že domislil, kako hoče rešiti oba belca?“ vprašal je Shatterhand med potom.

„Vinetou ne preišlja zaradi teh kačjih Šošoncev: šel bo k njim in jim odvzel ujetnike. Moj brat jih pozna in ve, da nimajo mnogo možgan v glavi.“

„Da, sicer bi ne jezdarili tukaj okoli brez vohunov in bi morali misliti, da ujetnika bržčas nista edina belokožca tukaj okrog.“

Pomalem se je mračilo, vendar so se še dali najti željeni sledovi. Ravnina se je polagoma jela dvigati. Prišla sta že v temi do nizkega gorskega sedla. Indijančev konj je jel tiho hrzati v znamenje, da voha nekoga tujega. Soteska je kmalu krenila na levo in tukaj je bil na kakih sto korakov daljave videti sredi gozdne planote ogenj poleg malega vrelca, izgublajočega se v pesku.

Kdo sedi pri ognju, se na prvi mah ni dalo videti. Oba naša znanca sta torej previdno stopila s konj. Shatterhand se je sam napotil dalje in se tiho priplazil

za drevo, izza kojega je lahko vršil opazovanja. Kmalu je spoznal trojico. Bili so dolgi David, Vokade in mladi Boman. Boba, črnokožca ni bilo nikjer. Imel je namreč zopet svoje muhe. Ko so se bili vsi štirje navečerjali, ni dalo črncu miru in hotel je na vsak način iti si okolično ogledavat.

„Bob,“ mu je rekel David, „ostani tukaj. Čemu hočeš kolovratiti okrog? Gotovo je, da ni tukaj okrog Indijancev.“

„Kako more gospod to vedeti!“ odvrne črnc. „Indijanec je lahko povsod, na desni, levi, spredi, zadi, tukaj, tam, spodaj, zgoraj — —“

„Seveda tudi v tvoji glavi!“ nasmeji se dolgin.

„Gospod se naj le smeji. Bob pozna svojo dolžnost. Bob je velik in znamenit zapadnik; on se ne da premotiti. Če najde rdečca, koj ga ubije.“

V roki je držal močno gorjačo, katero je v svoji otročji priprostosti cenil višje od puške.

Shatterhand je zdaj spoznal svoje ljudi in bi se bil lahko pokazal izza drevesa, za katerim je dozdej ležal. Pa ker je Bob krenil proti strani, kjer je bil Vinetou, je Shatterhand ostal na svojem mestu, radoveden, kaj se bo prigodilo.

In ni se varal. — Znano je, da se indijanski konji težko privadijo črncev, katerih koža izpuhteva konjskim nosovom neprijeten vonj. Živali sta jeli prhati in sta bili nemirni. Vinetou je sicer opazil temno postavo, ki se je bližala, a ker je vedel, da se med belci nahaja tudi črnc, ostal je mirno na svojem mestu. Eden izmed konj je glasno zahrzal. Bob mahoma postoji in dvigne gorjačo.

„Kdo je?“ vikne pogumno.

Ker na večkratno vprašanje ne dobi odgovora, zakliče:

„Tedaj moraš umreti, kdor si!“

Brž skoči za par korakov naprej. Vinetouov žrebec strese grivo, oči se mu zaiskre in že stoji na zadnjih nogah ter se tako požene na Boba. Ta zapazi silno postavo, a že leži na tleh, ker ga je konjsko kopito — k sreči neokovano — oplazilo z veliko silo po ogromni in trdi butici. Čeprav se je štel med hrabre možakarje, vendar se mu je boj z neznano prikaznijo zdel prenevaren. Urno se zavalji na stran, skoči z nenavadno naglico kvišku in beži nazaj, kričé:

„O joj, o joj! Pomoč, pomoč! Boba hočejo ubiti! Pomoč!“

Možje pri ognju skočijo kvišku.

„Kaj pa je?“ vpraša David.

„Velikan — strašilo — strah hoče Boba zadušiti!“

„Neumnež — strahu ni!“

„Da, da — je, Bob ga je videl.“

„Potem si videl kako pečino ali drevo.“

„Ne, ne — pravi živ strah je. Oči se mu svetijo in veliko žrelo ima kakor zmaj. Prhnil in udaril je po Bobu, da ga je podrl na tla. Tudi dolgo, zelo dolgo brado ima.“

Izredno dolga konjska griva je pri preplašenem črncu igrala vlogo dolge brade. Kmalu so bile tri puške naperjene proti strani, kamor je kazal Bob.

Zdaj se izza drevesa prikaže Old Shatterhand in stopi bližje.

„Bog z vami!“ je bil njegov pozdrav. „Odmaknite puške! Prihajam kot prijatelj in vam prinašam Jemijeve in Frankove pozdrave, gospodje!“

Dolgi David povesi puško in drugi store za njim enako.

„Pozdrave prinašate?“ se začudi David, „tedaj ste ju srečali?“

„Da, tamkaj ob robu „krvavega jezera“, kjer sta proučevala slonove stopinje.“

„Pa sta odkrila, kdo je bil oni slon?“

„Da, bil je moj konj.“

„Grom in pekel! Pa ima vaš konj res take copate?“

„Ne, nima jih! Ravno nasprotno — najkrasnejša kopita ima.“

To rekši pokaže slamnice in dolgi David ni zastoj debelo odprl svojih oči.

„Gospod,“ reče, „res ste si izmislili duhovito stvar. Tako duhovita je, kakor bi si jo bil jaz izmislil.“

„Oh, znano je, da se dolgi David odlikuje izmed vseh lovcev med atlantskim in mirnim morjem po svoji duhovitosti.“

„Ne zbijajte neumnih šal, gospod! Tako moder, kot ste vi, sem gotovo tudi jaz. Razumete?“ To izgovorivši prezirljivo pogleda svojega tekmeца, kojega seveda ni poznal.

„Ne dvomim, da ste tako modri kot jaz,“ pripomni Old Shatterhand. „Pa ker ste tako modri, povejte mi, kdo ali kaj je bilo ono strašilo?“

„Požrem pol stota svinca brez masla in slanine, ako ni bil to vaš konj.“

„Zdi se mi, kakor bi bili zadeli pravo.“

„No, da se to pogodi, ni treba pol gimnazije, s katero se tako rad baha debeli Jemi. Toda povejte mi, kod lazi ta tepec?“

„On in Frank sta bila nocoj po Šošoncih zajeta.“

Dolgin se strese samega presenečenja.

„He — Vokade, Martin, Bob — brzo na konje, da ju rešimo. Šošonci nam morajo oba takoj izpustiti, sicer jih sesekamo kakor rusko solato.“

Kakor divji je skočil David h konjem.

„Stojte!“ oglasi se Shatterhand, „ali pa veste, kje so Šošonci?“

„Tega ne vem, ampak to nam poveste vi.“

„Ali veste, koliko je Indijancev?“

„Tudi ne vem — a mi je vseeno! Če je treba rešiti debelega Jemija, sta lahko dva nasprotnika, ali pa jih je lahko sto!“

„Prav imate, ali želim vseeno, da se nekoliko posvetujemo. Nisem namreč sam. Imam tovariša, ki vam hoče kakor jaz želeti dober večer.“

Pri zadnjih besedah se je bil že približal Vinetou z obema konjema. David je bil ob njegovem prihodu presenečen, kajti prijateljstva med rdeče- in belokožci so bile redke prikazni. A ni se mnogo brigal za prišleca, rekoč:

„Res, rdečkožec je. A videti je, da se je izvalil iz ravno tistega gnezda, kakor vi. Gotovo niste zapadnik!“

„Pogodili ste. A če mislite, da moj spremljevalec ni korenita in odlična indijanska duša, se močno varate, ker — —“

Radosten Vokadejev vzklik ga prekine v govoru. Mladi Indijanec je bil priskočil in držal Vinetouovo puško, klicaje:

„Srebrno okovana puška!“

Dolgi David je razumel siujski jezik toliko, da je vedel, kaj kliče mladi Indijanec.

„Srebrna puška?“ vpraša začuden, „dovolite, rdeči gospod, da si jo malce ogledam!“

Vinetou mu jo poda.

„To je srebrna puška,“ je klical Vokade dalje, „in ta rdeči bojevnik ni nihče drugi nego Vinetou, največji apaški poglavar!“

„Kaj, kako? Nemogoče!“ se čudi dolgin.

„Da, moj spremljevalec je Vinetou — če hočete verjeti. Sicer pa vam njegovega rodovnika ne maram namazati na hrbet!“

„Tedaj bi se vam godilo slabo, gospod! Torej naj bo rdečec Vinetou — a kdo ste potem vi?“

Ni pričakoval odgovora. Bliskovito mu je na um prišla misel, ki mu je na stežaj odprla usta. Sklenil je roki in zroč v Shatterhanda je izustil:

„Zdaj vem! Če je ta Indijanec Vinetou, tedaj niste vi nihče drugi nego Old Shatterhand. Vidva sta vedno skupaj, tako kakor sva jaz in debeli Jemi. Povejte, gospod, ali imam prav?“

„Da, ne motite se!“

„Tedaj prisedita k našemu ognju in mi odpustita nerodne besede, ki sem jih govoril.“

Podali so si roke. Edini Bob je molčal, ker ga je bilo skrajno sram, da je vzpenjajočega se žrebca pogledal za strašilo. Vokade je stopil v ozadje, ker se

je kot mladenič zdel nevrednega stati v bližini tako imenitnih mož in enako je storil tudi mladi Martin Boman.

Po kratkem razgovoru so sedli vsi k ognju. Shatterhand je bil živahne narave, Vinetou pa je po svoji stari navadi molčal. Snel je z vratu svojo pipo, jo nabasal in prižgal, kar je bilo staroznano znamenje, da želi kaditi z novimi znanci bojno bratstvo. Shatterhand je kratko izjavil, da sta s prijateljem rdečekožcem pripravljena pomagati pri rešitvi belih ujetnikov. Pipa bi naj bila krožila od ust do ust. Toda David je pomišljaj, ali bodeta hotela dva tako znamenita moža kot Shatterhand in Vinetou kaditi bratsko pipo z vsemi tremi ostalimi navzočimi.

Tedaj pa se je dvignil Vinetou, rekoč:

„Sin medvedjega lovca je pobil že več medvedov, a mladi Vokade je nadvladal belega bivola; oba še postaneta velika junaka, ki zaslužita, da kadita z nami prijateljsko pipo, kakor tudi črnc, ki si je nadel nalogo, da pobije strašilo.“

Zadnje besede na Boba so bile bolj šala, toda črnc je ni razumel in ko je prišla pipa do njega, je dvignil desno roko, razprostrl prste kakor k prisegi, kličeč:

„Bob je gospod, Bob je junak! On hoče biti prijatelj Old Shatterhandu in Vinetouu in ju hoče vedno ščititi. On bo pobil vse njune sovražnike, on bo storil vse za nju; on — on — on — on — on bo končno ubil za nju še sebe do kraja!“

Končavši svojo petprstno prisego izbuli oči, pogleda debelo naokrog in zaškrtnje z zobmi, kar je pripravilo navzoče v nemalo veselost.

Kako bodo rešili ujetnike, se niso mogli mnogo razgovarjati, ker jim bodoče prilike ali neprilike niso bile znane. Vseeno so se napravili takoj na pot, jahaje nazaj v ravan in potem proti severu. Nekaj časa pozneje postoji Vinetou in meni:

„Vinetou bo jezdil nekoliko naprej. Moji bratje pa bodo jezdili nekoliko počasneje za menoj, a bodo pazili, da ne bodo povzročali šuma. Ravnajo naj se sploh po navodilih Old Shatterhanda.“

Naglo skoči s konja in mu priveže na kopita pletenice, enake onim, ki jih je imel tudi Shatterhand za svojo žival.

„Čemu je napravil to?“ začudi se David.

„Šošoni, ki so ujeli vaša tovariša, se niso pobrigali, ali niso v bližini mogoče še drugi belci. Toda njihov poglavar „Črni jelen“ je modrejši in premišljenejši od svojih bojevnikov. Gotovo mu bo prišlo na um, da se samo dva lovca ne bodeta potikala po teh nevarnih krajih in prav gotovo bo razposlal svoje ogleduhe.“

„Ah, kaj! To mu ne bo mnogo pomagalo. Tema je in sledu ni poznati, Indijanci pa tudi ne vedo, kje bi znali mi biti.“

„Čudim se, da govorite, gospod David, na takšen način, ko je vendar vaše ime tako znano na zapadu. Šošonci imajo tukaj svoja lovišča in okolica jim je raditega predobro znana. Lahko si bodo mislili, da slučajni tovariši ujetnikov ne bodo prenočevali na pesku nekdanjega jezera, ampak kje v bližnjih gričih, na skrivni samoti.“

„Prav imate, Old Shatterhand! Zdaj vas razumem.“

„Vidite torej! Poglavar bo doznal, kam naj pošlje svoje ogleduhe in zato je šel moj prijatelj Vinetou naprej, da sam opazi te vohune, ker se jim sam ložje skrije, nego vsa naša četa. V prvi vrsti je njegov konj, ki je tako izvrstno izvežban, da si vi tega niti misliti ne morete. Tako je ravno on prej, preden sva z Indijancem dospela do vašega ognja, že izdal vaše šotorišče. Vinetou jezdi proti vetru in žival mu bo takoj dala znamenje, če se kdo približuje. Povrh pa vzemimo na račun tega človeka samega. Ne poznate ga, kakšen je. Njegovi čuti so bistri kakor pri divji zveri. In česar mu ne kažejo vid, sluh in vonj, to mu razodene nekak šesti čut, katerega se ne da opisati in katerega imajo samo oni ljudje, ki že izza mladih nog žive v divji preriji in so vsak trenutek lahko v smrtni nevarnosti. Ta čut je kot nekak živalski nagon, na katerega se vsak, ki ga ima, lahko bolje zanese kot na lastne oči.“

„Hm! Tudi jaz imam nekaj takega na sebi!“ zamrmra dolgi David.

„Jaz tudi!“ pripomni Shatterhand, „ampak prijatelj Vinetou naju neizmerno nadkriljuje. Konj njegov ima slamnice na nogah, torej koraka neslišno. Šošoni gotovo ne bodo jezdili, ker bodo mislili, da se mi nahajamo še vedno kje v šotorišču in nas peš ložje izsleda. Da vemo, kaj se je prigodilo Jemiju in Franku, jim niti na um ne pride. In čemu bi tudi jezdili, ko so prepričani, da bodo belci čakali na prihod svojih tovarišev.“

„Res, gospod Shatterhand, vi znate zadevo vsakomur na način razjasniti, da se jo mora verjeti. Marsikaterega pametnega tepca sem že potegnil za nos in

sem bil dozdej prepričan, kako sem prebrisan in moder mož; ali vi me brez sile vtaknete v žep. Vinetou nam ni zastoj velel, kako vas moramo ubogati in vedno se vam bom rad pokoraval.“

„Ni bilo tako mišljeno. V preriji so pravice za vsakega enake. Ne prisvajam si nikakega prvenstva. Pri nas se reče pomagati drug drugemu po svojih zmožnostih in izkušnjah. To je moje mnenje in tega se držimo vsi.“

„Prav tako! Ali kaj storimo, če srečamo vohune Šošoncev?“

„Kaj mislite?“

„Hočemo jih pobiti?“

„Ne — nikakor ne! Ljudska kri je dragocena tekočina. Vinetou in Old Shatterhand nista nikdar prelila kaplje tuje krvi, ako ni bilo ravno neizogibno. Prijatelj sem Indijancev in vem, kdo ima več pravice do svoje zemlje, ali Indijanci ali priseljenci, ki vedno silijo prve, da se morajo braniti na smrt. Hudo podlegajo, a uverjen sem, da bo vsaka indijanska lobanja, ki bo kdaj izorana iz zemlje po belokožčevem plugu, kričala proti nebu po pravičnem božjem plačilu. Zato mi niti na um ne pride, da bi brez potrebe ubijal rdečkožce.“

„Radoveden sem, kako boste postopali, kajti do boja pride gotovo.“

„Ah, ne želim si sestanka s sovražniki. Pa zaradi vas bi rad videl, da razpošljejo ogleduhe. Tedaj vam pokažem, kako se ujame takšne ljudi.“

„Kako jih hočete ujeti, če jih je več?“

„Nimam strahu! Glavne čete Šošonci ne bodo oslabili in na ogled pošljejo gotovo le dva moža. — Toda zdi se mi, da prihaja Vinetou!“

In že je stal Indijanec pred njimi.

„Ogleduhi!“ rekel je kratko.

„Koliko?“ je vprašal Shatterhand.

„Dva!“

„Dobro, Vinetou! Moj rdeči brat, jaz in David ostanemo tukaj, ostali pa pojdite na peščino in vzemite konje seboj, dokler vas ne pozoyemo.“

Zgodilo se je tako.

„In kaj hočemo mi?“ ypraša David.

„Vam ni treba ničesar — skrijte se za ono drevo in samo opazujte. Brzo — so že tu!“

„Jaz tega — ti onega!“ reče poglavar, zamahne z roko na levo in desno, in že ga ni nikjer. Z Old Shatterhandom niti pušk nista imela, ker sta ostali pri konjih.

Dolgi David se previdno stisne k označenemu deblu. Komaj dva koraka pred njim je ležal Shatterhand na zemlji. Oba Šošona sta bila na konjih in sta se tiho razgovarjala med seboj. Jezdila sta mimo. Zdaj zapazi David, kako se Shatterhand dvigne in se močno zaleti.

• „Prokleti pes!“ krikne eden izmed ogleduhov, a ne zine besede več. David skoči naprej — a kaj vidi? Na obeh konjih sta bila po dva jezdeca, ogleduha spredi, napadalca zadi. Konja sta se splašila, brcala in hotela pobegniti, a drzna napadalca sta držala vsak svojega moža in njegovega konja s takšno silo, da je kmalu nastal mir. Shatterhand je prvi skočil na tla,

držeč v roki onesveščenega ogleduha, enako je takoj za njim storil tudi Vinetou. Brž je prvi poklical ostale tovariše, ki so urno prihiteli in se čudili.

„Evo! Privezali ju bomo vsakega na svojega konja in morata nas spremljati. Imamo dva talnika, ki sta nam prav dobra došla za naše ujete brate.“

Šošonca, stisnjena s pestjo za vrat, sta se kmalu zavedla, ko so popustile koščene klešče. Ujetnikoma je bilo odvzeto orožje in sta bila posajena vsak na svojega konja, roke zvezane na hrbtu, noge pa pod konjskim trebuhom. Shatterhand jima je zažugal, da se ju ustrelji, ako bi hotela pobegniti. Truma je odjezdila dalje, molče, ker se je bilo bati, da bi znala ogleduha razumeti kako besedo. Vinetou se je znovič podal naprej in sicer iz gole previdnosti, čeprav se za tokrat ni bilo več bati ogleduhov.

Čez pol ure dospe družba do Vinetoua, ki jo je čakal, rekoč, da so Šošoni šli preko pokazanega gozda naprej proti vrhu in da bo treba iti za njimi. Početje pa ni bilo lahko in sicer radi ujetnikov ne, ki sta morala ostati zvezana na konjih. Med drevjem je bila že trda tema in bilo je treba deloma tipati pred seboj, deloma pa previdno voditi konje. Vinetou in Shatterhand sta prevzela najtežje delo. Korakala sta prva in vodila oba konja z ujetnikoma in poleg tega še svoja dva. In tukaj se je videlo, koliko sta vredna oba konja, Vinetouov in Shatterhandov. Medtem ko se je slišalo hropenje drugih konj ob strmem pobočju glasno in razločno za vsakega sovražnika, sta šla imenovana konja s pritajeno sapo, da od nju ni bilo slišati niti enega diha.

Ko so dospeli na vrh, je apaški glavar postal, rekoč:

„Moji bratje so na cilju. Naj privežejo konje k drevesom in enako tudi oba ujetnika.“

Povelje se je izvršilo. Ujetnika sta pa še povrh dobila v usta nekaka zamaška, da sta sicer lahko dihala, a nista mogla kričati ter tako pozvati prijatelje na pomoč. Takoj nato je dal poglavar znamenje, naj mu spremljevalci slede. Povedel jih je nekoliko korakov dalje. Tamkaj se je hrib precej strmo spuščal na nasprotno stran v dolino, ki je tvorila začetkoma neko kotlino, v kateri je bil videti velik ogenj. Kdo bi utegnil tamkaj biti, se ni dalo spoznati, ker se je kazal različno edino sijaj, vse drugo je tonilo v temi.

„Tukaj doli torej sedi moj Jemi,“ reče David. „O čem neki misli zdaj?“

„Nič ne misli,“ pripomni mladi Martin Boman, „kakor tudi gotovo nič ne mislita naša dva indijanska ujetnika. Kaj pomagajo same misli?“

„Oho! Potem vi slabo poznate mojega prijatelja! Gotovo si je že danes domislil, kako hoče iti brez rdečkožcev na izprehod. Jemi je Jemi!“

„Res je, da se bo še danes izprehajal — ampak težko brez naše pripomoči. Sicer pa ve, da pridem jaz in si tudi lahko misli, da privedem seboj tudi vas tovariše.“

To rekši določi Shatterhand, da se mora delati oprezno in določi obenem Vokadeja za paznika na konje in oba ujetnika. Mladi Indijanec se ni čutil malo ponosnega, da se mu je poverila tako odlična služba

in povrh še po tako znamenitem možu, kakor je bil Old Shatterhand.

„Moj mladi rdeči brat bo sedel poleg ujetnikov z nožem v roki in kakor hitro bi hotel kateri pobegniti, mu bo nož porinil v srce,“ rekel je Shatterhand, dobro vedoč, kako se lahko zanese na mladega Indijanca.

Ostala petorica pa se je podala na težaven pot, ki je držal precej strmo navzdol. Drevje je bilo sicer gosto, a po tleh je ležalo toliko suhih vej, da so zasledovalci mogli le počasi iti naprej, ker bi jih bil sicer najmanjši prasek izdal. Vinetou je šel prvi, ker je imel najostrejše oči: sledil mu je mladi Martin, temu zamorec, zadnja pa sta bila dolgi David in Shatterhand. Tri četrte ure so rabili za ta pot, ki bi ga bili drugače prehodili v petih minutah. Dospeli so do kotline, kjer je rastla trava in je bil tuintam še kakšen grm. Ogenj je močno plapolal, proti indijanski navadi, kar je bilo znamenje, da so se Šošoni čutili prav varne. Videti so bili trije šotori, postavljeni v trikotu, sredi katerega je gorel ogenj. Najbližji šotor je bil okrašen z orlovim perjem, v znak, da biva v njem poglavar. Konji so se prosti pasli po ledini, bojniki pa so v polkrogu sedeli pri ognju in si odrezavali kose bivolove pečenke. Bili so proti indijanski navadi zelo zgovorni, gotovo od veselja, da se jim je posrečilo zajeti dva belokožca. Vseeno pa so imeli razpostavljene straže, katerim se je z lica čitalo, da jim danes ni mnogo za ta posel.

„Vražje delo!“ zamrmra dolgi David, „kako hočemo rešiti naša tovariša?“

„Vi bi gotovo radi,“ nasmeji se Shatterhand, „da vam ju sovražniki pripeljejo z železnico.“

„Seveda bi ne bilo nerodno! Ali v katerem izmed treh šotorov sta?“

„Gotovo v poglavarjem.“

„Tedaj navalimo na sovražnike z glasnim krikom, kakor bi nas bilo mnogo. Indijanci bodo pobegnili.“

„Niso tako neumni! Ali ne vidite, da imajo orožje pri sebi? V deseterni premoči so napram nam.“

„Kaj se jih bojite?“

„Tega ne, ampak paziti mi je, da ne pridem v položaj, ki bi bil zame gotova propast. In če tudi zmagamo, vseeno bi teklo mnogo krvi. Kaj imate od tega, če rešimo sicer tovariša, a pade na naši strani ta ali oni? Bolje je, da poiščemo pot, ki nas brez prelivanja krvi dovede do cilja.“

„Da, gospod — hvaležen sem vam, če ga najdete.“

„He — mogoče je že najden!“

„Povejte mi ga, da vam po vsej moči pomagam!“

„Mogoče vas niti ne potrebujem. Zdaj hočem v prvi vrsti videti, kaj poreče Vinetou k moji zasnovi.“

Shatterhand je govoril v apaškem jeziku s svojim prijateljem, zato ju nihče ni razumel. Kmalu pa se je obrnil do Davida:

„Z Vinetouom bova namero sama izvršila in ne potrebujeva nikogar. Ostanite vsi na svojem mestu celo mirni, in če se tudi po dveh urah ne vrneva. Pridite le, če slišite trikratno cvrčanje ščurka. Takrat se z vso brzino in neopaženo priplazite do šotora, ki nam je najbližji.“

Tu pripomni Vinetou:

„Ne govorimo več, kot je treba. Nimamo časa. Vzemiva najina znamenja seboj; naj Šošonci spoznajo, kdo jih je obiskal.“

Mnogi zapadni lovci in imenitnejši indijanski bojevniki imajo svoja posebna znamenja, po katerih se jih spozna. Tako nekateri Indijanci svoji žrtvi zarezajo znamenje na uho, na čelo, lice ali roko. Tako se spozna na mrliču, kdo ga je ubil. Vinetou in Shatterhand sta si za pas zataknila nekaj vej, s katerimi sta zapustila svoje znamenje, po katerem sta bila znana med vsemi rdečkožci. Potem sta legla na tla in se začela previdno plaziti do šotor, ki je bil kakih osemdeset korakov oddaljen.

Med Šošoni.

Do sovražnika se po tleh plaziti ni lahka stvar. Telo se ne sme vleči po tleh, ker zapušča v travi preveč razločen sled. Treba je izborne moči in dolge vaje, ker se sme koracati le po prstih na rokah in nogah. Tako je bilo tudi tukaj. Shatterhand se je plazil naprej, Vinetou tik za njim ter je pazil, da je točno postavljajl svoje prste na prostor, kjer so bili pravkar prsti njegovega prednika. Trava je bila precej visoka. Med šotoriščem in obema zasledovalcema je korakala straža. Kako se bo dalo torej priti do šotora? Naša znanca nista bila prav nič v zadregi.

„Ali naj Vinetou vzame stražo?“ šepne Indijanec tiho.

„Ne,“ odgovori Shatterhand, „jaz znam svoj udarec, na katerega se lahko zanesem.“

Stražnik je bil videti še mlad. Niti slutil ni, kako opasna sovražnika ima v neposredni bližini. Tudi gledal ni na to stran, ampak vedno na taborišče. Ali ga je mamil vonj pečenke? Lice se ni dalo poznati, ker je bilo prepreženo s črnimi in rdečimi črtami, v znamenje, da so Šošoni na bojnem potu. Naša znanca sta se bila

v senci, ki jo je delal šotor, približala temu na osem korakov. Ravno se je bila straža obrnila. Zdaj je dal Vinetou svojemu tovarišu znamenje in ta je skočil kvišku. Indijanec je sicer slišal, a je bilo že prepozno: Shatterhandova pest mu je priletela ob sence s tako silo, da se je mož kakor ubit zgrudil na tla.

„Moj brat ga naj zveže, če ni mrtev,“ šepnil je Vinetou tovarišu, „jaz ga hočem nadomestiti.“

In že je hodil kakor prej stražar sem in tja. Od ognja sem se ga nikakor ni dalo spoznati. Medtem je Shatterhand došel do šotora. Neslišno je prerezal yrv ob kolcu in dvignil platno. Toda kar je zagledal, mu nikakor ni ugajalo. Pri vходу namreč je sedel poglavar, šotor pa je bil prazen. Obrnil se je in previdno lezel nazaj, dokler se ni v senci sestal s tovarišem, kateremu je povedal, da v prvem šotoru ni ujetnikov.

„To ni prijetno,“ je menil Vinetou, „ker moramo oblezti šotorišče in se približati drugemu šotoru. Medtem pa se zna že svitati.“

„Morda tega ne bo treba, kajti v šotoru sedi „Črni jelen“.

„Ah, tedaj nam ni treba iskati ujetnikov.“

„To sem si mislil že sam. Če ujamemo poglavarja, nam v zameno gotovo oproste debelega Jemija in hromega Franka.“

Vinetou je nato pomagal Shatterhandu v šotor, kar se je vršilo brez vsakega najmanjšega šuma. Vinetou je sledil svojemu drznemu prijatelju le s pol telesom, če bi za slučaj bilo treba pomoči. A že je Shatterhand stegnil roko in bliskovito urno stisnil poglavarju vrat; samo malo je zakrilil z rokama, nakar

mu je zmanjkalo moči. Brž sta ga imela pri odprtini, skozi katero sta prišla zasledovalca, na prostem; dogovorila sta se, da ponese Shatterhand poglavarja, Vinetou pa stražo.

V tem trenutku pa se je stražar osvestil in začel klicati na pomoč. Vinetou ga je urno pograbil, vrgel na ramo in pobegnil. Tudi Shatterhand je storil enako s poglavarjem, a prej je še v šotoru zataknil par vejic v gotovo znamenje.

Šošoni, skočivši od ognja, niso mogli na prvi mah v temi ničesar videti. Vinetouu in Shatterhandu je beg dobro uspel. —

„Grom in peklo,“ začudi se David, „koga pa nosita vidva?“

„Dva svedoka“, pouči ga Shatterhand. „Brž vsakemu zamašek v usta, poglavarja pa je treba tudi še povezati.“

„Kaj? Poglavarja? „Črnega jelena“ ujeti sredi njegovih mož, to znata le Vinetou in Shatterhand!“

Šošoni so se v prvi zmedi čudili, odkod je odmeval krik na pomoč, ko jih vendar nihče ni napadel. In čemu se ne prikaže poglavar iz svojega šotoru? Šošoni hite k vhodu, a vidijo, da je šotor prazen. Začne se med njimi prerekanje, kam bi bil poglavar izginil. Da bi ga bil sovražnik odnesel, si niso mogli misliti.

„Pogasimo urno ogenj!“ nasvetuje star Šošonec, „da sovražnik ne bo videl nikakega cilja.“

Šošoni ubogajo starca. Kmalu je tema okrog šotorov. Zdaj spoznajo Indijanci, da jim manjka ena izmed štirih straž in sicer sam — poglavarjev sin. Eden izmed njegovih tovarišev se splazi proti kraju, kjer je „Mo-

skito“, kakor je bilo izginolemu ime, bil na straži, a se v kratkem času vrne le z njegovo puško. To je bil znak, da se je mladenič ponesrečil. Starec, ki je bil prevzel povelje, ukaže, da se imajo konji blizu taborišča privezati in se ima posebno šotor z ujetnikoma strogo zastražiti.

„Čakati moramo dneva,“ je menil, „ker prej ne moremo ničesar začeti.“ —

In naši znanci? Vinetou jih je vodil do kraja, kjer jim je bilo mogoče zapaliti ogenj. Da se Šošoni ne bodo ganili pred jutrom s svojega mesta, je vsakdo dobro vedel. Ujetniki so bili privezani na konjih. Naravno je, da niti vedeli niso, v čegave roke so prišli. Tudi vsled trde teme drug za drug niso vedeli.

Vinetou je bil izbral dobro taborišče — skrito in varno. Medtem ko je s svojimi prijatelji ostal v temi, da bi poglavar, s katerim je hotel prvič sam Shatterhand govoriti, je ta že zapalil ogenj. Spravil je „Črnega jelena“ k ognju tako, da je lahko sedel, vzel mu je čep iz ust in začel si ogledovati nasprotnika. Ta niti z eno mišico ni ganil in je srpo zrl v ogenj, belokožca niti pogledal ni. Na vsakem licu je imel tri rdeče zareze, a sicer je bil celo navadno oblečen, le za pasom je imel okrog dvajset skalpov, seveda malih, ker bi mu sicer bili napoti. Tudi nož je še imel ob strani.

„Črni jelen“ nima na obrazu bojnih barv,“ vpraša ga Old Shatterhand, „a čemu tedaj postopa sovražno z mirnimi ljudmi?“

Ker ne dobi ne odgovora in ne pogleda, nadaljuje:

„Šošonski poglavar je postal nem od strahu, kajti ne more mi odgovoriti niti besedice.“

Lovec je dobro vedel, kako mora postopati z Indijancem, da ga pripravi k govorjenju. Indijanec ga namreč divje pogleda in reče:

„Črni jelen“ ne pozna strahu, on se ne boji ne sovraga, ne smrti.“

„Res, ampak ponaša se, kakor bi se bal. Hrabri bojevniki se prej pomaže z bojnimi barvami, preden naskoči. To je pošteno in to je hrabro, ker takrat nasprotnik ve, da se mora braniti. Pri Šošonih je drugače. Nosijo sicer lice miru, a vseeno napadajo belce. To delajo edino podleži. Ali nimam prav?“

Indijanec povese oko in odgovori:

„Črni jelen“ ni bil zraven, ko so zajeli bele ljudi.“

„To ni nikak izgovor. Če je on pošten in hraber, bi moral takoj izpustiti na svobodo prignane mu jetnike. Nisem slišal, da bi bili Šošoni izkopali bojni tomahavk. Saj mirno pasejo svoje črede o obalih reke Tongue in zahajajo v hiše belokožcev. Čemu torej „Črni jelen“ napada može, ki ga niso nikdar razžalili? Tako delajo edino podleži!“

Pogled, katerega je uprl Indijanec v Shatterhanda, je bil poln skrajne besnosti, a vendar se je poglavar znal zatajevati in je odvrnil s skrajno mirnim glasom:

„Ali si mogoče ti zelo hraber človek?“

„Da, gotovo sem! Saj vidiš, da nosim orožje!“

„Belci nosijo orožje tudi tedaj, če so strahopetci. Torej moraš imeti tudi svoje ime. Beli strahopetci imajo radi najdaljša imena!“

„Tvoje ime je znano! Daj svobodo obema ujetnikoma in bojuj se z njima na pošten način.“

„Upala sta si v dolino krvi, in torej morata umreti.“

„Tedaj umreš tudi ti!“

„Črni jelen“ ti je že povedal, da se ne boji smrti, ampak si jo celo želi. Belec ga je zajel iz njegovega vigvama*) in izgubil je svojo čast. Noče počivati v poštem grobu s skalpi svojih ubitih nasprotnikov, ampak ležal bo kot mrlič na pesku in ptice ujede ga bodo žrle.“

Govoril je enostavno in lahko, ni spremenil niti najmanj potez na svojem obrazu, a iz besed mu je zvenela velika boleost. In imel je celo prav. Za njega je bila velika sramota, da se je dal sredi svojih bojevnikov zajeti in odvesti. Shatterhandu se je skoraj zasmilil, a ni smel popustiti. Zato reče:

„Črni jelen“ si zasluži svojo usodo. Pa ostane lahko pri življenju in voljen sem, da mu dam prostost, če zapove svojcem, da izpuste oba ujetnika.“

„Črni jelen“ ne mara dalje živeti,“ odgovori Indijanec ponosno, „on rad pove o svojih činih, s katerimi se je proslavil po širnem svetu, a če se ga muči, ne bo trenil z očesom.“

„Dobro — tedaj rešim ujetnika sam. Toda če moram koga ubiti, ubijem ga na način, da se ne muči. Kristjan sem namreč. Sicer pa bi bila, kakor sem že rekel, tvoja smrt brez uspeha. Ujetnika rešim!“

„Skusi! Šošoni so zdaj opozorjeni. Na lokav način ne dosežeš pri njih nič. Še živi sin „Moskito“, edinec „Črnega jelena“; namazal si je obraz z bojnimi barvami,

*) vigvam = indijanski šotor, indijansko bivališče.

ker je določen, da ubije oba belca. Celo svoje telo si namaže z njuno krvjo.“

Tu pristopi mladi Martin in zašepeče Shatterhandu na uho, da je zajeti stražar poglavarjev sin. To je izvedel od njega Vinetou. Shatterhandu je bila ta novica prav prijetna in velel je, naj ga David prinese k ognju. Nato se obrne do Indijanca:

„Moskita“ naj se bojim? Kje se je že proslavil? Če hočem, ga ujamem, kakor sem tebe.“

Zdaj se poglavar ni mogel več premagati:

„Kdo si, da se upaš tako prezirljivo govoriti o „Moskitu“! Poskusi boj ž njim in od samega njegovega pogleda se boš vrgel na tla.“

„Ah, jaz se ne borim z otrokom!“

„Moskito ni več otrok. On ima orlove oči in posluh nočnih ptic. On bo maščeval svojega očeta, krvavo maščeval.“

Medtem je prispel dolgi David s svojo živo butaro in jo posadil k ognju. Poglavar je kakor okamenel:

„Oh, kakšne oči in ušesa! Bila sva kakor brezumne žabe, ki se dačo brez obrambe požreti od kače. Sramota za očeta in sina!“

Shatterhand zapove tiho Davidu, naj privede vse k ognju, edini Vinetou se naj še ne prikaže. Nato ponudi obema prostost, če da poglavar prostost obema belcema. Poglavar pa se ne uda in govori o svoji in sinovi smrti in o zmagah šošonskega plemena. Ko pa zagleda ujeta ogleduha, mu zmanjka besed.

„Tudi ta dva ti oprostim, če mi izročiš oba belca. Ali ne uvidiš, da nimaš upanja na zmago? Hočeš slišati naša imena?“

„Ne, umreti hočemo!“ krikne poglavar in strese glavo. „Če bi me bil premagal Old Shatterhand, tedaj bi se pomiril in tedaj bi ne bila zame sramota, kajti on je najimenitnejši lovec med belokožci. Ampak vi vsi tukaj ste psi, ker ste v družbi zamorca. Iz vaših rok ne sprejemem nikake milosti!“

„Mi pa nočemo ne tvoje smrti in ne tebe samega, ker ne ubijamo hrabrih sinov Šošoncev, ampak da kaznujemo Ogalale, ki so psi. Četudi nam ne prepustite jetnikov, vendar nočemo biti podli. Vrnite se v svoje šotore!“

Stopil je k poglavarju in mu razvezal vezi. Igra je bila nevarna in poglavar si ni vedel tolmačiti takega postopanja, posebno ne, ker je Shatterhand oprostil tudi njegovega sina. Divje veselje se pojavi v njegovih očeh, ko seže za pas in potegne nož:

„Svobodni smo! Ali edino naša kri nam opere sramoto. Sicer bodo za nami kazale doma stare babe. Črni jelen hoče umreti in ž njim umre tudi njegov sin.“

Že skoči k Moskitu in dvigne nož, da bi mu ga zasadil v srce. Sin se ne gane in je pripravljen na smrt.

„Črni jelen!“ zagrmi glas za poglavarjem.

Roka z nožem ostane dvignjena, in Šošonec se obrne, da pogleda, čegav je gromoviti glas.

„Vinetou!“ vzklikne presenečen in roka mu omahne. „Ali je Vinetou zmagovalec?“

„Ne, ampak njegov beli brat tam, ki stoji poleg njega.“

Pri teh besedah pokaže na Shatterhanda, Šošonu pa pade nož iz roke.

„Oh,“ zakliče Črni jelen, „Vinetou ima samo enega belega brata in to je Old Shatterhand, kakor ga zovejo belci. Moje oči so doživele to srečo, da lahko gledajo tega lovca.“

Obračal je oči med Shatterhandom in Vinetouom in le-ta pa reče:

„Kdor Črnemu jelenu z eno pestjo stisne vrat, da mu zmanjka sape, mora gotovo biti velik bojevnik. Tudi Črni jelen je velik bojevnik, pa zakaj ni pomislil, da kdor takega zajame med svojci, mora gotovo biti velik junak!“

Šošonec se prime za glavo in vzdihne:

„Črni jelen je bil brez možganov in brez pametnih misli. A ker ga je premagal tako glasoviti lovec, mu zdaj ni treba več umreti. Pa tudi Moskito lahko brez sramote ostane pri življenju.“

„Pa tudi ve moj rdeči brat, da Vinetou in Shatterhand ne ubijata brez sile in sta dobra prijatelja vseh rdečeokožcev? Oproščeni ste vsi štirje. Ali če ne oprostite bela ujetnika, bo pač morala teči kri. Če hočejo biti Šošoni naši bratje, je dobro, če pa ostanejo naši nasprotniki, bo šošonska deca kmalu plakala za svojimi očeti.“

Nastala je globoka tišina. Črni jelen se pripogne, prime za nož in ga do ročaja porine v zemljo, rekoč:

„Kakor je izginila ostrina tega noža, tako naj tudi izgine vse sovraštvo med Šošonci in junaki, ki stoje danes tukaj.“

Potem izdere nož, ga dvigne z ostrino v zrak, rekoč:

„In kakor ta nož bodi tudi prijateljstvo med Šošonci in njihovimi brati. Nož naj pogodi vse nasprotnike, ki so proti bratom.“

„Moj brat je dobro povedal,“ oglasi se Old Shatterhand. „Tukaj mu pokažem znamenitega lovca Davida. Ali pozna imena obeh ujetnikov, ki jih ima v šotoru? Ne? — Eden je debeli Jemi, drugi pa hromi Frank, ki je tovariš Bomana, lovca na medvede.“

„Lovca na medvede?“ začudi se Črni jelen. „Čemu ni tega povedal prej? Lovca na medvede je brat Šošoncev in je nekoč rešil tudi življenje Črnemu jelenu, ko so ga podili Ogalale.“

„Življenje ti je rešil? Evo tu njegovega sina Martina in njegovega zvestega slugo, črnca Boba. Odšli so od hiše, da rešijo lovca Bomana, ki je s petimi tovariši padel v roke Ogalalov in bo umorjen.“

„Psi Ogalale hočejo ubiti lovca na medvede!“ vzklikne Črni jelen in vrže nož ob tla. „Ali jih je mnogo?“

„Samo petdeset in šest jih je!“

„In če bi jih bilo tisoč, morajo propasti. Kje so? Kje so njihovi sledovi?“

„Odšli so v gore, kjer stoji spomenik „hrabrega bivola“.“

„Ki ga je Old Shatterhand ubil z golo roko! Naj gredo moji bratje v taborišče mojih bojnikov, kjer pokadimo pipo miru in se dogovorimo, kako najprej dosežemo one pse.“

Naravno, da so bili vsi pripravljeni. Brž sta se oprostila tudi oba ogleduha.

„Gospod, oprostite,“ zašepeče dolgi David Old Shatterhandu, „ampak vi ste vražji človek. Česar se lotite, lotite se s smislom in skrajno pogumno. Snamem klobuk pred vami!“

Podali so se na pot. Že od daleč je klical poglavar svojcem, naj zapalijo ogenj. Spoznali so njegov glas in kmalu je plamen veselo švigal v zrak. Veselje med Šošoni je bilo neizmerno. Kdo pa popiše prese-nečenje, ko poglavar svojim bojevnikom pove imena svojih novih prijateljev. S spoštovanjem so gledali na Vinetoua in Shatterhanda in nastal je molk, ki ga je prekinil poglavar:

„Ti možje so prišli, da z nami pušijo iz pipe miru. Ujeli so Črnega jelena in njegovega sina, a ju niso ubili. Dajte prostost obema ujetnikoma: škalskov bo v boju z Ogalali dovolj. Ko se začne daniti, gremo na pot.“

Že sta prišla oba ujetnika s težkimi koraki, ker sta bila predolgo in pretrdno zvezana. A okornost ju je kmalu minila.

„Pokveka stara, kakšno neumnost si zopet učinil?“ vpraša dolgin debeluharja. „Samo takšna žaba, kakor si ti, je zmožna, da sama skoči v štorcljin kljun.“

„Zapri najprej svojega, sicer ti takoj skočim vanj!“ razjezi se debeluhar. „Gospod Shatterhand ve, da mi ni preostajalo družega, nego udati se.“

„No, no — stavec, ne jezi se! Saj veš, kako rad vidim, da si zopet prost.“

Jemi se je jel zahvaljevati Shatterhandu, a ta ni hotel za svojo osebo sprejeti zahvale, ampak jo je odvalil na Vinetoua. Začelo se je pripovedovanje o vseh

dogodkih, ki so bili res zanimivi, ker so se izvršili brez prelivanja krvi.

Tudi Bob je hotel imeti svoj del. Z veseljem je priskočil k Franku, ga stisnil za roko in se pohvalil:

„Dobro, dobro, da more gospod Bob zopet videti dobrega gospoda Franka! Gospod Bob je hotel pobiti vse šošonske Indijance; toda gospod Shatterhand so z gospodom Vinetouom hoteli sami spraviti celo zadevo v red in sicer na dober način. Kaj je hotel gospod Bob? Zato so Šošoni vsi ostali pri življenju!“

Rjavi medved.

Kakor dolga kača se je vila tropa Šošoncev čez z visoko travo obraščeno prerijo. Jezdili so drug za drugim, kar store Indijanci radi vsikdar takrat, kadar ne vedo, so li varni ali ne. Takrat tudi radi razpošljejo ogleduhe, najzvitejše in najostroumnejše može. Zamišljen in naprej sklonjen sedi takšen človek na svojem konju, oči ima priprte in vsi udje so mirni. Tudi konj se kakor mehanično premiče naprej. Kdor bi oba opazoval, menil bi, da je jezdec zaspal v sedlu. Toda reč je ravno nasprotna. Manj ko se ogleduh giblje, tem bolj je pazljiv. Izpod trepalnic mu bliska oko na vse strani in ušesu ne uide niti najmanjši šum.

Tudi pred Šošoni so v nekoliko oddaljenosti jezdili ogleduhi. Na čelu cele črte so bili Shatterhand, Vinetou in Črni jelen. Za njimi so jezdili belokožci z Vokadejem in Bobom. Ta je bil slab jahač. Vedno je vzdihoval in tarnal ter povzročal pri Šošonih mnogo smeha in zabave.

Po teh krajih je zrak tako čist, da se dozdeva opazovalcu, kakor bi bili posamezni predmeti oddaljeni le par minut, a je do njih celo uro. Zrak je prena-

polnjen z elektriko, ki pa ne škoduje ne človeku in ne živali. Zvečer se svetlika in Indijanci zovejo to prikazen „ogelj velikega duha.“

Franku ta prikazen še ni bila znana. Čudil se ji je in vprašal debelega Jemija, odkod izvira ta ogelj. Po dolgem prerekanju — Jemi je namreč rad vsakogar vlekel za nos — mu je vendar raztolmačil, da bi znala to blisketanje povzročiti bogata zaloga kovin v bližnjih pečinastih gorah kot privlačna sila za zračno elektriko.

Med razgovorom je prišla truma precej daleč, visoke trave je polagoma zmanjkalo in začelo se je prikazovati grmovje, visoko in vedno višje, a v bližini se je nad njim pokazal javorjev vrh. Ker to drevo ljubi vlažno zemljo, bilo je upati, da se po naporni ježi vendar najde sveža in prepotrebna pitna voda.

Pri grmovju so bili ogleduhi obstali in dali z roko znamenje, da je treba previdnosti. Edini Vokade je šel brezбриžno naprej, za kar je dobil od najstarejšega ogleduha ukor, češ, da je pač nepreviden mladič, kar je za Indijanca žaljivo.

„Ali so moji bratje šteli zime, kolikor jih že živi Vokade? Res je še mlad, a povsem dobro ve, kaj stori. Tukaj so sledovi, ki so mu dobro znani, ker se med njimi najdejo tudi njegove stopinje. Na tem mestu je Vokade taboril z Ogalali, predno so ga ti poslali na ogleduštvo proti Šošonom. Gotovo so odšli od tod in so zapustili Vokadeju znake, kam jim naj sledi.“

Znamenja so kazala, da se je pred več dnevi tukaj nahajala precejšnja četa jezdecev, a to je spoznalo le dobro izurjeno oko, ker je bila trava medtem

zopet vstala. Samo vejine konice so bile od konj odgrizene.

Truma je šla naprej, ker je imel Vokade prav. Bila je huda vročina in solnce je stalo ravno najvišje na nebu. Konji so bili utrujeni, a treba je bilo iti naprej in najti vode. Tla so se začela dvigati in se pomalem spuščati v razne gorske grebene. Teh so se jezdeci seveda izognili in krenili preko gosto obraščenega sedla. Shatterhand ostro opazuje rob gozda in reče:

„Na pravem potu smo. Tamkaj na levo gremo v dolino.“

„Zakaj?“ vpraša dolgi David.

„Ali ne vidite tam v deblu lipe jelkino vejico?“

„Da, res je. A kaj sodite o nji?“

„To je znamenje za Vokadeja. Siuksi so pritrdili vejico tako, da kaže nizdol, kar pomeni dolino. Gremo torej naprej, ker najdemo gotovo še več takih znamenj.“

Tudi Vinetou si je ogledal vejico v lipovem deblu, a ni izpregovoril niti besedice. Bila je to že taka njegova navada.

Po kratkem potu dospe četa na mesto, ki je bilo primerno za taborišče; bila je tam voda, senca in trava za konje. Ognja niso potrebovali, ker so imeli dovolj suhega mesa seboj. Konji so se začeli pasti, možje pa so ali poplegli po travi in zadremali, ali posedli v gruče in se razgoyarjali.

Najiminitnejši je bil črnc Bob. Od jezdenja je imel oguljene noge in rane so ga skelele.

„Oh, oh!“ je zdihoval. „Gospod Bob nima kože med nogami in zdaj so se mu na rane prijele hlače.“

Oh, to žge, to žge! In kdo je kriv? Siuksi! Če bi ne bilo treba za njimi jezdit, bi bil gospod Bob zdrav. Oh, če jih dobi — pobil bo vse! Gospod Bob ne more ne ležati, ne sedeti. Oh, žge ga pravi ogenj!“

Črnc se je smilil mlademu Bomanu in svetoval mu je, da gresta iskat zdravilnih zelišč. Bob je bil takoj voljen. Ko se napotita, svetuje jima Shatterhand, da vzmeta puški seboj, češ, tu niso na sejmišču in nihče ne ve, kaj ga čaka v prihodnjem trenutku. Ubogala sta.

„Prav tako!“ reče zamorec, „če pride Siuks ali divja zver, tedaj bo gospod Bob postrelil vse, da ubrani mladega gospoda Martina.“

Šla sta po dolini naprej in iskala potrebnega zelišča, a ni ga bilo najti. Vreme je bilo prijazno in vsa narava prav ljubka. Kdo bi naj mislil na nevarnost?

Naenkrat postoji Martin, ki je korakal naprej in pokaže na sled, ki se je vlekel preko doline in izginil med drevjem. Trava je bila od potočka naprej popolnoma pomandrana in je bila ponekod videti le gola zemlja. Kdo bi bil povzročil takšen sled? Ugibala sta in ugibala, a zastonj. Bob je postal zdaj živahen, pozabil je na bolečine in hitel urno naprej. Zaman ga je svaril Martin, rekoč, da izvira sled gotovo od velike, grabežljive živali. Vendar mu je urno sledil in ga došel, ko je ravno stal vrh skal, ki so ležale kakor nalašč razmetane okrog. Grmovje in trnovje je bilo tu zelo gosto in je na nekem mestu kazalo nekak poseben vhod. Kolikor se je dal sled opaziti po trdih tleh, držal je v ta vhod. Pa tudi stranski prehodi so bili tukaj.

Zdajci se zasliši jezno in globoko godrnjanje. Bob je bil ravno vtaknil glavo v duplino, kar zakriči

in skoči nazaj. V prihodnjem trenutku že vrže puško od sebe in se kakor veverica urno popne na mlado, vitko brezo. Martin pobledi, ko zagleda mogočno medvedjo glavo pomikati se iz dupline. Urno pobere Bobovo puško, zbeži za mogočno bukev, prisloni puško ob deblo, svojo pa vzame z rame.

Medved je prikorakal zdaj na prosto, stal na zadnjih nogah in prožil rdeči jezik. Z malimi očmi je gledal, katerega bi se najprej lotil, ali bližnjega zamorca ali bolj oddaljenega dečka. Prvi se je bil povspel vedno višje, a ker je bil pretežak za šibko brezo, se je ta začela upogibati. Medved je takoj spoznal, da ima s tem človekom najložje delo. Krenil je k brezi in tako pokazal dečku levo stran. Deček je prijel z roko za prsi, na katerih je nosil spomin na svojo nesrečno sestrico. A že se vzravna in nameri z mirno roko puško medvedu na levo stran. Strel počí, brž nato še drugi — — Bob pa pade od strahu z velikim krikom na tla. Medved obstoji in se strese, kakor bi ga bil zadel bodljaj, a že stopi počasi za dva koraka naprej. Zamorec je kričal kakor divji, toda že je med njim in med zverino stal mladi junak, držeč črnčevo puško v roki. A ni mu bilo več treba streljati. Medved je začel hropsti, jel je omahovati in se je zvalil po tleh. Bil je mrtev.

Kmalu nato so se začuli glasovi in urni koraki. Shatterhand je bil brž spoznal medvedji sled in po sledu tudi orjaško velikost zverine. Prestrašil se je, ker se je bilo bati, da pride pomoč prepozno in sta mogoče oba že izgubljena.

„Halo!“ oglasil se je Martin naglas, „nič se ni bati — vse je v redu!“

Razen par Indijancev, ki so morali ostati pri konjih, je prihitela vsa družba. Shatterhand je urno pristopil k medvedu in si ogledal rano. Pokimal je z glavo in se začudil, kajti zverina je bila zadeta ravno v srce. Martin je moral pripovedovati ves dogodek. Opravil je svojo nalogo kratko in stvarno. Vsi se mu čudijo in ga pohvalijo kot hladnokrvnega in hrabrega mladeniča.

„Dragi moj mladi prijatelj,“ reče Old Shatterhand, „prav odkritosrčno vam priznam, da bi niti najizbornejši lovec ne bil mogel bolje pogoditi. In če bodeste tako nadaljevali, postanete mož, o katerem se bo dovolj govorilo.“

In še celo vedno molčeči Vinetou prijazno pristavi:

„Moj mali beli brat je odločen kakor star bojevnik. On je vreden sin svojega očeta, lovca na medvede. Poglavar Apašev mu ponuja roko.“

Martin se je čutil srečnega. Da sta ga počastila ta moža, je štel višje, nego bi ga bil odlikoval kakšen vladar.

Šošoncem bi bil ogromni medved dober plen. Cenijo namreč njegovo meso, posebno pa tudi njegovo mast, iz katere si pridobivajo neko oljnato tekočino za mešanje barv, ki si jih mažejo po obrazu in telesu. Na vprašalni pogled šošonskega poglavarja reče Martin:

„Moji bratje naj si vzamejo medveda, a kožo si v spomin pridržim sam.“

V nekaterih trenutkih je bila koža slečena in truplo razkosano. Indijanci so skrajno urni v sličnih poslih. Vsled potekanja časa ni bilo več misliti na nadaljnje počivanje in družba je krenila dalje.

Indijanski dvoboj.

Pot je držal dalje po dolini, raztezal se med nekaterimi griči in se končal v širni ravnini, kamor so menili potniki priti. Kjerbodi so bili Siuksi ostavili znano znamenje za Vokadeja. Ravan je bila krog in krog obdana od pečin in je vse kazalo, da je tukaj bilo nekdanje jezero. Tudi tu so Ogalale bili zatakneli vejico, a Shatterhand, ki je jezdil na čelu, se obrne bolj na levo in jezdi ob vznožju porobka.

„Čemu moj brat ne gre po poti, ki ga kaže vejica?“ vpraša Črni jelen.

„Ker mi je ta kraj dobro znan,“ odgovori Shatterhand, „in poznam pot, ki je veliko krajši. Ogalale jezdijo do grobov, kjer bi naj bil žrtvovan medvedji lovec Boman s svojimi tovariši, v velikem polkrogu in po naravnih težkočah. Moj pot ima ravno smer, je krajši in gladek. Rad bi, da bi mi prej dospeli do svojega cilja nego naši nasprotniki.“

Čez nekaj časa je krenil v ozko zarezo, ki je kdaj pred tisoč in tisoč leti kot rečica privajala vodo v takratno jezero. Ježa je bila prikrita in celo prijetna. Še nekaj pogozdenih gričev in potniki so prispeli na

kraj, ki se jim je zdel primeren za taborišče, čeprav še ni bila nastopila noč. Mali potoček se je namreč tamkaj razširjal v nekak ribnik, v katerem je po čisti vodi plavalo mnogo postrvi.

„Postrvi!“ viknil je debeli Jemi, skočivši s konja, „no, danes si pripravimo gosposko večerjo!“

Brž so došleci na obe strani zajezili vodo, da bi jim postrvi ne mogle uiti. Šlo bi bilo vse gladko, da se ni debeli Jemi po nerodnosti pogreznil oblečen v vodo. Potegnili so ga ven, a klobuk njegov je širono plaval sredi vode. Frank, hoteč mu ga potegniti z vejo iz vode, se je enako ponesrečil, vendar pa je rešil Jemijev in svoj klobuk. Z ribolovom za ta dva gospoda danes ni bilo nič, ker sta bila do kože mokra. Njuno delo so veliko spretnejše opravili Šošoni, ki so naredili v zgornji jez par lukenj, se postavili ob spodnjem jezu v gosto vrsto, korakali tako naprej in tirali ribe pred seboj. Urno so smukale skozi odprtine, a v mali vodi so že bile takoj plen grabežljivih rok.

Po večerji so se Šošonci pripravljali k počitku, meneč, da so na tem zakotnem in skritem mestu varni pred vsakim neprijateljem. Toda Shatterhand in Vinetou nista bila tega mnenja. Radi varnosti sta zahtevala, da morajo Indijanci na vsak način postaviti štiri straže, a ne blizu ognja, kjer bi se jih lahko videlo, ampak v zatišju in sicer na vseh štirih straneh neba. Razumljivo je, da so se belokožci posedli bolj skupaj od rdečkožcev, ker prvim še ni bilo za počivanje in so se hoteli nekaj časa še razgovarjati. Ravno je hotel Shatterhand povedati nekaj dogodkov iz svojega življenja, kar pogleda na svojega konja, ki se je nehal pasti in je

dvigal svoje nozdrvi kvišku. Naglo se obrne k Vine-
tou in mu v apaškem jeziku reče, naj pazi. Poglavar
pokima z glavo in pritegne puško k sebi. Tudi Shat-
terhand stori enako, obenem pa — medtem ko so se
drugi brezskrbno razgovarjali in njunih kretenj niso
niti opazili — sta ostro premotrivala okolico, posebno
nek grmič ob potoku.

„Blizu sta!“ zašepeče apaški poglavar v svojem
jeziku.

„Vidim ju!“ odgovori Shatterhand.

„Ti enega — jaz enega!“

Po teh besedah naredi Apaš samo lahno kretnjo
z rokama.

Kakor bi trenil, počí njegova puška in skoraj isto-
časno tudi Shatterhandova. Oba skočita bliskoma kvišku.
Vinetou iztrga nož izza pasa in se požene v grmovje,
Shatterhand pa pomeče ogenj z nogo v vodo in vikne
Šošonom:

„Pogasite ogenj popolnoma — ne premaknite se
— ne govorite!“ In že skoči za svojim tovarišem.

Ob strelah so belci in rdečci skočili na noge.
Zadnji so prvi ubogali Shatterhandovo povelje. Edi-
nemu Bobu ni šlo v glavo, čemu se je pogasil ogenj
in umolknil je šele, ko mu je Jemi zažugal, da ga
ustreli. Grobna tišina je vladala v prihodnjih trenutkih.
Edino konjsko kopitanje se je slišalo, a le poredko.
Naenkrat se oglasi Shatterhandov glas:

„Zapalite zopet ogenj, a ostanite oddaljeni od
njega, da se vas za vsak slučaj ne vidi.“

Jemi in David poklekmeta, izvršita zapoved, nakar
zbežita v temo. Kmalu zatem se vrmeta Shatterhand in

Vinetou k ognju, noseč vsak po enega mrtvega Indijanca na rami. Družba se začne zbirati okrog nju, a Shatterhand jih zavrne:

„Ni časa za razgovarjanje! Oba mrliča privežemo na rezervnega konja in potem gremo dalje. Bila sta tukaj blizu samo dva, a koliko jih še zna biti za njima, se ne ve. Torej urno!“

Odhod se je izvršil tiho in hitro. Ogenj je bil prej pogašen, na čelo pa sta se postavila Shatterhand in Vinetou. Kam se bo šlo, ni nihče vprašal. Vsak se je zanesel na oba vojnika. Dolina je postala tako tesna, da so kmalu morali jezdit drug za drugim. Pomalem se je začelo daniti. Ko so dospeli do strmega, gosto obraščenega griča, je Shatterhand postal in stopil s konja. Enako so storili tudi drugi. Mrliča so položili na ta, Indijanci pa so na široko obstopili mesto. Vedeli so, da se začne nekaka preiskava, pri kateri smejo v prvi vrsti govoriti le poglavarji, drugi bojavniki pa le telaj, če se jih vpraša.

Mrtveca sta bila oblečena po indijanski navadi in sta bila stara okrog dvajset let.

„Tako sem vedel,“ začne Shatterhand, „da nista mogla biti izkušena vojnika. Edino neizkušeni vojniki namreč zalezujejo nasprotnika, ki sedi pri ognju, s široko odprtimi očmi, tako da dobro oko opazi njihov lesk. Pri mežanju se leska ne opazi. Toda kateremu plemenu pripadata? Bojna barva je črna in rdeča — to je larva Ogalalov. Mogoče pa ta lopova sploh nista Siuksa“

Nti najmanjšega znaka se ni dalo ugotoviti, da bi se bilo lahko dognalo, katerega rodu sta ustreljenca.

„Mogoče nista bila niti naša sovražnika,“ je pripomnil Jemi, „in tedaj bi mi bilo žal, da sta morala pasti.“

Old Shatterhand odmajе z glavo in odgovori:

„Mora se logično misliti! Imela sta sicer vsak svojo nabito puško, a nikake druge municije, kar kaže, da sta vohuna kakšne čete, ki ne more biti predaleč. Po oguljenih hlačah se spozna, da sta jezdeca. In da sta nas izsledila v tako skritem kraju, kjer Šošoni niti straž niso hoteli postaviti, če bi jaz tega ne bil zahteval — vse to kaže, da sta našla naš sled. Ako nista sovražnega rodu, čemu sta nam sledila?“

Zdaj pristopi Vokade in reče:

„Slavni možje naj dovolе Vokadeju, da pove svoje misli. Vokade sicer ne pozna obeh padlih, ampak pozna usnjato srajco enega izmed obeh. In če Vokade prav sodi, sta mrtveca plemena Upsarokasov. Bilo je rekoč tako-le: Siuksi Ogalale, katerim je pripadal Vokade, smo jezdili preko severnega pritoka reke Kejete in smo izza nekega gozda opazili, kako so se v reči kopali rdeči možje. Bil je silno vroč dan. Ogalale so v kopajočih kmalu spoznali svoje sovražnike Upsarokase. Hoteli so jim prizadeti največjo sramoto, ki se lahko prizadene rdečemu vojniku; odvzeli so jim najprej vrečice s čarovnijami, najdragocenejšo stvar rdečegamoža, potem pa še obleke in konje. Nasprotniki niso bli celo nič oprezni in povrh nas je zakrivalo grmovje. Odkurili smo z največjo naglico. Pozneje smo si obleko razdelili, obdržali najgorše konje, slabejšim ja dali prostost. Pri razdelitvi je dobil Vokade srajco. Ker pa ni hotel biti tat, je zarezal v njo svoje znamenje in jo

neopažen vrgel od sebe. Kopalci so si bržčas preskrbeli druge konje in jo urno ubrali za nami. Prišli so na naš sled, in ker se Indijanec ne sme prej vrniti k svojim, dokler ne dobi svojih dragocenih svetinj nazaj, je tedaj popolnoma besen in mu je skoraj vseeno, ubije li prijatelja ali sovražnika. Uverjen je Vokade, da smo nocoj ušli veliki nevarnosti.“

„Hm!“ popraska se Jemi za ušesom. „Torej bi bili lahko danes že brez življenja in brez skalpa! In nam res slede?“

„Na vsak način nam slede, posebno zdaj, ko smo jim dva moža ubili!“ pouči ga Shatterhand.

„Danes zvečer znamo biti pripravljeni na napad?“

„Naj le pridejo!“ pripomni dolgi David. „Koliko mož se je kopalo v reki?“

„Nekoliko več od deset!“ odgovori Vokade.

„Jaz ne računam tako,“ oglasi se Shatterhand; „seveda jih pobijemo in če jih je tudi čez dvajset in še več. Ampak kri se tedaj gotovo lahko prelije tudi na naši strani in tega se je izogibati. Ali so Upsarokasi neprijatelji Šošonov?“

„Niso,“ odgovori Črni jelen. „Neprijatelji so samo Ogalalom, ki so tudi naši sovražniki. Toda vojniki, ki je izgubil svoj mošnjiček s čarovnijo, je sovražnik vseh ljudi. Mora se ga izogibati kakor divje zveri. Moji beli bratje naj bodo modri in naj store vse potrebno za našo življensko varnost.“

Shatterhand vprašaje pogleda Vinetoua. Ta meni:

„Najbolje je, da jezdimo v krogu nazaj in postanemo mi napadalci. Krvi ne sme mnogo teči.“

„Torej ne mudimo se predolgo tukaj. Prej ko smo na svojem mestu, tem bolje se lahko pripravimo. A kaj storimo z mrtvima?“

„Skalpa pripadata Shatterhandu in Vinetou!“ meni Črni jelen.

„Jaz sem kristjan in ne jemljem skalpov!“ odgovori Shatterhand.

Vinetou pa zaničljivo odmaje z glavo:

„Poglavar ne potrebuje skalpov teh dečkov. Oba sta dovolj nesrečna, ker sta šla brez svojih svetinj na oni svet. Pokopljimo ju s puškama vred pod kamenje, da počivata kot vojnika; bila sta vseeno junaka, da sta se upala bližati toliki množici. In če pridejo semkaj njuni bratje, videli bodo, da smo ju spoštovali. Črni jelen naj odredi, da se delo kmalo izvrši.“

Šošoni si takega početja niso mogli tolmačiti. Kdor na bojnem potu pade, se mu vzame skalp. Toda ugled obeh voditeljev je bil tako velik, da so delo takoj pričeli, nakar so se napravili na pot. Tedaj pa se obrne Vinetou k Shatterhandu:

„Apaški poglavar ostane tu, da vidi prihod Upsarokasov. Mladi sin medvedjega lovca naj ostane pri njem.“

Martinu Bomanu je bilo to veselo odlikovanje, na katerega ni bil malo ponosen.

Odhajajoča četa je lahko hitro jezdila, ker je bil že beli dan. Pot je vodila jezdece kmalu skozi ozko sotesko, ki je prepuščala vstric le po tri jezdece. Ob straneh peš se kvišku vzpeti je bilo skoraj nemogoče. Tla so bila kamnita in niso se na njih mogli poznati nikaki sledovi.

„Tukaj zajamemo Upsarokase,“ reče Shatterhand in razloži tovarišem svoj načrt. Soteska je bila ravna in toliko dolga, da se je od enega konca skozi njo videlo do drugega. Polovica čete bi se poskrila ob prvem vhodu in te bi vodila Črni jelen in Vinetou, ko se bo vrnil; druga polovica pa ob drugem vhodu in tej bi zapovedoval Shatterhand. Okolica je bila ustvarjena kakor nalašč za past. Brž so se porazdelili in na premeten način poskrili konje. Belokožci so ostali skupaj in njim se je pridružil tudi Vokade.

„Bomo morali dolgo čakati?“ vpraša Jemi.

„Dá se približno izračunati,“ odgovori vodja. „Ko se je zdanilo, so Upsarokasi pogrešili svoja dva ogleduha. Preden so našli, kaj se je zgodilo, znali sta miniti dve uri. Njihov prihod do kamnitih grobov, pregled teh in poznejše posvetovanje zna trajati eno uro. Da dospo do sem, lahko računamo čas petih ur.“

„O joj! Kaj počnemo ta dolgi čas?“

„Na najboljši način porabimo čas tako, da nekoliko zaspimo. Preteklo noč nismo poznali spanja. Polezite torej po tleh, a jaz bom za stražarja!“ nasvetoval je Shatterhand.

Kmalu je vse spalo in tudi konji so legli po tleh. Shatterhand se je vsedel na kamen in zrl srpo pred se, kakor bi kaj premišljeval. Dolgo je sedel, dokler ni slišal konjskih kopit. Brž je spoznal mladega Martina in ni se mu torej bilo treba skriti.

„Ali je Vinetou že na svojem mestu?“ je vprašal.

„Da, in je ostal pri Črnem jelenu, ker ste vi tako želeli.“

„Koliko Upsarokasov pa ste videli?“

„Šestnajst na konjih in dve prazni živali.“

„Potem se to vjema. Prazna konja pripadata obema mrtvima.“

„Po sledu je poznati, da sta kot ogleduha jezdila naprej in sicer popolnoma za našimi sledovi.“

„Dobro — kmalu nas bodo spoznali.“

„Ko so prišli, smo bili mi skriti za grmovjem. Nato smo se tiho podali naprej, a toliko smo vendar videli, da je med njimi izredno velik mož. Bržčas je njihov vodja, ker je jezdil pred njimi.“

„Kako so pa oboroženi?“

„Imajo puške.“

„Sporočite torej Vinetouu sledeče: Skozi sotesko jezdijo nasprotniki lahko samo po trije in trije. Moj prijatelj ne rabi konj in jim naj sledi peš.“

„Kaj pa če nas pojezdijo?“

„Nikakor ne! Peš se nas lahko postavi po pet v eno vrsto. Prvih pet sede na tla, drugih pet kleči za njimi, tretjih pet zopet stoji za temi in četrlih pet še tudi najde dovolj prostora za streljanje. Merili bomo pa itak v prvi vrsti na konje, da ne bodo delali v naših vrstah nerada. Od spredi in zadi nas je torej lahko štirideset strelcev napram šestnajstim nasprotnikom, od katerih pa pridejo za prvič vpoštev samo po trije. Zdaj pa jezdite nazaj in obvestite mojega prijatelja o mojem načrtu.“

Shatterhand je nato zbudil svoje tovariše in poskusil ž njimi nekaj predvaj, kar je naposled prav popoljno uspelo. Kot prve je hotel imeti Davida, Jemija, Franka, Vokadeja in enega Šošonca. Vaja se mu je zdela potrebna, ker je hotel, da se nakana točno iz-

vrši. On sam je hotel stati tik pred svojimi ljudmi, da v potrebi lahko govori z nasprotniki. V to svrho si je narezal nekoliko dolgih zelenih vej, ki so pri vseh divjih narodih znamenje posredovalca.

Ko je videl, da se bo vse v redu vršilo, se je zopet skrtil s svojimi tovariši, da čaka ugodnega trenutka. Čas jim je zdaj mineval še počasneje. Vendar se naposled slišijo udarci konjskih kopit.

„Kakor kaže, prihaja samo en ogleduh, da pogleda, ali ni y prelazu nevarnosti,“ reče Jemi.

„Tem bolje za nas,“ odgovori Shatterhand.

In res je imel Jemi prav. Prijezdil je samo en jezdec, ki je v soteski postal in se začel previdno ozirati. Ker ni opazil nikakega znamenja, je šel dalje in krenil na stran.

„Za vraga!“ reče Jemi, „če bo tako natančno preiskoval, nas še celo najde.“

„V tem slučaju se ne bo vrnil k svojim!“ meni Shatterhand.

„Pa kako hočete to izvršiti brez hrupa?“

Shatterhand pokaže na svoj laso. Brž ga sname z rame in se previdno napoti dalje. Toda ogleduh se je bil medtem vrnil, kar je opazovalca z zadovoljstvom navdalo. Kmalu je Indijanec izginil za oglom. Shatterhand je narahlo zažvižgal, kar je bilo za njegove ljudi znamenje, naj mu sledijo. Prinesli so mu njegovi dve puški in zelene veje, katerih ni bil vzel sabo, da bi ga pri slučajnem metanju lasa ne ovirale. Kmalu nato se prikaže vsa četa in Shatterhand jo pusti priti do polovice soteske; nato urno odša iz samokresa strel, dogovorjeno znamenje za Vinetoua in njegove tovariše.

Ti takoj navale in zapro sotesko. Upsarokasi so na mah ustavili konje, kakor so slišali strel. Zdaj šele opazijo pred seboj ljudi, ki jim na prej omenjeni način zastavijo pot.

Vodja sovražnih Indijancev je bil res orjaška oseba. Na konju je sedel kakor vojni bog. Čez prsi je nosil neke vrste oklep, sestavljen iz kosti lobanj, pritrjenih na jelenovi koži tako, da je vsaka druga kost nekoliko krila prvo. Za pasom je nosil velik lovski nož in orjaški tomahavk, kateremu je bila lahko mojster edinole tako močna pest, kakršno je imel velikan. V desnici je držal puško, kateri je bilo poznati, da se je bil iz nje izstrelil marsikateri smrtonosni strel.

Orjak je na mah spoznal, da so mu nasprotniki v premoči.

„Nazaj!“ je zapovedal svojcem z glasom, ki je grmel po soteski in odmeval od pečin. Obrnil je konja tako spretno, da se je ta okrenil samo na zadnjih nogah, kar so storili tudi ostali. Takoj pa so spoznali, da so zajeti: Vinetou je stal s svojimi na straži. Kaj je bilo storiti? Orjak je krenil konja zopet nazaj in se približal Shatterhandu, ki je mirno stal pred svojo razvrščeno četo. Upsarokaški vodja je mirno in neustrašeno zrl v nasprotnika.

„Kaj hoče tu belo lice? Čemu je zatvorilo pot meni in mojim bojevnikom?“

Shatterhand se nasmehlja in odgovori:

„Kaj hoče tukaj rdeči človek? Čemu je sledil meni in mojim bojevnikom?“

„Ker ste ubili naša dva brata!“

„Prišla sta nad nas kot sovražnika, a sovražnike se mora uničiti.“

„Kako veš, da smo tvoji sovražniki?“

„Ker ste prišli ob svoje čarodejne mošnjičke.“
Indijanec naježi obrvi.

„Kdo ti je to povedal?“

„Spoznal sem sam, kajti oba padla sta bila brez čarovnij.“

„Res je! Izgubili smo s čarotvori tudi svoje imena, a zdaj nas pusti, da gremo naprej! Sicer vas pobijemo!“

„Udajte se, ker sicer ste vi tisti, ki bodete pobiti!“

„To ni junaško, to je pobalinsko. Mnogo smrdljivih volkov usmrti tudi najjačjega bivola. Kaj bi bili vi psi napram mojim bojevnikom, da bi nas ne bili zajeli v to past. Polovico vas bi pobil jaz sam.“ Pri teh besedah zamahne s svojo težko bojno sekiro po zraku.

„Jaz sam pa si upam poslati vso tvojo četo na večne poljane!“ odvrne mirno Shatterhand.

„Ali se morda zoveš Veliki jezik?“

„Nimam tega imena, ker se ne borim z jezikom, ampak z roko.“

Indijanec se poda k svojim ljudem in se začne natihoma z njimi razgovarjati. Kmalu se vrne in meni:

„Nam je treba za čarodejstvo človeških skalpov. Ali si voljen boriti se z menoj? Četvorica se nas naj bojuje: ti z menoj in eden tvojih rdečkožcev z enim mojih tovarišev. Če zmagam jaz, pobijemo vas vse in vzamemo vaše skalpe, če pa zmagaš ti, tedaj lahko pobijete nas vse. Bojevati pa hočemo naš boj, imenovan „z roko ob deblu“. Ali poznaš ta boj in se ga ne bojiš?“

„Poznam ga in se ga ne bojim,“ reče Shatterhand malomarno. „Daj mi roko v znak, da tvoje besede niso prazne.“

Borba „z roko ob deblu“ ali muh-mohva, kakor se zove v indijanskem jeziku, je boj, ki se smatra za nekako božjo sodbo. Nasprotnika se oba privežeta z močnim jermenom za eno roko ob deblo, v drugo roko pa se jima da dogovorjeno orožje, tomahavk ali pa nož. Jermen je okrog debela tako pritrjen, da se nasprotnika lahko gibljeta okrog drevesa. Ker si morata stati z licem v lice nasproti, se pritrji enega za levo, drugega za desno roko. Kateri ima desno roko prosto, je gotovo veliko na boljšem. Pravilno izvršeni takšen dvoboj ima vedno kot posledico smrt enega izmed dvobojevnikov.

Orjak se je nadejal, da na vsak način premaga belokožca, in ker si je kot drugega borca izmed svoje čete izbral najspretnjšega moža, je bil uverjen, da mora biti zmaga na njegovi strani. Da bo popolnoma na varnem, ponudi Shatterhandu roko in reče:

„Podam ti roko! Ali pa prisežeš na pogoj?“

„Prisegam!“

„Torej zapovej ta pogoj tudi svojim ljudem! Stranka, ki bo premagana, se ne sme braniti smrti. Mi potrebujemo vaših skalpov, da dobimo svoja imena nazaj in jih natlačimo v čarodejne mošnjičke, vaše meso pa bodo jastrebi razparali in požrli.“

„Bomo videli — ali so tvoje pesti res tako čvrste kakor je tvoj jezik.“

„Bil sem vedno junak, a dozdej še nikdar premagan.“

„Pa si dal vzeti si mošnjiček s čarodejstvi. Če v boju ne bodeš imel ostrejših oči, kakor si jih imel pri kopanju v vodi, tedaj nimam skrbi, da bi si ne obdržal svoje kože zdrave na glavi!“

Indijancu očitati, da je prišel ob čarodejni mošnjiček, je najhujša zamera. In res je orjak divje pogledal ter ponovno zgrabil za orožje. Shatterhand pa je zmignil z rameni, rekoč:

„Miruj z roko! Kmalu boš imel priložnost pokazati, kako si močan in hraber. V to svrho si morava poiskati primernejši prostor. Moji ljudje si vzamejo konje, Upsarokasi pa bodete kakor naši ujetniki jezdili sredi nas.“

Istočasno da Vinetouu znamenje z očmi. Apaš ga je takoj razumel, odposlal je par ljudi svojega oddelka po konje in ko so se ti vrnil, je šlo zopet par Shatterhandovih ljudi po svoje živali. Tako so bili ujetniki vedno pod nadzorstvom in niti misliti niso mogli, kako bi pobegnili. Old Shatterhand je svojim dal natihoma povelje, da ne smejo niti z besedico izdati njegovega in ne Vinetouovega imena. Upsarokasi namreč niso vnaprej smeli vedeti, s kom bodo v dvoboju imeli opraviti, ker bi sicer bili morda voljni pogoditi se s slavnima nasprotnikoma.

Debeli Jemi se pridruži Shatterhandu, ker se mu njegovo obnašanje nikakor ni dopadalo.

„Ne zamerite, gospod,“ začne, „vi ste s tem rdečim lumpom postopali veliko preveč vitežki; to ni bilo kar nič na mestu.“

„Zakaj ne? Ali menite, da Indijanec ne spozna plemenitega nameravanja? Spoznal sem že mnogo

rdečkožcev, ki so glede plemenitosti srca daleč prekašali marsikaterega belokožca.“

„Vse res! Toda lopovi bi si radi iz naših skalpov naredili svoje čarovnije. Kako bi jih bili lahko vse pomandrali! In potem ta neumen dvoboj z eno prosto in eno privezано roko! Kaj, če vas orjak porazi?“

„Vedno pravim, da smo kristjani. Sicer pa vi tudi niste tako krviželjni, kakršnega se delate. Da preprečim prelivanje krvi, sem pristal na dvoboj. Sicer pa velikana dobro poznam.“

„Kaj? Poznate tega lopova?“

„Da, poznam ga! A samo iz pripovedovanj drugih Indijancev. On ima, oziroma je imel pred svojo smolo, ki ga je doletela, glasovito ime. Zval se je „Ognjeno srce“. Spoznal sem ga tem lažje, ker je v nekem boju izgubil levo uho in je bil po tomahavku močno ranjen v levo ramo. Ali niste tega opazili?“

„Grom in pekel! To je na vsak način imenitno srečanje. Ali naj povem odkrito, gospod, da se bojim za vas. Slišal sem namreč, da Ognjeno srce še ni bil nikdar premagan. Glede telesne moči vas na vsak način nadkriljuje, seveda pa ste mu vi mojster v spretnosti.“

„No,“ nasmeji se Shatterhand, „torej me lahko pogibelji rešite edinole vi, in sicer na ta način, da se vi borite ž njim mesto mene.“

„Nisem še celo ob pamet! Res nimam nežnih živcev, a da bi smrti skočil sam v žrelo, to ni po mojem okusu. Sicer pa ste si to vročo juho skuhali sami, in zdaj jo tudi pojejte sami. Želim vam na vsak način najboljši tek.“

Po teh besedah se Jemi oddalji, ker mu ni prijal nadaljnji razgovor. Obenem se približa Shatterhandu njegov prijatelj Vinetou.

„Ali je spoznal moj beli brat Ognjeno srce?“ vpraša.

„Da,“ pokima vprašani z glavo. „Toda oči mojega rdečega brata so bile enako ostre kakor moje.“

„Tudi Vinetou sprejme dvoboj! Ali pa hoče moj beli brat ubiti velikana?“

S temi besedami je veliki Apaš priznal, da nika- kor ne dvomi nad zmago svojega prijatelja.

„Nočem ga ubiti,“ odgovori vprašani. „Upsarokasi so sovražniki Ogalalov in če raynamo pravilno ž njimi, postanejo gotovo naši prijatelji.“

„Tedaj naj ostane tudi moj nasprotnik pri življenju. O Vinetouu se ne sme govoriti, da je njegov beli brat bolj usmiljen, nego on sam.“

Četa se je premikala pomalem naprej. Dolina se je začela širiti, dokler se ni končala z malo prerijo, porasteno z grmovjem, visoko travo, nekaj drevesi, in obdano z nizkimi griči. Edino eno drevo je bilo precej veliko in sicer neke vrste lipa, ki ima zelo široke, belkaste liste. Vsa pisana družba si je bila takoj na jasnem, da se bo pri tem drevesu vršil dvoboj. Vsi so razjahali in pustili konje na prosto. Upsarokasi so obdržali svoje orožje, ker ga Shatterhand ni zahteval od njih. Pod drevesom se je naredil krog, v katerega je stopil slavni lovec in začel:

„Bojevnik ne govori mnogo! Mi nismo pobili Upsarokasov, čeprav smo jih imeli popolnoma v oblasti. Storili pa jim zato nismo ničesar da lahko vidijo, kako malo se jih bojimo. Pozvali so nas na dvoboj in spre-

jeli smo ga. Sedijo med nami kot svobodni ljudje, z orožjem v roki, čeprav so naši ujetniki in mislim si, da bodo tudi oni napram nam postopali z isto poštenostjo. Oni nam morajo to priseči, da z nami pokade prisežno pipo tobaka. To sem rekel in zdaj naj govore oni.“

„Beli človek nam je govoril iz duše,“ odgovori velikan. „Ni treba, da bi bili zahrbtni, kajti vem, da zmagamo. Samo opozoriti še hočem na pogoje naše borbe. Rabiti sme nož samo prosta roka. Kdor bi ne mogel več držati tega, brani se tudi lahko s pestjo. Kdor pade poleg drevesa na tla, je premagan, in naj bo živ ali mrtev. Kdor pade samo na kolena, lahko zopet vstane. Jaz se bom boril z belim, ki je govoril, eden mojih pa z enim rdečekožcem iz vaših vrst. Druga dva se lahko bojujeta pred nama. Če bi bila zmagovalca od obeh strank, morata se naposled skušiti med seboj, dokler kdo ne podleže. Stranka, ki izgubi, je zapadla smrti in se ne sme braniti. Da bo boj poštenejši, borili se bomo z golim gornjim telesom. To sem povedal.“

Vse je bilo zadovoljno s temi pogoji. Orožje se je položilo na stran, in čuvala sta ga po en Šošonec in en Upsarokas. Pipa prisege se je po vrsti pokadila — vsak izmed navzočih je pihnil dim proti nebu, tlom in vsem štirim stranem sveta — in s tem je bila končana prisega.

Zdaj skoči Upsarokas, uverjen, da zmaga, k drevesu in vrže gornjo obleko od sebe, rekoč:

„Začnimo! Preden se solnce premakne za dolgost mojega noža, mora mi za pasom viseti skalp belega psa.“

Ko je mož kazal golo gornje telo, dalo se je videti, kako močan da je.

Shatterhand, ki se je moral čutiti užaljenega nad psovko, stopi nazaj, rekoč, da se bori, a v drugem dvoboju, ker on ni svojih nasprotnikov nikakor ne žalil. Kakšen pa je beli pes, hoče pokazati kot zadnji.

A že je orjak namignil, stopil na stran in k drevesu se je približal korenjaški Upsarokas in se postavil za dvoboj. Bilo mu je ime „Stokratni grom“. Kdo mu bo stopil nasproti? V svoji mladeniški ognjevitosti priskoči Vokade, a že je poleg njega Vinetou in temu junaku se mladenič molče umakne.

„Oba bojavnika Upsarokasov sta že sojena!“ reče mirno, a ponosno. „Stokratni grom ne bo več grmel.“

„Kdo pa si ti, ki tako govoriš? Imaš li kako ime? Na celem tvojem telesu ni videti niti enega človeškega lasu. Bojevnik ne moreš biti poseben in bolje bi bilo, da ne vzameš noža v roko, ker bi se znal sam sebe raniti ž njim.“

„Ne govorimo! Začnimo!“ prekine ga Vinetou in se začne slačiti. Med tem je dobil Upsarokas svoj nož, gledalci pa so se postavili v širokem krogu okrog drevesa. Upsarokas ni bil višji od svojega nasprotnika, ampak bolj čokate in bolj žilave postave, kar so njegovi prijatelji z zadovoljstvom ugotovili. Bili so uverjeni, da mora njihov tovariš zmagati nad navidezno šibkejšim nasprotnikom. Naravno je bilo, da niso vedeli, koga imajo pred seboj in da je to glasoviti poglavar Apašev. Prijatelji zadnjega so čutili neko posebno skrb y sebi, ko so zrlí na žilavo telo apaševyega

sovražnika; vendar so se skušali natihoma tolažiti s slovesom, ki ga je Vinetou užival daleč naokrog.

Zdaj pristopi debeli Jemi. V roki je držal nekaj jermenov in jih dal pogledati v krogu, da so res vsi enako močni. Nadalje je bilo treba določiti, kdo bo privezan za desno in kdo za levo roko. Dve travi sta morali to določiti. Vinetou je potegnil krajšo in moral je podati desno roko in se boriti z levo. Upsarokasi se niso mogli premagati in so z veselimi klici pozdravili to odločitev, ki je bila za njihovega tovariša veliko ugodnejša, nego za njegovega nasprotnika. Kmalu sta bila oba privezana, a tako, da sta se lahko gibala okrog drevesa. Stala sta tako, da sta bila vsak na eni strani debla.

Frank je kot gledalec stal poleg debelega Jemija.

„Čujte, gospod debeluhar, to je položaj, da se človeku začne koža ježiti po hrbtu. Ne riskirata namreč oba bojevnika samo vsak svojega življenja, ampak z njima tudi mi vsak svoje. Tudi na glavi imam občutek, kakor bi mi kdo že dvigal kožo kvišku. In potem to mirno klanje, če bodeta oba naša moža premagana!“

„Ah,“ odgovori debeluhar, „meni se sicer tudi ne godi mnogo boljše glede občutkov, pa mislim, da se lahko zanesemo na dva takšna moža, kakor sta Shatterhand in Vinetou.“

„Na vsak način se naš Apaš obnaša skrajno mirno in brezbrizno. Toda tiho! Stokratni grom hoče govoriti.“

„Sem pridi!“ pozove Apaša. „Ali hočeš, da te poženem parkrat okrog debla, da boš že prej polmrtev, preden te doseže moj nož?“

Vinetou mu ne odgovori. Okrene se napram Shatterhandu in mu reče v apaškem, ostalim neznanem jeziku:

„Roko mu hočem zlomiti.“

Old Shatterhand vikne glasno, pokazavši na prijatelja:

„Ta naš brat ne pobija rad do smrti. Premagal bo svojega sovražnika brez prelitja kapljice krvi.“

„Stokratni grom“ pa odgovori Shatterhandu porogljivo:

„Ta vaš brat je zblaznel od strahu. Preskrbel bom, da se ne bo mučil predolgo.“

Po teh besedah je stopil naprej, da ni bilo več debla med njima. Kakor divja zver je zrl v Vinetoua, držeč nož čvrsto v roki. Apaš se je delal, kakor bi ga ne videl. Navidezno je gledal mimo sovražnika v daljavo ter imel lice tako nepremično in mirno, kakor bi šlo za kakšno prav navadno reč. Ali Shatterhand, ki ga je dobro poznal, je vedel, kako napete ima vse žile in živce in kako pazi, da se ubrani napada.

Upsarokas se je dal prevariti. Nenadoma skoči proti Vinetouu in bliskovito dvigne roko za smrtni udarec. Toda mesto da bi se Apaš umaknil, skoči kakor strela nad nasprotnika. S silnim udarcem udari nasprotnika z noževim ročem pod pazduho. Ta drzen in silen napad povzroči, da mora Upsarokas nehote odskočiti in mu pade orožje na tla. Samo uren okret Vinetoua, ki je spustil nož na tla, in že leži njegov nasprotnik z groznim krikom vznak na tleh. Vinetou ga je bil namreč z drugim sunkom v želodec prevrnil popolnoma.

Upsarokas je ležal nekaj časa nepremično, a to je bilo Apašu dovolj. V prihodnji sekundi je že pobral svoj nož, si oprostil privezано roko in pokleknil na sovražnika.

„Ali si premagan?“ ga vpraša, a ne dobi odgovora, ker je padli komaj hropel vsled hudih udarcev, vsled jeze, pa tudi vsled smrtnega strahu. Apaš je bil svoj opravek dovršil veliko urnejše, nego smo ga mogli opisati — tako urno, da gledalčevo oko ni moglo slediti njegovim kretnjam. Niti glasu ni bilo slišati naokrog.

„Boli, boli!“ zaškrtne premaganec z zobmi, pogleda strupeno svojega zmagovalca in zapre oči, pričakujoč smrtnega udarca. Toda Vinetou vstane, prereže premagancu jermen in reče:

„Vstani! Obljubil sem, da te ne ubijem in držim besedo!“

Zdaj pristopi tudi velikan in zapove:

„Vstani! Zmagovalec ne mara tvojega skalpa. Dobro, da sem še jaz tu in se borim za nas vse. Boril se bom dvakrat in ko bomo mi pobirali skalpe naših nasprotnikov, zalezi se ti med volkove v prerijo in stanuj z njimi. Domov ne smeš več.“

Stokratni grom vstane in pobere svoj nož, rekoč:

„Veliki duh ni hotel, da bi jaz zmagal. K volkovom nočem. Tu imam nož, da si sam vzamem življenje, katerega nočem imeti podarjenega. Prej pa hočem videti, kako boš zmagoval ti.“

Počasi se oddalji in sede v travo. Poznalo se mu je z obraza, da si res misli vzeti življenje. Ne en pogled njegovih tovarišev mu ne sledi. S tem večjim upom pa gledajo vsi na svojega vodjo, ki je slonel ob deblu in pozval Shatterhanda:

„Pridi sem, da vlečeva!“

„Jaz ne vlečem,“ odgovori pozvani. „Privežite me za desnico!“

„Dobro, — ker želiš tako prej umreti.“

„Ne, ampak zato, ker je tvoja levica mnogo slabjša od desnice. Bil si nekoč močno ranjen in nočem imeti prednosti pred teboj!“

Po teh besedah pokaže na njegovo levo ramo, čez katero se je videla velika brazgotina. Indijanec ni mogel razumeti tolike velikodušnosti. Začuden pogleda Shatterhanda, meneč:

„Me li hočeš razjeziti ali osmešiti? Če te ubijem, porečejo tvoji tovariši, da bi se ti to ne bilo pripetilo, ako bi mi ne bil sam izkazal svoje milosti. Zahtevam, da žrebava!“

Shatterhand se uda, a potegne krajši travo in tako se mu zgodi po volji, da se ga priveže za desnico, Indijanca pa za levico. Nekaj časa sta si mirno stala nasproti, a kdor je gledal orjaške indijančeve mišice, se je nehote bal za Shatterhanda. Ali ta je bil enako miren in brezbrizen videti, kakor prej Vinetou.

„Lahko začneš!“ izziva Upsarokas. „Dovolim ti prvi udarec. Tri udarce samo sem voljen odbiti, ali potem padeš od mojega prvega!“

Shatterhand se kratko nasmeji. Svoj nož zabode v lipovino in odgovori:

„Odrekam se orožju, ker ga ne rabim, a vseeno te poderem pri prvem navalu. Nimam namreč ne volje in ne časa za dolgo igračkanje. Pazi torej — jaz začnem!“

Dvignivši prazno pest za udarec skoči nad nasprotnika. Ta se da kakor prej njegov tovariš prevarati in udari proti belcu. A Shatterhand odskoči nožu z neverjetno naglico in udarec zamahne po praznem zraku,

da se Indijanec skoraj opoteče. Še en urni okret in Shatterhandova pest udari nasprotnika po sencu s tako silo, da se orjaško telo zgrudi in z glasnim udarcem telebi ob tla.

„Evo ga — kdo leži s celim telesom na tleh? Kdo je zmagal?“ vikne Shatterhand.

Če so prej, ko je bil premagan Stokratni grom, njegovi prijatelji molčali, začeli so zdaj tuliti, kakor tulijo divje zveri. Nasprotniki pa so veselo vriskali. Ampak kdor bi bil mislil, da se Upsarokasi v slučaju premage svojih dveh bojevnikov spuste v beg, bi se bil varal. Mirno so sedeli na svojih prostorih in pričakovali navidezno neizogibno smrt, kakor je bila ta dogovorjena pred začetkom dvobojev. Shatterhand je vzel svoj nož in se rešil jermena. Nagnil se je nad premaganega orjaka, ki je pravkar prišel k zavesti in se čudil, da mu je zmagovalec prerezal jermen ter ga tako osvobodil. Bilo je poznati, da se skoraj ne more prav zavedati, kaj se je bilo prigodilo. Shatterhanda je motril s pogledom, ki se ne da popisati.

„Ali si me res premagal?“ vpraša s hripavim glasom.

„Da, premagal sem te! Dogovorjeno je bilo, da je premagan tisti, ki pade s celim telesom na tla. In tebi se je to pripetilo.“

„Pa nisem ranjen!“ krikne orjak.

„Ne — ali nisi videl, da sem v pričetku dvoboja zabodel svoj nož v deblo? Nisem te hotel ubiti.“

„Ali si me premagal z golo pestjo?“

„Da,“ se nasmeji Shatterhand, „mislim, da mi tega ne zameriš. Na vsak način je to za tebe bolje, kakor pa če bi te bil prebodel z nožem.“

„Rajši bi videl, da bi me bil ubil!“ se potoži. „Nas je veliki duh zapustil. Čemu niso naše matere pomrle prej, preden so nas rodile?“

Orjak, do zadnjih trenutkov tako ponosen in nepremagljiv, je nakrat postal skrajno malodušen in plah kakor dete. Pridružil se je svojcem in prosil, da sme ž njimi prej še zapeti mrtvaško pesem, preden se jih pobije.

„Preden ti dovolim, naj te nekaj vprašam,“ reče Shatterhand, „in sicer to-le: ali bi radi imeli svoje čarovnije zopet nazaj?“

Vsi Upsarokasi ga začudeni pogledajo.

„Kje naj jih najdemo?“ vpraša vodja. „Tukaj, ko moramo umreti? Ali na večnih poljanah, na katere ne pridemo, ker izgubimo svoje skalpe?“

„Vsi bodete si obdržali svoje skalpe in tudi vsak svoje življenje. Mi smo kristijani in ne ubijamo svojih bratov. Če bi bili vi zmagali, bi bilo seveda drugače. Vstanite in vzemite si vsak svojega konja in vsak svoje orožje. Svobodni ste in lahko odjezdite, kamor vas je volja!“

Toda niti eden izmed vseh se ne gane. Niso mogli verjeti, da bi se zadeva končala za nje tako ugodno.

„Med Upsarokasi in Šošoni je vojna sekira zakopana!“ reče Shatterhand.

„Toda vi veste, da smo vas hoteli pobiti!“ meni orjak.

„Ker vam ni uspelo, nismo žejni vaše krvi. Nimamo nikogar nad vami maščevati. „Ognjeno srce“ je velik Upsarokas in je naš prijatelj, torej se lahko vrne domov.“

„Ah! Ti me poznaš — moje ime ti je znano?“

„Manjka ti ušesa in na rami imaš brazgotino. Po teh dveh znamenjih sem te spoznal.“

„Kako pa veš, da imam ti znamenji?“

„Od tvojega brata, „Velikega psa“, ki mi je pripovedoval o tebi in tvojih delih.“

„Torej poznaš tudi njega?“

„Da, bil sem nekoč ž njim skupaj.“

„Kdaj? Kje?“

„Pred več leti. Sestala sva se pri Željvinih hribih.“

Orjak je poskočil, kakor bi ga bila pičila kača. Prej smrtno žalostne oči so se mu začele svetiti in lice se je celo izpremenilo.

„Ali me vara tvoja beseda ali pa moje uho?“ vzklikne. „Če govoriš resnico, tedaj nisi nihče drugi, nego Old Shatterhand, kakor te sploh zovejo belci in rdečkožci.“

„Res sem to!“

Po tem priznanju skočijo vsi Upsarokasi na noge. Na mah so postali celo drugi ljudje.

„Če si ti pravkar imenovani glasoviti lovec,“ zakliče orjak, „tedaj nas še ni zapustil veliki duh. Verjamem, da si prava oseba, kajti kdo drugi bi me ne bil pogodil z golo pestjo. Po tebi premagan biti ni nikaka sramota. Zdaj lahko dalje živim in ni se mi bati, da bi babe kazale s prstom za menoj.“

„Dopadejo se mi tvoje besede!“ reče Shatterhand, „pa tudi „Stokratni grom“ naj ne žaluje. On je dober bojevnik in ni mu sramota, če je bil premagan; kajti ta, ki ga je podrl na tla, je znani Vinetou, apaški veliki poglavar.“

Upsarokas s strahom in obenem s spoštovanjem pogleda svojega premagovalca, ki pa prijazno pristopi k njemu in mu poda roko, rekoč:

„Kadil sem s teboj pipo prisege, a hočem kaditi še pipo miru, ker so Upsarokasi naši prijatelji.“

„Ste li zdaj prepričani, da ste svobodni?“ oglasi se Shatterhand. „Nam je tudi znano, kdo vam je odvzel čarovnije. Če nas hočete spremljati, privedemo vas do tatinskih neprijateljev.“

„A kdo so tatovi?“

„Tropa Siuks-Ogalalov, ki so na potu preko reke „Rumenega kamenja“, kakor jo zovejo naši rdeči bratje.“

Ta vest silno razburi okradence. Njihov vodja krikne na glas:

„Torej ti psi, ti Ogalale so bili? „Težki mokasin“ je njihov poglavar in on je tisti, ki mi je odsekal uho in me ranil v ramo. Kolikrat sem prosil velikega duha, naj me dovede na njegov sled, a do danes nisem imel te sreče. Pa kako veš, da so ravno ti ljudje bili tatovi?“

Zdaj pristopi Vokade in mu raztolmači vse dogodke, ki jih je doživel med Ogalali do trenutka, ko je od njih pobegnil.

„Ako vi zasledujete Ogalale,“ pritrди naposled orjak, „da bi se z njimi borili, tedaj gremo na vsak način z vami. Mi hočemo svoje čarovnije nazaj in ne bom prej miroval, da se pošteno osvetim. Naj moji prijatelji zapalijo ogenj posvetovanja. Ne smemo gubiti časa, a moji tovariši znajo ceniti čast, ki jih je doletela s tem, da smejo spremljati tako imenitne može.“

Tako so se zopet izpremenili neprijatelji v prijatelje, a s povečanim številom soudeležencev se je povečala tudi nada, da bode podjetje, ki je začetkoma bilo videti tako težavno, uspelo prav dobro.

Ujetniki.

Senat in reprezentančna hiša Zjedinjenih držav sta sklenila, da je del zemlje v področju Montane in Viominga, ki leži blizu izvira reke Jelovstone, izključen za naseljevanje, za prodajo ali nakup, ker se smatra za državni park. Kdor bi se ne ravnal po predpisih in bi se naselil na tem ozemlju, bo izgnan kot prestopnik državnega zakona. Park je izročen posebnemu tajniku, ki bo izdajal potrebne predpise in odredbe, ki se mu bodo zdele za vzdržavanje tega ozemlja koristne.“

Ta zakon je bil izdan leta 1872. na kongresu Zjedinjenih držav v Severni Ameriki. Danes se naziva ta obširni del sveta „nacionalni park“ in meri 9500 kvadratnih kilometrov. Poln je naravnih čudežev, slapov, vrelcev, ognjenikov, prerij, gričev in gorâ, tekočih vodâ in jezer. Izmed zadnjih je največje in najdivnejše Jelovstonsko jezero.

Naši znanci so prišli točno, kakor je preračunal Old Shatterhand, v bližino grobov padlih poglavarjev, torej v bližino svojega cilja. Prišli so celo še nekoliko prej, kajti do polne lune so bili še trije dnevi. Old

Shatterhand je bil uverjen, da Ogalale še niso prispeli na svoje mesto. Vseeno pa se je mladi Martin Boman bal, da bi njegov oče ne bil več živ. Shatterhand ga je tolažil in mu dokazoval, da bodo Ogalale na vsak način gledali, da privedejo medvedjega lovca živega na grobove, češ, on dobro pozna te rdečkožne lopove. To rekši se je Shatterhand zavil v svojo odejo, legel na tla in se delal, kakor bi spal. Vendar pa je mežikaje opazoval mladega Martina, debelega Jemija in hromelega Franka, ki so se tiho, a skrajno živahno razgovarjali med seboj.

Čez nekaj časa se dvigne debeluhar in se navidezno brezbrizno odstrani proti kraju, kjer so se pasli konji. A že je tudi Shatterhand pokonci in se neopazeno splazi za njim. Kmalu vidi, kako privezuje Jemi svojega konja k drevesu; naglo stopi k njemu.

„Gospod Jemi, kaj je zakrivil vaš konj, da se ne sme svobodno pasti?“ ga vpraša.

Jemi se presenečen obrne.

„Ah, vi ste! Mislil sem, da spite.“

„Jaz pa sem mislil, da ste vi pošten možakar.“

„Za sto vragov — ali morda nisem več?“

„Kaže se tako, ker ste se prestrašili, ko sem pristopil k vam.“

Debeluhar se razsrdi:

„Ne razumem vas, gospod! Ali ne smem s svojim konjem storiti, kar sam hočem?“

„Lahko storite — toda ne skrivaj!“

„Med indijanskimi konji so nekateri, ki grizejo in bijejo. Moja žival je bila nedavno že ranjena in zato sem jo hotel privezati. Mislim, da to ni greh.“

Nato se Jemi obrne, da gre v taborišče. Toda Shatterhand mu položi roko na ramo:

„Nočem vas žaliti, a vendar bi rad vedel, kakšne tajnosti imate s sinom medvedjega lovca.“

Debeluhar je rabil nekaj časa, preden je odgovoril:

„Tajnosti? Tajnosti s sinom medvedjega lovca? Potem so te tajnosti tako tajne, da sam nimam pojma o njih.“

„Naj bo! A opazil sem, da vedno šepečeta med seboj. Sin se boji za očeta in bržčas misli na kakšno podjetje, ki kaže sicer otroško ljubezen, a nikakor ne trezne pameti. Rad bi vedel, kaj namerava!“

„Za sto vragov — ne izprašujte me, kakor bi bil še šolski deček. Če mi kdo pripoveduje o rodbinskih razmerah, ni moja navada, da bi to razkril vsakomur.“

„Dobro, gospod Jemi! Precej osorni ste in nočem se več brigati za vaše početje. Naj se pripeti, kar hoče; že zdaj jasno povem, da odklanjam vso odgovornost za škodo, ki bi koga doletela. Opravila sva!“

To izgovorivši se Shatterhand obrne in odide, a ne proti taborišču, ampak na nasprotno stran, ker je bil preveč razburjen.

Debeluhar pa krene k ognju in mrmra s seboj:

„Ta človek ima vražje ostro oko! Kdo bi si bil mislil, da bo kaj opazil. Sicer ima popolnoma prav, in rad bi mu bil povedal resnico, ko bi ne bil obljubil, da hočem molčati. Najbolje bi bilo, da bi se sploh ne bil vmešal v celo zadevo. Toda mladenič zna tako lepo prositi, da me je pridobil zase. No — bržkone poteče vse v redu!“

Tudi ostala družba je kmalu opazila, da se je bil Shatterhand oddaljil. Martin Boman se je zopet začel razgovarjati o svojem očetu, ker mu nikakor ni šlo na um, da bi moral čakati še tri dni, ko bo polna luna. Zanašal se je na Jemija, Davida, Franka in Vokadeja. Dogovorjeni so bili, da na svojo pest skusijo rešiti ujetega lovca, očeta mladega Bomana. Imeli so edino skrb, kako bodo lahko neopaženo odšli.

Zdaj se približa Jemi in sede k ognju.

„Kaj ne, Old Shatterhand sumi nekaj?“ vpraša David.

„Da, izpraševal me je kot šolskega dečka. Izdal mu seveda nisem ničesar, a moral sem postati surov, da sem se ga rešil. Odšel je užaljen.“

„Ali je videl, da si privezal naše konje?“

„Komaj sem to mogel storiti edino s svojim. Bil je prebrzo za menoj. No — zdaj pa molčimo, da uspravimo njegovo sumnjo. Pogasimo ogenj in lezimo pod drevesa. Mesec je že na nebu in v senci se ne bo videlo, ako jo odkurimo.“

„Dobro, da je mesečina; ložje se najdemo na potu.“

„Pot nam je znan: vedno doli proti reki. Od ene strani mi sicer ni ljubo, da varamo tovariše, a po drugi strani zna vse dobro poteči. Človek se naveliča poslušati vedno enega samega, ko smo vendar prej bili vajeni tudi sami kaj podvzeti. Pokažimo, da smo mi tudi zapadnjaki, ki si tudi sami upajo kaj početi.“

Ogenj je bil pogашen, razgovor je umolknil, Shatterhand se je zavil in legel poleg Vinetoua v travo in globoka tišina je zavládala po taborišču.

Minila je dobra ura, ko se začne pod drevjem nekaj premikati. Bil je Vokade, ki je šepnil:

„Naj mi moji bratje slede! Čas je že! Kdor prej odide, prej prispe na svoj cilj.“

Jemi, Frank, David, Martin in Vokade se tiho splazijo do svojih konj. Jemijev je bil privezan, a ostale štiri konje se je kmalu dalo poloviti. Vendar neopaženo niso mogli oditi, ker je bilo taborišče zastraženo. Mimo ene straže so morali na vsak način. Bil je Šošonec. Da so prijatelji, je vedel takoj; a da jemljejo konje seboj, ni mu šlo v glavo. Začuden je vprašal:

„Kam hočejo moji bratje?“

Jemi pristopi, rekoč:

„Govori bolj tiho, da ne prebudiš drugih. Ali me poznaš? Pošilja nas Old Shatterhand. Ti je to dovolj?“

„Moji beli bratje so prijatelji. Ne smem braniti, da ne bi izvršili nalog velikega lovca.“

Šošoncu se je dogodek zdel tako navaden in umljiv, da ni nikomur povedal o njem, dokler se ni proti jutru zapazilo, da manjka pet mož. Vinetou se začudi.

„Šli so Ogalalom nasproti!“ pouči ga Shatterhand.

„Tedaj so izgubili pamet!“ razjezi se Indijanec.

„Ne samo, da oni ne bodo ničesar opravili, marveč bodo pogubili sebe in še povrh izdali našo bližino. Ali čemu so šli Ogalalom nasproti?“

„Ker se hočejo prepričati, ali še živi stari medvedji lovec.“

„Če je mrtev, mu ne bodo mogli znovič dati življenja, a če še živi, brcnili ga bodo s svojim nepremišljenim početjem v še večjo nesrečo. Vinetou bi ne-

premišljenost obema mladeničema še odpustil, a oba stara belokožna lovca bi bilo dobro privezati h kolcu, da bi se jima smejali otroci in stare babe.“

Shatterhand je takoj začel dajati povelja. Vse je bilo zbrano okrog njega in se čudilo nesmiselnemu početju nerodne petorice. Vinetouu je rekel:

„Moj brat naj se poda na pot in naj me počaka pri „peklenih jamah“. Z menoj pa jezdi petnajst Upsarokasov s poglavarjem in petnajst Šošoncev s poglavarjevim sinom. Moramo takoj na pot, da sledimo onim peterim noroglavim ljudem in jih rešimo, ako so zašli v pogibelj. Kdaj se sestanemo s poglavarjem Apašev, še ne vem in ne morem povedati naprej, ker še ne vem, po katerem potu pridem do „peklenih jam.“ Moj brat naj razpošlje na obe strani ljudi, ki naj pazijo, ali ne bodo Ogalale prispeli prej do grobov, nego jaz s svojimi bojevniki.“

Nekaj trenutkov poznej je hitel Old Shatterhand s svojimi spremljevalci v smeri, po kateri so bili zvečer nepredvidneži zapustili taborišče. Kako in kje jih bo dohitel, tega naravno sam ni vedel. Da so ponoči jezdili počasneje, se je lahko mislilo.

In res je bilo tako. Vendar pa je proti jutru bilo Jelovston-jezero že daleč za njimi. Pognali so konje v urnejši dir. Jemi in David sta bila danes dobre volje. Bila sta oni dve osebi, na kateri so se morali ozirati ostali trije, dočim se dozdej ni nihče brigal za nju. Celo nič si nista bila v skrbeh, čeprav so jima bili kraji neznani.

Zdaj so jezdili za reko, ki se je vila po precej široki dolini. Okolica je bila divna, kakršne še nobeden

izmed peterih pustolovcev ni bil videl. Tvorivši veliko koleno proti zapadu je bila reka obdana po neštetihi vročih izvirihi. Tla so bila vulkanska in ne drevesa in ne grma ni bilo zapaziti. Pravega pota ni bilo.

Proti poldnevu zagledajo od daleč precej veliko hišo. Bila je videti kakor vila, zidana v italijanskem slogu, ob katero se je naslanjal okrog vrta visok zid. Vsi začudeni postoje.

„Tukaj naj bi bila hiša? Ni mogoče!“ reče Jemi. „Ali ne stoji pred durmi človek?“

Urno se bližajo stavbi, a ko pridejo do nje, vidijo, da ni bila stvor človeške roke, marveč narave. Seveda ni bila hiša, ampak neporabna pečina čudne, od daleč varajoče oblike. Skozi nekaka vrata se je prišlo na dvorišče, kjer je izvirala hladna in čista voda.

„Čudno!“ vzklikne Jemi. „To dvorišče je kakor nalašč za opoldanski počitek. Stopimo naprej!“

Vsi ga ubogajo, edini Vokade ostane zunaj.

„Čemu ne gre naš rdeči brat za nami?“ vpraša ga Martin.

Indijanec oprezno poduha v zrak in reče:

„Ali ne opažajo moji beli bratje, da diši tu po konjih?“

„Seveda — in to je naravno! Saj imamo konje s seboj!“

„Ampak vonj je prihajal skozi naravne duri, preden ste šli skozi.“

„Tukaj ni sledu ne po človeku in ne po živalih.“

„Ker so tla iz trdega kamna. Moji bratje naj bodo previdni.“

Jemi se ne briga za svarilo. Poda se na dvorišče, da si ga še dalje ogleda, ker je bilo videti razdeljeno na več predalov. Vokade je ostal zunaj. Naenkrat pa zaori grozen krik, da bi se skoraj stresla zemlja. Izza zadnjega oddelka naskoči velika truma Indijancev in obstopi neoprezne štiri jezdece. Indijanci so bili peš, a dobro oboroženi. Dolg, suh, ali mišičast možakar, katerega se je po kinču na glavi spoznalo za poglavarja, stopi naprej in reče v slabi angleščini:

„Udajte se — ali pa vam vzamemo scalpe!“

Bilo je najmanj petdeset Indijancev. Zasačena četvorica spozna, da bi bila vsaka obramba brezuspešna. Jemi uvidi, da so to ravno oni Ogalale, katere je hotel zalotiti. Na čast pa mu bodi rečeno, da se ni ravno preveč prestrašil in je že v prvem trenutku mislil na zvijačo. Obrnil se je k poglavarju in rekel angleški:

„Udamo naj se? Saj vam ne storimo ničesar. Prijatelji smo rdečih mož.“

„Bojna sekira Siuks-Ogalalov je napram belim možem izkopana. Stopite s konjev in oddajte orožje!“

Oči petdesetih rdečkožcev so bile mrko uprte v belce in njihove desnice so rahljale nože. Shatterhand in Vinetou bi se gotovo ne bila udala, ali dolgi David je bil prvi, ki je stopil s svojega mezga. Drugi store enako in oddado orožje.

Vokade se je bil medtem stisnil za steno, skočil na tla in oprezno ter prikrit motril dogodke na dvorišču. Kaj naj stori? Ali naj pobegne in poišče Vinetoua in Shatterhanda? Spoznal je Ogalale in njihovega poglavarja „Težkega mokasina“. Vedel je tudi, da je vsak belec, ki pade tem Indijancem v bližini poglavarjevih

grobov v roke, izgubljen. Sklenil je nekaj izvanredno drznega. Ni dolgo premišljal. Misel, kaj porečeta Shatterhand in Vinetou k njegovemu koraku, ga je tembolj vzpodbodla. Urno skoči na konja in pojezdi — naravnost na dvorišče, držoč se mirno in hladnokrvno.

„Odkdaj vežejo Siuks-Ogalale roke svojim najboljšim prijateljem?“ reče na ves glas. „Ti belci so brati Vokadeja!“

Indijanci se začudijo prišlecju, poglavar pa naježi obrvi in odgovori z mrkim glasom:

„Odkdaj so beli psi prijatelji Ogalalov?“

„Od tedaj, ko so Vokadeju rešili življenje.“

„Težki mokasin“ ostro upre oči v Vokadejeve in vpraša:

„Kje je bil Vokade do zdaj? Zakaj se ni vrnil pravočasno, ko je bil poslan, da izsledi Šošonce?“

„Ker so ga šošonski psi zajeli. Ali ti štirje belci so se borili zanj in ga rešili. Oni so mu pokazali pot do reke Jelovstone in šli z njim, da pokade pipo miru s Težkim mokasinom.“

Na poglavarjevih ustnicah zaigra lahek nasmeh, ko zapove:

„Stopi s konja in idi k svojim belim bratom. Naš ujetnik si, kakor so tudi oni belci.“

Korenjaški mladenič se začudi in odgovori:

„Vokade naj bi bil ujetnik lastnega plemena? Kdo daje Težkemu mokasinu pravico, da zarobi svojega lastnega bojevnika?“

„Vzel si jo je sam. On je vodja tega vojnega pohoda in stori, kar sam hoče.“

Vokade udari konja s petami ob ledja in naglo napne uzdo, da se žival postavi na zadnji nogi. Tako se morajo najbližji Indijanci umakniti. Pred korenjakom nastane prazen prostor, nakar Vokade spusti vajeti konju na vrat, v roke pa prime puško in jo pripravi za streljanje. Obenem zakriči:

„Odkdaj smejo poglavarji Ogalalov storiti, kar sami hočejo? Čemu je tukaj zbor starih mož kot svetovalcev? Kdo daje poglavarjem pravice? Vokade je sicer mlad človek, a ubil je belega bivola in sme v svojih laseh nositi orlovsko pero. On ni suženj in kdor ga razžali, mora se boriti z njim!“

Bile so to ponosne besede in ne zastonj. Indijanski poglavarji si morajo svojo čast in dostojanstvo priboriti in se jih izvoli ali pa tudi lahko odstavi. Težki mokasin, ki je dobil svoje ime po res velikih nogah v stopalu, je bil strog in samoglašen človek. Storil je mnogo dobrega za svoje pleme, a vsled svoje okrutnosti in samovoljnosti je imel med lastnimi ljudmi mnogo tajnih, pa tudi odkritih nasprotnikov. Ta razkol se je pokazal ob tej priliki. Nastal je glasen odpor, poglavar pa je svojim privržencem s pogledom dal znamenje, da so pohiteli k vhodu in zaprli Vokadeju pot, nakar je odgovoril:

„Vsaki Ogalala je prost človek. Lahko stori, kar mu je volja. Tu ima Vokade prav; a kakor pa kateri izmed bojevnikov postane izdajalec svojih bratov, tedaj izgubi pravico do prostosti. Kje si dobil puško, katere prej, ko smo te poslali na pohod, še nisi imel? Dali so ti jo belci, da te za svoje namene izkoriščajo. Vokade je torej služil belcem in ne oni njemu. Ali nimam

prav? Kdor se potegne za njega, ki ga ni rodila siuksška mati, naj govori!"

Poglavar se ozre po svoji četi, a nihče se ne oglasi v prilog indijanskega mladeniča, ker se je marsikomur zbog poglavarjevih besed porodil v glavi sum, ali ni Vokade res izdajalec. Ta je takoj uvidel, da je za enkrat njegova stvar izgubljena. Udal se je, odložil orožje in povezali so ga na rokah in nogah ter ga položili daleč proč od belcev, da bi jim ne mogel dajati znamenj. Za stražo ujetih je povrh dobil še dva Siuksa.

Tedaj pa je k poglavarju pristopil star bojevnik in rekel:

„Preko moje glave je prešlo že več zim, nego preko tvoje; zato se ne jezi, ako te vprašam, če imaš dovolj vzrokov, da šteješ Vokadeja med izdajalce?“

„Bom ti odgovoril, ker si najstarejši bojevnik. Med ujetimi belci je najmlajši podoben lovcu na medvede. Me razumeš zdaj? In še nekaj ti hočem dokazati!“

To rekši stopi k ujetnikom in vpraša po njihovih imenih. David in Jemi povesta svoji pravi imeni, a kdo popiše zagato, v kateri so bili reveži, ko je prišlo vprašanje na mladega Martina. Jemi si v naglici ve pomagati in označi mladeniča kot Frankovega sina. Toda poglavar je bil preveč zvit. Porogljivo se je nasmejal, rekoč:

„Pojdite z menoj, belci!“

Krenejo proti zadnjemu oddelku naravnega dvorišča. Hiši podobna pečina je imela gotovo pred dolgimi leti po teh predalih pesek in zemljo, ki pa ju je tekom časa dež izpral. Zadnji oddelek je bil največji. Bil je tako velik, da je imel dovolj prostora za vse

ogalalske konje. Povrh pa je v kotu ležalo še šest na na nogah in rokah trdno povezanih belokožcev. Obleka je bila vsa razcapana, obrazi umazani, roke vsled pretrdnih vezi ranjene, lica povrh upadla, — v znamenje, da so mnogo pretrpeli raznih muk, gladu in žeje. Poglavar povede četvorico k ujetnikom. Urno stopi Jemi naprej in začne v nemškem jeziku, katerega je stari lovec znal, poglavar pa ne:

„Po naključju smo naleteli na vas, gospod Boman, a za božjo voljo, ne izdajte se; delajte se, kakor bi ne poznali svojega sina. Hoteli smo vas rešiti, a smo se dali ujeti. Sicer pa upam, da pridemo kmalu na svobodo. Ali ste morda tem rdečim lopovom izdali svoje ime?“

„Lopovi me dobro poznajo ter poznajo tudi moje tovariše.“

Poglavar sicer ni razumel nobene besede, a je z ostrim očesom opazoval posamezne obraze. Toda nihče se ni izdal, čeprav bi se bil mladi Martin najrajši razjokal ob pogledu na svojega bednega očeta. Ker se je čutil prevaranega, a si ni mogel pomagati, je brž spremenil svoj obraz in dal svojcem povelje, da ujetnikom izpraznijo žepe in jim povežejo roke in noge. Nato jih položijo k drugim že prej ujetim. Poglavar odide, a postavi še prej stražnike.

Ni trajalo dolgo, kar pride rdečkožec, odveže enemu izmed pryih ujetnikov noge in ga odvede. Ostali so takoj vedeli, kaj se godi in da bo poglavar skušal kolikor mogoče mnogo zvedeti od belokožca. In res je izpraševal posebno veliko o Vokadeju, o čemur mu pa ujetnik ni mogel ničesar povedati. Izdal je nevede samo to, da je mladi Martin sin medvedjega lovca.

„Rešen bodeš hudih muk in dal ti bom svobodo, ako mi pri prihodnji priliki veš povedati, ali je še več belokožcev ali njih prijateljev na pohodu proti nam. Bodi pameten in marljivo prisluškuj, a bodi pri svojem početju previden, da ostali ničesar ne opazijo.“

Poglavar ga da odvesti nazaj in mu znovič povezati noge. Izprašani pa je bil poštena duša in po kratkem premotri vanju je prišel do prepričanja, da „Težki mokasin“ ne bo držal besede. Svoj dogodek je brž povedal tovarišem in jim razodel svoje mnenje.

„Ali kaj naj govorim s poglavarjem, če me da zopet privedi pred sebe?“

„To vam jaz povem!“ oglasi se Jemi. „Morate reči, da smo mi rešili Vokadeja, ko so ga bili ujeli Šošonci, in da ga tem sigurnejše oddamo njegovim ljudem, smo ga do semkaj spremili. Drugih belokožcev razen nas ni tu okrog nikjer. Sicer pa se ne dajte ujeti, kajti rešitev pride za vas prej od naše, nego od poglavarjeve strani.“ — — —

Medtem je poglavar dal pred sebe pritirati tudi Vokadeja, hoteč od njega, da mu pripoveduje o svojih doživljajih. Vprašanec je pripovedoval po indijanski navadi v obširnem govoru o svojem ujetju po Šošonih in rešitvi; govoril je prepričevalno, a kmalu je zaznal, da se mu ne verjame. A ni se dal preplašiti v svoji mirnodušnosti. Poglavar ga je dal povezati tako trdno, da se mu je jermenje zajedlo v meso. Nato se je indijanska truma s svojimi jetniki, povezanimi na konje, podala naprej proti svojemu cilju. Neopaženo je Jemi odgriznil od svoje suknje kosec krzna, in ga neopaženo spustil na tla. Hotel je na ta način Old Shatterhandu

kazati pot tudi še s poznejšimi enakimi znamenji, dobro vedoč, da bo Shatterhand mahoma spoznal, od katere suknje so koščki, češ, edini Jemi nosi ta nestvor zdaj v vročem poletnem času.

In res se ni pretkani debeluhar motil. Komaj je minila ura, že je Shatterhand z nekaterimi spremljevalci dospel do usodepolne, poslopju podobne pečine in našel prvo znamenje. Spremljal ga je med drugimi tudi „Ognjeno srce“, ki je kar koprnel po boju z Ogalali. Obe vodji sta sklenili, da jezditata takoj naprej s svojo peščico junakov, dobro vedoč, da bo Vinetou s svojo četo pravočasno prispel na dogovorjeno mesto.

V skrajni sili.

Jemi je bil dobro zadel s svojo mislijo, dajati Shatterhandu s kosmiči svojega krzna sled, kajti tla so bila iz samega vulkanskega pečevja in le tuintam je pričal kakšen zdrobljen kamenček, da je po njem udarilo konjsko kopito. Čez nekaj časa so postajala tla boljša in sledovi so se v mehki zemlji videli dovolj razločno. Samo da je prehitro napočil večer in se je moralo misliti na prenočišče. Nihče ni skoraj ves čas bil izpregovoril besede, ker je vsakdo čutil, da se bliža ura resne odločitve. Ognja si niso zapalili, da bi se ne izdali, ker se je dalo soditi, da Ogalale niso pre-daleč pred njimi.

Kakor pa so se zjutraj predmeti le nekoliko spoznali, šlo se je naprej. Shatterhand je kmalu spoznal, da Ogalale sploh niso taborili, kar je bilo znamenje, kako se jim je mudilo do reke „Ognjene luknje.“ To dejstvo je začelo Old Shatterhanda vznemirjati, ker ni pomenilo nič dobrega za ujetnike.

Čez nekaj časa so zasledovalci prispeli do gričev „Ognjene luknje“, ki so znani po svojih vulkanih, kateri pa mesto ognjene lave brizgajo vrelo vodo v zrak.

Shatterhand je vsled okoliščin, da so pojezdili v gozd, poslal dva Šošonca kot ogleduha naprej, kajti v gozdu se sicer da dobro skriti, ampak tudi izza drevesa s strelom dobro pogoditi. Opreznosti ni bilo treba, ker je Težki mokasin verjel svojemu ujetemu zaupniku, ko ga je dal drugič privedi pred sebe, da ni daleč naokoli nikakega belokožca in ne drugega neprijatelja. Tako so prišli naši znanci brez ovir vrh hriba, ki pa je bil po drugem rebu zelo strm in pokrit z gostim gozdom. Jezditi se ni dalo več. Moralo se je iti peš dalje in gnati konje za seboj. Za par sto koraki pa je bilo gozda konec, kakor bi ga bil z ravnilom odrezal. Od tukaj je oko lahko pregledalo vso dolino, in kar je videlo, je bilo res nekaj izrednega. Na stotine vročih vrelec je brizgalo kvišku; vrelo, cvrčalo, pelo, žvižgalo, pihalo je in ječalo. Vse to sta povzročili vrela voda, a še bolj vroča sopara.

Sredi med to čarovnijo je bil vrec, iz katerega je tuintam priklopelo blato. Odprtina je bila precej široka in pri njej so stali — — Ogalale. Ujetnike so imeli privezane za noge ob kamenje, na katerem so morali sedeti; roke pa so jim bile povezane k nogam. Ker so gotovo že dolgo morali sedeti, je njihov položaj bil skrajno mučen.

Ravnokar so se Indijanci začeli na primernem prostoru zbirati, v krogu sedeč, a sredi med njimi je sedel njihov poglavar. Dal je povelje, da se pripeljeta pred njega Vokade in mladi Martin. Shatterhand je snel svoj daljnogled s sedla in izza goste šume opazoval dogodke v nasprotnem taboru. Težki mokasin je obema privedencema nekaj govoril in potem pokazal proti

blatnemu vrelcu. Moralo je biti nekaj groznega, kar je izrekel, ker je stari Boman kriknil kakor zverina, mladi pa postal smrtnobled.

Kaj se je govorilo, slišal je vsakdo, tudi ujetniki.

„Ali se je Vokade premislil, bode li še dalje tajil, ali priznal resnico?“ vprašal ga je poglavar.

„Vokade ni učinil nič hudega in nima ničesar priznati!“

„Vokade laže. Če bi priznal resnico, bi si usodo ublažil.“ Poglavar se poredno nasmeje in nadaljuje:

„Vokade je mlad in mladost ima kratke misli. Jaz poznam Vokadeja in vem, da mi bo vse priznal.“

„Zastonj bodete čakali na kaj takega!“

„Torej je Vokade ničvrednej, ničvredni strahopetnej. Boji se. On je hraber, kadar je treba storiti kako lopovščino. Nima pa korajže, da bi jo priznal. Stara baba je, ki kriči, če jo piči muha.“

Noben Indijanec se ne da nasloviti s strahopetnejem. Ob taki prislovcu pride ob razum in da rajši življenje na kocko. Tako je bilo tudi z Vokadejem. Jel je trgati jermenje in kričati:

„Da bi ne bil povezan, pokazal bi ti, ali sem res strahopetnej. Meniš, da sem tajil iz strahu? Ne, da bi rešil svoje soujete tovariše.“

„Torej, če priznavaš, da si kriv, tedaj tudi povej, kaj si storil!“

„Kaj naj mnogo govorim? Šel sem k hiši medvedjega lovca, da povem njegovim ljudem, kako je prišel v ujetništvo in bode ubit. Tedaj nas je šlo pet: jaz, Jemi, David, Frank in Martin, da ga osvobodimo. Drugi nihče ni šel.“

„Veš, kaj si s tem dosegel?“

„Vem! Ubili me bode.“

„Da, toda s tisočeriimi mukami!“

„Ne bojim se!“

„Le čakaj, kadar začnemo!“

Nato se obrne k mlademu Martinu, rekoč:

„Ali si razumel, kaj je povedal Vokade?“

„Sem,“ odgovori mirno vprašanec.

„On vam je prišel povedat, da osvobodite ujetnike.

Pa je krenilo na pot pet miši, da požre petdeset medvedov. Možgani so se vam skisali in zdaj se bode ugonobili sami. Umreti morate!“

„Verjamem,“ nasmeji se Martin, „večno ne more nihče živeti!“

„Če upaš, da nam utečeš, se motiš! Tudi drugi ne utečejo! Umreti morata še danes, zdaj, takoj!“

Brž pokaže z roko proti vulkanu: „Ta bo vajin grob!“

Kaj takega se nihče ni nadejal. Martin je prebledel, njegov oče pa kriknil, in ta krik je bil slišal Shatterhand.

Stari Boman ni dozdej nikdar zinil besedice, kako je nesrečen, a ko je slišal, kakšna smrt čaka njegovega sina, je pozabil na ves svoj ponos in začel prositi:

„To ne, to ne! Vrzite mene v blatni in žareči krater, mene, mene, samo mojega sina ne — samo njega ne!“

„Molči, starec!“ zapove poglavar, „ko bi vedel, kakšna bo smrt tvojega sina, bi se tresel groze in bal te smrti.“

„Nikakor ne — niti glasu ne bo slišati iz mojega grla!“

„Počakaj, starec — kričal že bodeš, ko ti samo opišem, kako bo umiral tvoj sin s svojim prijateljem. Poslušaj! Ne vržemo ju namah v žareče blato, ampak umirala bodeta polagoma. Privežemo ju na laso ter spustimo v žrelo, dokler nju podplati ne dosežejo žarine. Črez nekaj časa ju spustimo v blato do kolen, črez nekaj časa zopet do trebuha in tako dalje, dokler ju polagoma popolnoma ne spečemo. Ali prevzameš zdaj za sina tako smrt?“

„Da, da — prevzamem jo?“

„Strašno!“ zaškrtla David med zobmi proti Jemiju, „pomoč pride gotovo, a za oba mladeniča sigurno prepozno. In naju dva zadene edina krivda, ker sva se udala dečkovim prošnjam.“

„Res je!“ odgovori Jemi, a zdajci prisluškne: „Čuješ?“

Od nasprotnih pečin je odjeknil rahel krik jastreba, česar pa Ogalale v svoji brezbriznosti niti opazili niso. Da bi ne mudili mnogo časa, povezali so ostale ujetnike zopet na konje, poglavar pa je stopil na rob kraterja, da zmeri z lasom, kako globoko je do žareče kaluže.

„To je Shatterhandovo znamenje!“ zašepeče Jemi.

„Oh, ko bi Bog dal, da bi bilo res!“ vzdihne David.

Medtem so se vršile priprave, da se izvrši grozni čin. Ko je Shatterhand vse to videl, si je takoj raztolmačil, kakšno bo početje divjega ogalalskega poglavarja. Ni prestajalo niti minute odlašanja. Brž je dal zgoraj navedeno znamenje, svojim spremljevalcem pa, Šošoncem in Upsarokasom je dal povelje, naj se poženo pod okriljem gozda do tja, kjer se bliža reki in kjer

mu je bilo znano, da se izteka v njo edini mrzli vir te okolice. Voda je plitva, se da lahko prebresti in od tam se da grič z Ogalali prav dobro napasti.

Že v prihodnjem trenutku so Indijanci izginili, črnc Bob pa je ostal pri Shatterhandu. Le-ta mu je pokazal na grič in mu razložil, kaj se bo zgodilo z njegovim mladim gospodom. Črnc se je tako prestrašil, da mu je padla puška na tla.

„Gospoda Martina ne ubiti! Bob ne pripusti! Bob pobije vse!“

In že se požene naprej. Shatterhand ga sicer pokliče nazaj, a zamorca se je bila lotila taka besnost, da je bil gluhi in slep. Steče do vode in se spusti v njo. Zdaj vidi, da nima puške; istočasno pa začuti v blatu močno vejo — svoje najljubše orožje. Ogalale ga niti zapazili niso, ker je bilo kamenje temno in jih je zdaj najbolj zanimal krater z obema obsojencema.

Že je tudi Shatterhand zagledal svoje prijatelje, kako so prikriti za nekim grebenom hiteli na vrh. Katastrofa je bila tu. Lovec je bil skrajno miren. Svojo henripuško je prislonil ob drevo, v roko pa je vzel svojo težko dvocevko. Pripravljal se je, kakor bi hotel streljati v tarčo za kratek čas. Stotine drugih ljudi bi se bili ob tej priliki tresli kakor šiba na vodi.

Piš, šumenje in žvižganje je postalo silno močno, v znamenje, da se žareča lava v žrelu začne dvigati; zemlja se je jela tresti in glasno grmenje je popolnoma oglušilo ušesa.

Poglavar je z roko dal znamenje, naj se z mučenjem prične. Dva Indijanca sta pristopila k obsojencema, da jima privežeta laso pod pazduho okrog prsi in ju

polagoma spustita v žareče žrelo. Martinov oče je strahu zakričal, a se ga ob splošno nastalem grmenjunu s lišalo.

Toda kaj je bilo? — Oba Indijanca se nagneta vsak k svojemu možu, a se ne sklonita samo, temveč padeta poleg njiju na tla in se ne dvigneta več. Poglavar se razljuti, skoči k njima ter ju udari s pestjo. A noben se ne gane. Zdaj prime enega za rame in ga napol vzravna. Toda le dvoje mrliških oči ga zre in na glavi zapazi dve luknji, eno spredi, drugo na nasprotni strani. Presenečen spusti mrtveca in pograbi drugega; na njem vidi ravno isto. Strese se in se s spačenim obrazom obrne proti svojim ljudem. Videti je, kakor bi mu z orlovim perjem nakiteni lasje vstajali kvišku. Njegovi možje si niso vedeli tolmačiti obnašanje trojice; pristopili so bližje in večina je ogledala na tleh ležeča tovariša.

V istem času pa se je bližalo novo presenečenje. Za malo časa je umolknil vulkan s svojimi glušečimi glasovi in tu so se zdaj razločevali drugi. Tam od reke je bilo slišati neko rjojenje, kakor bi prihajal najmanj lev ali tiger. Vse se ozre. Skokoma se je bližala črna orjaška postava z dolgo vejo, batu podobno, ki jo je divje vihtela. Bil je naš Bob z belo izbuljenimi očmi in belimi zobmi. Ni čuda, da so se Indijanci prvi hip prestrašili, posebno ker je s svojim drogom bil okrog sebe, kakor Herkul in se prebil do poglavarja.

„Kje je gospod Martin? Kje je?“ vikal je hropeče. „Bob je tu! Bob pobije vse Siukse!“

„Hura! Bob je tu — pomoč je tu!“ zakliče Jemi in čeprav povezan na svojem mezgu, dregne žival s koleni, jo spodbudi z glasom. Mezeg uboga in oddirja s svojim gospodarjem.

Hkrati pa se še oglasi bojni krik Šošoncev in Upsarokasov. Ogalale so tako preplašeni — tajna smrt obeh tovarišev, divja prikazen črnega Boba, indijanski sovražni bojni krik — da ne štejejo nasprotnikov in ne razločijo njih primeroma malo število, ampak poskačejo na svoje konje in zbeže.

Za Jemijevim mezgom so jo udrli tudi drugi konji, Davidov, Frankov in drugih. Ljudje in živali, vse je bilo tako preplašeno na sovražni strani, da bi jih nihče ne bil mogel zadržati.

Ali res nihče? O, da, bil je tu eden, ki bi jih bil ustavil — namreč poglavar. Ampak ta je ležal na tleh, ker ga je bil Bob s svojim batom po glavi oplazil tako, da se je onesvešččen zgrudil. Še en udarec — in po njem bi bilo. Toda komaj je dobri Bob zagledal svojega mladega gospodarja, že je pozabil na nevarnost in boj ter urno pokleknil k njemu.

„Oh, moj dobri, dobri gospod Martin!“ je jel klicati. „Bob je tu in bo takoj porezal jermena.“

Poglavar se je bil medtem že zavedel, skočil je pokonci in potegnil nož, da zabode Boba. Tedaj pa zagleda svoje nasprotnike, sliši njihov krik, vidi, kako beže na konjih ujetniki, kako beže njegovi ljudje — in tedaj spozna, da je tudi zanj v begu edina rešitev. V prihodnjem trenutku je že na svojem konju. Ker ima Indijanec svojo puško pri odmoru vedno pritrjeno na sedlu, so Ogalale z begom rešili tudi svoje orožje. Ampak Težki mokasin je v zadnjem trenutku učinil še nekaj. Podeč svojega konja je došel do Bomanovega, prijel ga za uzdo in do skrajnosti preplašena žival je dirjala z njegovo živaljo in s privezanim medvedjim lovцем dalje.

tomahavke, bratje, in razrušite grič. Črni jelen, poglavar Šošonov, hoče biti pri tem opravku prvi!"

Urno skoči s konja in potegne tomahavk.

"Stoj!" ogласi se Vinetou, "ali si morda ti premagal trojico tu pokopanih mrtvih, katere hočeš osramotiti? Ne razdiraj groba! Pokopani pripadajo Old Shatterhandu, ki jim je pustil skalpe in jih celo pomagal pokopati. Hrabri bojevnik se ne bojuje z mrtvimi in naš veliki duh zahteva, naj mrtvi mirno počivajo. Vinetou bo branil njihov grob."

To rekši obrne Vinetou konja in se vrne proti ognjenemu žrelu, a se niti ne ogleda, mu li sledi kdo ali ne.

Tako še noben prijatelj ni bil govoril s Črnim jelenom. Planil je sicer naprej, a bal se je velikega Apaša. Mrko gledaje mrmra nekaj med zobmi in krene za Vinetouom; njegovi mu molče slede. Odločen nastop Apaša je silno vplival na Šošonce.

Mračilo se je že, ko je Vinetou prispel v bližino ognjenega žrela, kjer je stopil s konja. Poleg je na čudežen način — vse drugo vodovje je bilo vrelo ali vsaj toplo — izviral studenec z mrzlo vodo. Okolica je bila pusta in neprimerna za prenočišče, a Vinetou je že vedel, čemu si je izbral ta prostor. Zvil si je konjsko odejo, legel na tla poleg studenca in si dal odejo kot nekako blazino pod glavo. Šošoni se mu pridružijo. Sedeli so tiho govoreč na okrog; njihov poglavar je pozabil na spor in mirno legel blizu Vinetoua na tla. Nastala je temna noč in minila je dobra ura. Bilo je videti, kakor bi Apaš spal. Naenkrat pa vstane, vzame puško in reče Črnemu jellenu:

"Moji bratje naj mirno spavajo. Vinetou gre na ogleda!"

Izginil je v temni noči. Ostali pa niso hoteli spati, dokler ne izvedo za vzrok in uspeh njegovega smelega podjetja. Morali so dolgo čakati, kajti bila je že skoraj polnoč, ko se je Apaš vrnil.

„Težki mokasin se je utaboril v bližini „vražje vode“, reče mirno. „Zajel je lovca in naših pet bratov, ki so nas sinoči zapustili iz neprevidnosti. Old Shatterhand je blizu in naj moji bratje spavajo mirno. Vinetou se bo s Črnim jelenom splazil do „vražje vode“, brž ko se bo jelo svitati.“

Vest je skrajno razburila Šošonce. Niso mogli spati. Vinetou pa je z zaprtimi očmi mirno ležal na svojem podzglavju, kakor bi se nič ne brigal za krvavi ples, ki se ima drugi dan vršiti. Kdo izmed vseh bojevnikov bo drugi večer še pri življenju, tega korenjaki niti vprašali niso. Postavili so nekaj straž in naposled so vendar lahko zadremali. O trdnem spanju ni bilo govora.

Komaj se je le nekoliko začelo svitati, že je Vinetou zbudil Šošona in šla sta previdno proti reki in za njo navzdol. Da še ni treba prevelike previdnosti, je Vinetou dobro vedel, kajti običajno bi Siuksi ne zapustili prenočišča prej, dokler se popolnoma ne zdani. Toda previdnost je Apašu tičala že v krvi.

„Peklenško ali ognjeno žrelo“ je bilo od „vražje vode“ oddaljeno približno en in pol kilometra. Reka sama se je vila nedaleč od sovražnega taborišča. Priplazila sta se bližje in bližje in se stisnila za pečine. Medtem je postalo svetlo in oba poglavarja sta lahko vse natančno opazovala; vsako gibanje nasprotnikov sta videla točno pred seboj.

„Old Shatterhand je že tam!“ reče Vinetou tiho svojemu tovarišu, ko se je ozrl na desni breg reke.

„Saj se ga ne more videti, ker je pregosta šuma.“

„Ali ne vidi moj brat vrane, ki krožijo nad drevjem? Preplašene so in to edinole po Shatterhandu. On bo jezdil po gozdu za reko navzdol, jo bo bredel, napadel Siukse in jih tiral za vodo navzgor. Požuriya se, da sva istočasno pri „peklenškem žrelu“ s svojimi ljudmi in jih poženemo v kotlino poglavarjevega groba.“

Vrnavši se k svojim ljudem je Vinetou urno dal povelja, da pride sovražnik med dva ognja. Istočasno

zaori od zdoli strašno grmenje. Da se v „peklenskem žrelu“ in „vražji vodi“ začne podzemeljska igra, pouči Vinetou svoje tovariše mimogrede, a se ne da motiti v svojih pripravah za napad. Medtem je grmenje prenehalo in zaslišal se je bojni krik Šošonov in Upsarokasov, ki so se bili — kakor smo že opisali — obenem z Bobom vrgli na nasprotnike. Kmalu se je grmenje zopet ponovilo in izbruhi sopare in dima so bili tako gosti, da so se za njima Vinetou in njegovi tovariši lahko kaj imenitno skrivali.

Vinetou je pognal svojega konja kolikor mogoče na stran, da bi lahko bolje opazoval bojne dogodke. Opazil je sovražnike, kako so v neredu bežali in kako se jim je z obrazov brala yelika groza.

„Ko dam znamenje,“ zakliče Apaš svojcem, „jih napademo in potisnemo v kotlimo. Streljati ni treba — sami bodo radi šli tja, že iz samega strahu.“

Došli so prvi Siuksi, hoteč za reko naprej. Tu navali nanje Vinetou s svojim bojnim krikom. Bežeči vidijo pot zaprt in krenejo konje na stran. Upali so na rešitev v pečinasti kotlini. Za prvimi se je pojavila gosta gruča sovražnikov — pa tudi prijateljev, vse v divjem diru: Ogalale in belokožci. Na čelu je dirjal poglavar Ogalalov in zvezani lovec Boman, kmalu za njima še drugi z divjim krikom, ko so namreč opazili, da je Težki mokasin uhvatil starega medvedjega lovca in ga tiral seboj. Frank je koj s koleni zavrnil svojega konja, ko se je po uspelem begu obrnil in videl Martina in Vokadeja z Bobom zasledovati sovražnike ter jih slišal kričati, da je njegov stari gospodar znovič ujet.

„Prereži mi vezi, Bob — toda urno, urno!“ klical je in Bob ga je rad ubogal. Frank je skočil s konja in pograbil enemu izmed od Shatterhanda ustreljenih Indijancev tomahavk. Kakor strela je skočil zopet na konja in dirjal za sovražnim poglavarjem. Ker so tudi ostali povezanci mahoma krenili svoje konje, je Bob vsem porezal jermenje in vsak je dirjal v isto smer z

ostalimi. Martin in Vokade sta morala zasledovanje z Bobom vred opustiti, ker sta prva dva imela od vezi ranjene ude, Bob pa ni imel konja. Šošonci in Upsarokasi so drvili mimo, a takoj je tudi že prispel Shatterhand, vodeč seboj Bobovega konja.

„Tu imaš konja in puško!“ zaklical mu je slavni lovec. „A osvobodi še ostale belokožce, potem pa pridite polagoma za nami.“

Po teh besedah je kakor veter dirjal naprej na svojem urnem konju, da se je zadnjemu skoraj trebuh vlekel po tleh. Hotel je namreč še prej doseči omenjeno gručo, preden bi se bila pripetila kakšna nesreča.

Konj malega Franka ni bil nikdar dober dirkač, a danes je moral bežati na vso moč, ker ga je gospodar kakor divji priganjal s tomahavkovim toporiščem.

Vendar je Frank dosegel bežečega poglavarja, dvignil tomahavk nad njega, a že mu je odpadla ročna sekira na tla. Siuks mu je bil izpodbil roko. Že je potegnili poglavar nož, a Frank je ostal hladnokrven. Za korak je pridržal konja, da ga sovražnik ni mogel pogoditi, a že v prihodnjem trenutku je skočil na sedlo svojega konja in kakor žoga zadi na poglavarjevega. Tega je objel okrog telesa z vsemi svojimi močmi.

„Tako je prav!“ viknil je Jemi. „Ne pusti ga! Takoj sem tam!“

Vsi ti dogodki so se vršili veliko hitreje, kakor se dado opisati. Težki mokasin je držal v desnici nož, v levici uzdo Bomanove živali, zvijal se je zdaj na desno, zdaj na levo — a zastonj! Ni se mogel otresti Frankovega objema. Kmalu ni več nadvladal svojega konja, ki je začel počasneje dirjati. Že ga je dosegel Jemi in tudi David se pridruži. Debeluhar požene konja k Bomanu in mu prereže spono, rekoč:

„Iztrgajte rdečcu uzde iz rok!“

Boman poskuša, a je preslab. A že prihiti nekaj Ogalalov poglavarju na pomoč. Dva se lotita Jemija, a tretji se pripravlja, da se vrže na Franka, ki ni imel

prostih rok in tudi videl ni, kakšna nevarnost mu preti. David to opazi, udari s pestjo svojega konja med ušesa, da skoči, kakor besen naprej in je takoj poleg Indijanca. Urno ga z močno roko prime za vrat in ga tebebi ob tla. Že se hoče lotiti poglavarja, a naenkrat začne pred bojevniki tako strašno pokati, da se živali prestrašijo in marsikogar vržejo ob tla.

A kaj je bilo? Steber vrele vode se je bil dvignil visoko v zrak in tega so se bili ustrašili konji, posebno ker so se posamezni deli vode razkropili na vse strani. Tudi poglavarjev konj se je stresel in padel skoraj na tla, a že se je ojunačil, krenil na levo in divje poletel proti reki — ravno ob času, ko je prispel Shatterhand na mesto. Ta je najprej hotel, da pomore Franku, a je moral še prej rešiti Jemija, ki je bil v nevarnosti, da ga oba Indijanca ubijeta. Urno skoči s konja in z dvema udarcema s puškinim kopitom omami oba napadalca.

Vinetou je s svojimi Šošoni še čakal na potu med „peklenskim žrelom“ in reko. Njegova naloga je bila, da potira Siuks-Ogalale v pečinasto kotlino. To mu je uspelo. Bežeči so krenili proti dolini. Tu pridrvita Težki mokasin in Frank mimo njega. Takoj pohiti nekaj Šošoncev za njima in tudi Vinetou požene svojega konja.

Poglavar Siuksov uvidi, da je nevarnost prispela do vrhunca in da ga je v to nevarnost spravil edino Frankov objem. Jeza in strah mu podvojita moči. Obe roki dvigne kolikor more visoko in udari z laktoma z vso silo nazaj, tako da ga mora Frank nehote izpustiti.

„Pogini!“ zakriči rdečkožec in zamahne z nožem od spodaj nazaj, da bi hrabremu mladeniču potisnil ostrino v telo. Ali Frank se je v tem hipu vrgel na stran in nož je zgrešil svoj cilj. Ker je bil brez orožja, spomni se v naglici na Shatterhandov glasoviti udarec. Pograbi torej neprijatelja z levico za grlo, zamahne s stisnjeno desnico in pogodi Ogalala na sence s tako silo, da se je njemu samemu zdelo, kakor bi si strl oziroma razdrobil lastno pest. Zadeti je omahnil naprej.

Ali zdaj je bil konj že pri reki. Skočil je v visokem zaletu v valove, oba jezdeca pa sta mu preko glave poletela v vodo. Žival, čuteč, da je svobodna, se je v reki obrnila in splavala na suho.

Zdajci prihiti Vinetou. Skoči s konja in nameri s puško, da bi bil pripravljen, če bi nastal med obema boj v vodi. V tem slučaju bi moral storiti Ogalala neškodljivega. Izprva ni bilo od obeh ničesar videti. Kmalu pa opazi nekoliko nižje, precej daleč od brega, indijančevo glavo, zatem pa še dalje Franka. Ta se je ozrl za svojim sovražnikom, in kakor ga je zagledal, pognal se je v naglem plavanju proti njemu. Rdečkožec ni bil mrtev, samo polomamljen. Čutil je to in je hotel uteči, ali mali mož je bil preveč uren; dosegel ga je, prijel z levico za lase in ga bil z desnico po glavi. Ogalala je izginil pod vodo in njegov napadalec ž njim. Nad njima se začne sukati vrtinec, mehurji se pokažejo, zdaj se dvigne indijančeva roka iz vode, a že se tudi pokažejo Frankove noge. Na vsak način se je pod vodo bil ljut boj. Vinetou je moral mirovati. Old Shatterhand, Jemi, David in Boman so medtem tudi prihiteli in prvi je že vrgel orožje in zgornjo obleko raz sebe, da skoči v vodo, kar se prikaže Frank na površju, sope in pljuva, kričeč:

„Kaj je še doli?“

Naravno je, da je menil svojega nasprotnika. Ker ga ne vidi, izgine zopet in kmalu ga vidijo polagoma plavati proti bregu, držečega svojega premaganega nasprotnika za lase. Na suho dospevšega ga prijatelji z navdušenjem sprejmejo. Shatterhand ga pohvali:

„Naš hrabri Frank je s svojim vratolomnim početjem pokazal, da je pristen zapadnik. Premagal je poglavarja brez orožja, in kaj se to reče, videli boste pozneje. Njemu se imamo zahvaliti, ako nam vse uspe tako, da ne bo prelivanja krvi. Tu imate mojo roko!“

Franku se prikažejo solze v očeh, ko poda roko slavnemu lovcu.

Tudi Vinetou mu proži roko, rekoč:

„Popoln mož, junak si!“

Apaš da zdaj Shatterhandu z roko znamenje, da ostalo prepusti njemu, zajaše konja in krene mirno s svojimi Šošoni proti vhodu v kotlino, kjer so se v gručah kupičili zajeti Ogalale. Tukaj najde na straži poglavarja Upsarokasov. Ko velikan sliši, da njegov smrtni neprijatelj premagan leži ob rečnem bregu, jezdi brzo tja. Prišel je ravno o pravem času, da je videl, kako je vsled Shatterhandove pomoči zopet prišel k zavesti, a je bil sicer trdno zvezan. Upsarokas skoči s konja, potegne nož in reče:

„Tu je pes Siuks-Ogalalov, ki mi je odsekal uho. Za to dobroto mu živemu vzamem skalp.“

Hotel je poklekniti na tla, a prepreči mu namero Old Shatterhand z besedami:

„Ujetnik je lastnina našega belega brata Franka in nihče drugi se ga ne sme dotakniti.“

Nastal je sicer prepir, a slavni lovec ga je znal po svoji odločni navadi kmalu prekiniti. Upsarokas je mrmraje odšel nazaj.

Zdaj sta se šele mogla stara prijatelja pozdraviti, medvedji lovec in njegov hišni prijatelj namreč. Objela sta se in oba razjokala.

„Tebi, zvesti človek, se imam gotovo v največji meri zahvaliti za rešitev!“ izpregovori Boman. „Ali kako ti je uspelo, da si nabral tako veliko četo mojih rešilcev?“

Frank je odklanjal vsako zahvalo, opozorivši ga, da ni zdaj pravi čas za enake razgovore; pokazal je z roko proti reki:

„Glej, tam prihajajo tisti, ki si zaslužijo veliko več hvale, nego si jo zaslužim jaz. Saj nisem storil družega nego svojo dolžnost.“

Boman zagleda svojih pet spremljevalcev, ki so bili ž njim vred zajeti po Siuksih. Pred njimi je jezdil njegov sin Martin, za tem pa Vokade in Bob. Starec jim hiti nasproti. Ko črnc zagleda svojega go-

spodarja, skoči s konja, poleti k njemu, pade na kolena, prime ga za roke in kriči s solzami v očeh:

„O moj dobri, dragi gospod! Bob ima zopet svojega dragega, srčno ljubljenega gospoda! Zdaj Bob od veselja rad umrje. Zdaj lahko Bob poje in skače od radosti in lahko počí od veselja! Oh, Bob je zdaj vesel, srečen in blažen!“

Gospodar objame zvestega služabnika, nakar se objameta s sinom.

„Dete moje, sinek moj!“ kliče medvedji lovec neprestano. „Zopet sva se našla in ničesar naju ne sme več ločiti. Koliko sem moral prestati! In koliko si ti pretrpel! Glej, kako razrezane imaš od jermenov roke!“

„Oče, tvoje so še bolj — še veliko bolj! Toda to se bo kmalu zacelilo in kmalu boš zopet krepek in zdrav. Ampak pred vsem se moraš zahvaliti vsem onim, ki so stavili svoje življenje za tvoje, da te rešijo. V prvi vrsti nam je bil Old Shatterhand najboljši učitelj. On in Vinetou sta bila tista moža, katerima se imamo zahvaliti, da je sploh naše podjetje uspelo. Vse naše življenje ni toliko vredno, kolikor sta ona storila za nas.“

„Vem, sinek moj, in to me ravno žali, da se ne morem bolj hvaležnega izkazati, kakor edino z besedo: hvala!“

Pri teh besedah poda obe roki Old Shatterhandu, medtem ko so mu solze v debelih curkih tekle po licu. Shatterhand mu rahlo stisne ranjene roke in reče prisrčno:

„Ne zahvaljujte se ljudem! Zahvalite se v prvi vrsti našemu Gospodu v nebesih, ki vam je dal toliko moči, da ste srečno prestali vse muke in nadležnosti in ki je preskrbel, da smo ravno mi po čudnem naključju lahko prišli na pomoč. Meni in mojim prijase ni treba zahvaljevati. Mi smo bili le navadno orodje Onega, ki ga Indijanci imenujejo velikega duha.“

Poglavar Siuksov, ki je povezan ležal na tleh, je začudeno gledal ves prizor in začudeno poslušal Shatterhandove besede. Čudno se mu je zdelo tembolj, ker je bil pripravljen, da stori mučeniško smrt.

Dvignili so ga s tal in ga ponesli med druge ujetnike. Tamkaj so čakali Vinetou in Šošonci ter Upsarokasi. Položili so ga zopet na zemljo in Shatterhand ter Vinetou sta se za malo časa oddaljila, da se malce pogovorita.

Vrnivši se nazaj stopi Shatterhand pred ujetega poglavarja in reče:

„Težki mokasin in njegovi ljudje so v mojih rokah. Izgubljeni ste vsi skupaj, ker ne morete pobegniti in vas lahko naše puške vse pobijejo. Kaj bo storil poglavar Ogalalov, če hoče rešiti svoje ljudi?“

Poglavar ne odgovori, ampak pljune Shatterhandu v obraz. Menil je, da se ga na podlagi tega čina naglo ubije in bo tako rešen običajnih muk, ki jih navadno izvršujejo Indijanci svojim sovražnikom.

In kaj stori slavni lovec?

Ujetniku poreže vezi in mu veli, naj vstane. Ta se ozre okrog in ne more razumeti, čemu se tako ljudo-milo ravna ž njim. Vendar pa premotriva, kako bi se dalo uteči. Če mu ne uspe, ga vsaj dober strel iz puške reši vseh nadlog tega življenja.

„Težki mokasin bi rad pobegnil,“ reče Shatterhand porogljivo. „On dela bržčas velike korake, sicer bi ne bil dobil svojega sedanjega imena. Toda naše puške ne izgreše svojega cilja. Ali me poznaš?“

„Indijanski poglavar noče poznati prerijskega volka!“

„Oho, ali je Old Shatterhand prerijski volk? Ali poznaš tamkajle svojega rdečega brata, velikega poglavarja Apašev, Vinetoua?“

Siuks je presenečenja vzkliknil. Da ima dva tako slovita moža pred seboj, katerih imena je slišal že tolikokrat, a jih dozdaj ni videl, to dejstvo mu je skoraj vzelo sapo.

Razgovor je bil mahoma pretrgan. Vulkanska tla so začela delovati, da je vsakdo moral misliti v prvi vrsti na lastno rešitev.

Old Shatterhand je ostal miren. Ko pa so se megljeni pari jeli širiti na okrog, da se niti na par korakov daleč ni videlo, je pograbil sovražnega poglavarja, da mu prepreči nameravani beg. Toda tla so se jela tresti, ljudi in živali so podzemeljske moči jele metati po tleh in ta trenutek je porabil Težki mokasin, da pobegne. Sicer ga je Bob s puškinim kopitom prav dobro pogodil po glavi, a ker je preveč zamahnil, padel je sam na glavo.

Poglavar je bil iz začetka sicer nekoliko omamljen, a ne dolgo — in pognal se je v divji beg. Opazil ga je mladi Martin in skočil za njim. In čemu? Ali naj mučitelj njegovega ljubljenega očeta uteče? Ne! Četudi res ni imel orožja, beg mu je vseeno hotel onemogočiti.

Indijanec je moral bežati preko pečin, ker ni bilo drugega izhoda. Vulkanska tla in dvigajoča se sopara mu je kjerbodi preprečila beg. Vseeno se je urno izogibal zaprek in se vzpenjal po pečinah kvišku. Toda Bobov udarec s puškinim kopitom ga je začel nadlegovati. Oči so postale motne, bežal je kakor skozi rdečo meglo, a da ga zasleduje mladi dečak — tega niti prav spoznal ni.

Mladi junak je kakor divji drl za smrtnim sovražnikom. Ta ga je spoznal, a je vseeno bežal, ker je bil sam brez orožja in je bil mnenja, da je zasledovalec dobro oborožen. Kam mu naj uteče? Na levo in desno so bile vulkanske jame, a pred seboj je imel strmo pečino. Že je mislil, da je izgubljen. Naenkrat zagleda pred seboj nekake stopinje, eno, dve, tri, štiri — zbere vse svoje moči in pobegne po teh stopnicah.

Martin za njim! Na obširni skali, kjer se je svojčas bojeval Shatterhand, ga doide in začne se nemila borba na življenje in smrt. Omamljeni Indijanec zgrabi dečka s svojimi silnimi rokami, ali mladenič se mu urno izmuzne. Brez premisleka se požene proti poglavarju, ki ni pripravljen na nenavadni napad, sovražnik razkrili roke in pade preko strmih pečin z glasnim krikom v prepad.

„To je vrl deček!“ bilo je splošno mnenje med prijatelji, ki so ljuto borbo z zanimanjem zasledovali, in ki se je izvršila tako nepričakovano in naglo, da niti eden izmed gledalcev ni imel prilike in ne časa prihiteti na pomoč.

Medtem se je Shatterhand s svojim prijateljem Vinetouom podal k zajetim Siuksom, ki so na lastne oči videli pogin svojega poglavarja. Že samo imeni teh dveh mož sta jih navdajali z občudovanjem. Ali kako so se začudili, ko sta jim ponudila premirje z besedami, da bi bilo na mestu, če bi se razumeli na eni strani rdečkožci med seboj, na drugi strani pa tudi rdečkožci s svojimi belimi brati.

„Lahko bi vas uničili vse!“ vzkliknil je Shatterhand, „in vaše življenje je v naših rokah, ampak tudi mi belci se ravnamo po izreku vašega velikega duha, ki pravi, da ljubi svojo dečo in zahteva, da se njegova deca med seboj razume prav po bratovsko. Torej mislim, da storim prav, če svojim rdečim bratom pokazem, kakšno je prijateljsko slovo!“

Te besede so naredile na Siukse silen utis. Pripravljeni na nasilno smrt niso mogli verjeti, da se jim takorekoč podari življenje. Ko pa se jim je celo vrnilo orožje, niso sploh vedeli, kako bi naj pokazali veselje nad tem presenetljivim dejstvom.

Kako pa so prišli Upsarokasi na svoj račun?

Vsak izmed njih je dobil svoj čarovni mošnjiček nazaj, ker so Ogalale prostovoljno vrnili uropane reči.

Zapalil se je velik ogenj in dozdanji neprijatelji so složno sedeli okrog njega.

„To je najlepši konec naše navidezne žaloigre!“ rekel je Jemi svojemu drugu Davidu. „Rešiti ogrožence in potem vse pozabiti! V celem svojem življenju nisem bil nikdar prijatelj ubijanja in morjenja, ker sem si mislil, da kar meni ne prija, tudi drugemu ni ljubo. Bolečine čuti pa tudi najdrobnejši črv!“

Pri založniku Ant. Turk-u v Ljubljani,
Dunajska cesta 7 se tudi dobi:

Zlatarjevo zlato.

A. Šenoa. Roman.

Zmaj iz Bosne.

I. E. Tomić. Povest iz Bosenske zgodovine.

Materina žrtev.

Pripovedka iz Dalmacije.

Gozdovnik.

K. May. Povest iz ameriškega življenja. 2 dela.

Knjiga o dostojnem vedenju.

Nove pravljice

in še razne druge knjige pripovedne in poučne vsebine

Obrnite! Nove knjige na drugi strani.

Novo izšle knjige!

Spretna kuharica. Nova velika kuharska knjiga. Navodilo, kako se kuhajo dobra in okusna jedila. Obsega 248 strani, cena trdo v polplatno vezani knjigi Din. 32·50 p.

.....

Hitri računar. Praktična računskaknjiga, ki je kupčiji in prodaji neobhodno potrebna. Cena trdo vezani knjigi Din. 15.—.

.....

Največji slovenski spisovnik ljubavnih in ženitvanjskih pisem, obsega 152 str. Nova pomnožena izdaja. Cena Din. 15.—.

.....

Največja arabska sanjska knjiga. Razlaga sanje, planete, srečne in nesrečne dneve, punktiranje in dr. 308 strani. Cena ji je Din. 45.—.

.....

Pod krivo jelko. Povest izza časa rokovnjačev na Kranjskem. 160 str. Cena Din. 10.—.

Dobivajo se pri Antonu Turku v Ljubljani.